

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รายละเอียดของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อนุมัติในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันพุธที่ ๒๔ เดือนเมษายน ๒๕๖๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หมวดที่ ๑ ชื่อปริญญาและสาขาวิชา	๑
หมวดที่ ๒ ปรัชญา วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้	๓
หมวดที่ ๓ โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและหน่วยกิต	๑๔
หมวดที่ ๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้	๔๒
หมวดที่ ๕ ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการหลักสูตร	๔๓
หมวดที่ ๖ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา	๕๐
หมวดที่ ๗ การประเมินผลการเรียนและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา	๕๒
หมวดที่ ๘ การประกันคุณภาพหลักสูตร	๕๓
หมวดที่ ๙ ระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตร	๖๑
ภาคผนวก ก	๖๓
ภาคผนวก ข	๙๗
ภาคผนวก ค	๑๓๔
ภาคผนวก ง	๑๔๕

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์
(ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คณะ/ภาควิชา วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร

หมวดที่ ๑
ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร : ๒๕๖๔๑๘๕๔๐๐๓๗๒๒

ภาษาไทย : หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Political Science Program in Political Science

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็มภาษาไทย : รัฐศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Bachelor of Political Science (Political Science)

ชื่อย่อภาษาไทย : ร.บ. (รัฐศาสตร์)

ชื่อย่อ (ภาษาอังกฤษ) : B.Pol.Sc. (Political Science)

๓. วิชาเอก (ถ้ามี)

-

๔. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

จำนวน ๑๓๒ หน่วยกิต

๕. รูปแบบของหลักสูตร

๕.๑ รูปแบบ

หลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี

๕.๒ ภาษาที่ใช้

จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย มีเอกสารตำราภาษาไทยและภาษาอังกฤษประกอบ

๕.๓ การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยและนิสิตต่างประเทศที่ใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

๕.๔ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรของมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ

๕.๕ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาเดียว คือ สาขาวิชารัฐศาสตร์

๖. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

๖.๑ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗ ปรับปรุงจากหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) เปิดสอนภาคการศึกษา ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๖.๒ คณะกรรมการประจำคณะสังคมศาสตร์เห็นชอบหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๐ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

๖.๓ สภาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เห็นชอบหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๗ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๔ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

๖.๔ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรและอนุมัติให้เปิดสอนในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันพุธที่ ๒๔ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

๗. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

๑) ปลัดอำเภอ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) พนักงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระ และเอกชน

๓) ข้าราชพลเรือน ทหาร และตำรวจ

๔) ครู อาจารย์ในสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน

๕) นักการเมือง นักวิชาการ นักปกครอง

๘. สถานที่จัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ ๑๕๘ ถนนศรีโสธร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

หมวดที่ ๒
ปรัชญา วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้

๑. ปรัชญา

มุ่งผลิตบัณฑิตทางรัฐศาสตร์ที่เปี่ยมด้วยความรู้ควบคู่คุณธรรม มีภาวะผู้นำ ตระหนักถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตยบนฐานของพุทธนวัตกรรมและการเสียสละรับใช้ท้องถิ่น คณะสงฆ์ ชุมชน สังคม ประเทศ และประชาคมอาเซียน

๒. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๒.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม รอบรู้และเข้าใจองค์ความรู้และการวิจัยทางรัฐศาสตร์โดยเฉพาะด้านการเมืองการปกครอง

๒.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถให้สอดคล้องกับความต้องการของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่ต้องการกำลังคนเพื่อพัฒนาสังคมในมิติใหม่ ๆ และสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้และพัฒนาทักษะเพื่อการแก้ปัญหาของสังคม

๒.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะ ภาวะผู้นำ มีความคิดริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงให้สังคมมีคุณภาพ ยอมรับความแตกต่าง รับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างทันสมัย

๓. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes, ELOs)

๓.๑ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (Program Leaning Outcomes, PLOs)

PLO1 สามารถอธิบายหลักการพื้นฐานและมโนทัศน์สำคัญทางด้านรัฐศาสตร์ได้

PLO2 สามารถวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้ในสาขาวิชาของตนเพื่อทำความเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์ร่วมสมัยทางสังคมและการเมืองได้

PLO3 สามารถค้นคว้าหาความรู้ทางรัฐศาสตร์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อสร้างข้อเสนอทางวิชาการได้อย่างเป็นระบบ

PLO4 มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

PLO5 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย และวิจารณ์โต้แย้งอย่างเป็นเหตุเป็นผล

PLO6 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังรายชั้นปี (Year Leaning Outcomes, YLOs)

ชั้นปีที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังรายชั้นปี (Year Leaning Outcomes, YLOs)
๑	สามารถอธิบายหลักการพื้นฐานและมโนทัศน์สำคัญทางด้านรัฐศาสตร์ได้
๒	สามารถอธิบายความหมายและความสำคัญของสถาบันการเมือง ปรัชญาการเมืองและแนวคิดประชาธิปไตยร่วมสมัยได้
๓	สามารถวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้เฉพาะสาขาในการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมและการเมืองได้
๔	สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เฉพาะสาขาในการสร้างความรู้ใหม่และใช้ในการปฏิบัติงานได้

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (Program Leaning Outcomes, PLOs)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (Program Leaning Outcomes, PLOs)					
	PLO1	PLO2	PLO3	PLO4	PLO5	PLO6
๑. เพื่อสร้างบัณฑิตที่รอบรู้และเข้าใจองค์ความรู้และการวิจัยทางรัฐศาสตร์โดยเฉพาะด้านการเมืองการปกครอง	√	√	√			
๒. เพื่อสร้างบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถให้สอดคล้องกับความต้องการของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่ต้องการกำลังคนเพื่อพัฒนาสังคมในมิติใหม่ ๆ และสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้และพัฒนาทักษะเพื่อการแก้ปัญหาของสังคม		√	√	√	√	√
๓. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะภาวะผู้นำ มีความคิดริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงให้สังคมมีคุณภาพ ยอมรับความแตกต่าง รับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างทันสมัย				√	√	√

๕. ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)	ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (Program Leaning Outcomes, PLOs)					
	ตลาดแรงงาน	วิสัยทัศน์/พันธกิจของมหาวิทยาลัย	วิสัยทัศน์/พันธกิจของหลักสูตร	ผู้ใช้บัณฑิต	ศิษย์เก่า	นิสิตปัจจุบัน
PLO1 สามารถอธิบายหลักการพื้นฐานและมโนทัศน์สำคัญทางด้านรัฐศาสตร์ได้	√	√	√	√	√	√
PLO2 สามารถวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้ในสาขาวิชาของตนเพื่อทำความเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์ร่วมสมัยทางสังคมและการเมืองได้	√	√	√	√	√	√
PLO3 สามารถค้นคว้าหาความรู้ทางรัฐศาสตร์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อสร้างข้อเสนอทางวิชาการได้อย่างเป็นระบบ	√	√	√	√	√	√
PLO4 มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม	√	√	√	√	√	√
PLO5 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย และวิจารณ์โต้แย้งอย่างเป็นเหตุเป็นผล	√	√	√	√	√	√
PLO6 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ	√	√	√	√	√	√

๖. ระบุเนื้อหาที่ผู้เรียนต้องได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ ๔ ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรมและด้านลักษณะบุคคล

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)	ความรู้ (Know)	ทักษะ (Skills)	จริยธรรม (Ethics)	ลักษณะบุคคล (Personal characteristics)
PLO1 สามารถอธิบายหลักการพื้นฐานและมโนทัศน์สำคัญทางด้านรัฐศาสตร์ได้	K1-นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานทางรัฐศาสตร์ K2-นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับมโนทัศน์ทางรัฐศาสตร์ K3-นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญทางด้านรัฐศาสตร์	S1-วิเคราะห์หลักการทางรัฐศาสตร์ได้ S2-อธิบายมโนทัศน์ทางรัฐศาสตร์ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล S3-สามารถอธิบายถึงหลักการสำคัญทางรัฐศาสตร์ได้	E1-ตระหนักต่อคุณธรรมจริยธรรม E2-ตระหนักในการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น E3-ตระหนักถึงการรับรู้ทางสังคม	Pc1-ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว Pc2-กระตือรือร้นต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนอย่างต่อเนื่อง Pc3-มีความอดทนอดกลั้นต่อความรู้สึกด้านลบ
PLO2 สามารถวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้ในสาขาวิชาของตนเพื่อทำความเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์ร่วมสมัยทางสังคมและการเมืองได้	K1- นิสิตมีองค์ความรู้อย่างรอบด้านในสาขาวิชารัฐศาสตร์ K2-นิสิตสามารถนำองค์ความรู้ในสาขาวิชารัฐศาสตร์ไปทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองและสังคมที่หลากหลาย K3-นิสิตสามารถนำองค์ความรู้ในสาขาวิชารัฐศาสตร์ไปทำความเข้าใจ	S1-นิสิตมีทักษะในการวิเคราะห์ทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองและสังคมที่หลากหลาย S2-นิสิตสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสาขาวิชารัฐศาสตร์ในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่แตกต่างในทางการเมืองและสังคม S3-นิสิตสามารถหาทางออก	E1-นิสิตมีความเข้าอกเข้าใจและยอมรับในความเห็นต่างทางสังคมและการเมืองร่วมสมัย E2-นิสิตเปิดใจรับฟังความเห็นต่างทางสังคมและการเมืองโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการในการสืบค้นหาต้นเค้าของความเห็นต่าง E3-นิสิตไม่มีอคติต่อความเห็นต่างทางสังคมและ	Pc1-นิสิตเป็นทั้งผู้รับฟังที่ดีและเป็นผู้ที่สามารถแสดงความคิดเห็น Pc2-นิสิตมีทักษะในการรับฟังความเห็นต่างทางสังคมและการเมืองร่วมสมัย Pc3-นิสิตเป็นผู้มีความสามารถในการลดความขัดแย้งและหาทางออกร่วมกันในทางสังคมและการเมือง

	ปรากฏการณ์ทางการเมืองและสังคมร่วมสมัย	ในความแตกต่างทางการเมืองและสังคมร่วมสมัย	การเมือง	
PLO3 สามารถค้นคว้าหาความรู้ทางรัฐศาสตร์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อสร้างข้อเสนอทางวิชาการได้อย่างเป็นระบบ	K1-นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งข้อมูลสำคัญทางรัฐศาสตร์ K2-นิสิตมีความรู้ในวิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลสำคัญทางรัฐศาสตร์ K3-นิสิตมีองค์ความรู้ในการประมวลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐศาสตร์	S1-นิสิตมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและทักษะระหว่างบุคคลในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางรัฐศาสตร์ S2-นิสิตมีทักษะในการจับประเด็นข้อมูลสำคัญทางรัฐศาสตร์ S3-นิสิตมีทักษะในการประมวล วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลสำคัญทางรัฐศาสตร์อย่างเป็นระบบ	E1-นิสิตค้นหาข้อมูลสำคัญทางรัฐศาสตร์อย่างรอบด้าน E2-นิสิตค้นหาข้อมูลโดยไม่มีความลำเอียงหรือมีอคติต่อแนวคิดใดแนวคิดหนึ่ง E3-นิสิตเคารพในจริยธรรมโดยการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล	Pc-นิสิตเป็นผู้ที่พร้อมจะศึกษาเรียนรู้ Pc2-นิสิตมีความตื่นตัวและมีความกระตือรือร้นในการค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง Pc3-นิสิตจะไม่แอบอ้างข้อมูลทางรัฐศาสตร์ที่ตนเองค้นคว้ามาว่าเป็นของตนเอง จนกว่าจะมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประมวลผลในภาพรวมด้วยตนเอง
PLO4 มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม	K1-นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในจรรยาบรรณความเป็นนักรัฐศาสตร์ K2-นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน หากแต่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของ	S1-นิสิตมีทักษะในการนำเสนอข้อมูลทางรัฐศาสตร์ที่ปราศจากความลำเอียงอคติ หรือมีวาระแฝงเร้นในจรรยาบรรณวิชาชีพ S2-นิสิตมีทักษะในการใช้ภาษาสื่อสารไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน หรือการ	E1-นิสิตมีจิตสำนึกในจรรยาบรรณความเป็นนักรัฐศาสตร์ที่มุ่งผลประโยชน์เพื่อสังคมโดยรวม E2-นิสิตมีการกระทำที่มีคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับจรรยาบรรณความเป็นนักรัฐศาสตร์	Pc1-นิสิตเป็นผู้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพรัฐศาสตร์ Pc2-นิสิตเป็นผู้มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพทางรัฐศาสตร์

	สังคมโดยรวม K3-นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองนำเสนอหรือประยุกต์ใช้ว่าจะส่งผลกระทบอย่างไรต่อจรรยาบรรณวิชาชีพตลอดทั้งสังคมโดยรวม	แสดงออก โดยปราศจากอคติหรือมีวาระแฝงเร้นในจรรยาบรรณวิชาชีพ S3-นิสิตมีการพัฒนาทักษะในจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเป็นระบบโดยปราศจากอคติหรือผลประโยชน์แอบแฝง	E3-นิสิตมีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำทั้งต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของตนเองและต่อสังคมโดยรวม	
PLO5 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย และวิจารณ์โต้แย้งอย่างเป็นเหตุเป็นผล	K1-นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ K2-นิสิตมีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลและบุคคลกับองค์กร K3-นิสิตมีความรู้ความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และมีความรู้ในการจัดการอารมณ์และความเห็นต่าง K3-นิสิตมีความรู้ในการจัดการอารมณ์และการ	S1-นิสิตมีทักษะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับองค์กร S2-นิสิตมีทักษะในการเข้าถึงบุคคลที่มีความแตกต่างทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม S3-นิสิตมีทักษะในการจัดการอารมณ์และการแสดงออกของตนเองเมื่อมีความเห็นต่าง	E1-นิสิตมีพื้นฐานการเคารพในความเป็นมนุษย์ E2-นิสิตมีคุณธรรมจริยธรรมที่เคารพในความแตกต่าง E3-นิสิตสามารถเข้าถึงบุคคลที่มีความแตกต่างทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม	Pc1-นิสิตมีความเคารพในสิทธิมนุษยชน Pc2-นิสิตมีความเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล Pc3-นิสิตสามารถจัดการอารมณ์เมื่อมีความขัดแย้งหรือเรียกว่าเป็นผู้มีความฉลาดทางอารมณ์

	แสดงออกของตนเอง ท่ามกลางความเห็นต่าง			
PLO6 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ	K1-นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ K2-นิสิตมีความรู้ความเข้าใจหลักการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเพื่อนำไปใช้รวบรวม ประมวล สังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูล K3-นิสิตมีความรู้ในประเภทของอุปกรณ์และเครื่องมือสื่อสารที่เหมาะสมในการนำเสนอข้อมูล	K1-นิสิตมีทักษะในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ K2-นิสิตมีทักษะในการใช้ภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเพื่อนำไปใช้รวบรวม ประมวล สังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูล K3-นิสิตมีทักษะในการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือสื่อสารในการนำเสนอข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ	E1-นิสิตมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ไม่กระทบกระเทือนต่อสังคมโดยรวม E2-นิสิตมีความรับผิดชอบในการรวบรวม ประมวล สังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูล E3-นิสิตใช้อุปกรณ์และเครื่องมือสื่อสารในการนำเสนอข้อมูลที่ไม่ขัดต่อจรรยาบรรณของวิชาชีพและความสงบสุขของสังคมโดยรวม	Pc1-นิสิตมีความกระตือรือร้นในการใฝ่รู้และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาพัฒนาวิชาชีพของตนเอง Pc2-นิสิตมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ Pc3-นิสิตสามารถเปิดโลกทัศน์ในการรวบรวม ประมวล สังเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูล

๘. การพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)	รหัสรายวิชา	ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
PLO1 สามารถอธิบายหลักการพื้นฐานและมโนทัศน์สำคัญทางด้านรัฐศาสตร์ได้	๔๐๑ ๑๐๑	๑. ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๑๐๒	๒. ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๑๐๓	๓. ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๒๐๔	๔. ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๓๑๕	๕. รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๓๐	๖. แนวคิดทางการเมืองของนักคิดสำคัญในตะวันออก	๓ (๓-๐-๖)
PLO2 สามารถวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้ในสาขาวิชาของตนเพื่อทำความเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์ร่วมสมัยทางสังคมและการเมืองได้	๔๐๑ ๒๐๕	๑. การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๓๐๘	๒. สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญ	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๓๑๓	๓. การเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นของไทย	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๓๑๖	๔. การวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๑๙	๘. ประสบการณ์สาขารัฐศาสตร์	๓ (๐-๙-๐)
	๔๐๑ ๔๒๘	๕. เหตุการณ์ปัจจุบันในการเมืองไทย	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๓๑	๖. ระบอบประชาธิปไตยเปรียบเทียบ	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๓๘	๗. การพัฒนาระบบราชการไทย	๓ (๓-๐-๖)
PLO3 สามารถค้นคว้าหาความรู้ทางรัฐศาสตร์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อสร้างข้อเสนอทางวิชาการได้อย่างเป็นระบบ	๔๐๑ ๓๐๙	๑. ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๑๗	๒. การศึกษาอิสระทางรัฐศาสตร์	๓ (๐-๙-๐)
	๔๐๑ ๔๒๖	๓. นวัตกรรมกับการเมืองไทย	๓ (๓-๐-๖)
PLO4 มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม	๔๐๑ ๒๐๗	๑. ทฤษฎีทางการเมืองและจริยธรรมทางการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๒๗	๒. การต่อต้านการทุจริต	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๒๙	๓. จิตวิทยาการเมือง	๓ (๓-๐-๖)

	๔๐๑ ๔๓๓	๔. พฤติกรรมทางการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๓๔	๕. การเมืองกับธุรกิจ	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๓๕	๖. ชนชั้นนำทางการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๓๙	๗. ความเป็นครูวิชาชีพสำหรับนักรัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
PLO5 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย และวิจารณ์โต้แย้งอย่างเป็นเหตุเป็นผล	๔๐๑ ๓๑๐	๑. พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และการเลือกตั้ง	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๒๑๑	๒. กฎหมายปกครอง	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๓๑๒	๓. การเมืองและนโยบายสาธารณะ	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๓๒๐	๔. กฎหมายอาญา ๑	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๑๘	๕. สัมมนาปัญหาทางการเมืองการปกครองของไทย	๓ (๒-๒-๕)
	๔๐๑ ๓๒๑	๖. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๓๒๒	๗. กฎหมายลักษณะพยาน	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๒๓	๘. กฎหมายอาญา ๒	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๒๔	๙. กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๓๒	๑๐. การเมืองกับความคิดเห็นสาธารณะ	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๓๗	๑๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการระดมมวลชน	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๓๙	๑๒. เพศสภาพและเพศวิถีกับการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๓๘	๑๓. สันติวิธีและสมานฉันท์	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๑๙	๑๔. ประสบการณ์สาขารัฐศาสตร์	๓ (๐-๙-๐)
PLO6 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาไทยและ ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๔๐๑ ๒๐๖	๑. ภาษาอังกฤษในสาขารัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๓๑๔	๒. การสื่อสารทางการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
	๔๐๑ ๔๒๕	๓. การเมืองการปกครองของประเทศประชาคมอาเซียน	๓ (๓-๐-๖)

๙. แผนการเรียนที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร PLOs ที่กำหนด

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)	วิธีการจัดการเรียนการสอน (Learning Pedagogy)	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities)
PLO1 สามารถอธิบายหลักการพื้นฐานและมโนทัศน์สำคัญทางด้านรัฐศาสตร์ได้	บรรยาย ค้นคว้า วิเคราะห์ นำเสนอ อภิปราย สรุป	ใบงาน รายงาน การเรียนผ่าน E-Learning การเรียนรู้สภาพจริงร่วมกับ องค์กรเครือข่ายเรียน onsite/online
PLO2 สามารถวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้ในสาขาวิชาของตนเพื่อทำความเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์ร่วมสมัยทางสังคมและการเมืองได้	บรรยาย ค้นคว้า วิเคราะห์ นำเสนอ อภิปราย สรุป การเรียนรู้สภาพจริงร่วมกับองค์กรเครือข่าย กรณีศึกษา...	ใบงาน รายงาน การเรียนผ่าน E-Learning เรียน onsite/online การเรียนรู้สภาพจริงร่วมกับองค์กรเครือข่าย การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน การวิเคราะห์จากกรณีศึกษา
PLO3 สามารถค้นคว้าหาความรู้ทางรัฐศาสตร์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อสร้างข้อเสนอทางวิชาการได้อย่างเป็นระบบ	บรรยาย ค้นคว้า วิเคราะห์ นำเสนอ อภิปราย สรุป ศึกษาค้นคว้า แบ่งกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้	ใบงาน รายงาน การเรียนผ่าน E-Learning เรียน onsite/online การใช้ปัญหาเป็นฐานในการวิเคราะห์ เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม
PLO4 มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม	บรรยาย ค้นคว้า วิเคราะห์ นำเสนอ อภิปราย สรุป	ใบงาน รายงาน การเรียนผ่าน E-Learning เรียน onsite/online กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน
PLO5 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย และวิจารณ์โต้แย้งอย่างเป็นเหตุเป็นผล	บรรยาย ค้นคว้า วิเคราะห์ นำเสนอ อภิปราย สรุป	ใบงาน รายงาน การเรียนผ่าน E-Learning เรียน onsite/online การเรียนรู้และวิเคราะห์จากข้อเท็จจริงและสถานที่จริง กิจกรรมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

PLO6 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ	บรรยาย ค้นคว้า วิเคราะห์ นำเสนอ อภิปราย สรุป ฝึกอบรม	ใบงาน รายงาน การเรียนผ่าน E-Learning เรียน onsite/online

หมวดที่ ๓
โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและหน่วยกิต

๑. โครงสร้างหลักสูตร

๑.๑. จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ๑๓๒ หน่วยกิต

๑.๒. โครงสร้างหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**๒๔**	**หน่วยกิต**
๑.๑ วิชาบังคับ	๑๘	หน่วยกิต
๑.๒ วิชาเลือก	๖	หน่วยกิต
๒) หมวดวิชาเฉพาะด้าน	**๑๐๒**	**หน่วยกิต**
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	๓๐	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาแกนรัฐศาสตร์	๓๓	หน่วยกิต
๒.๓ วิชาเฉพาะสาขารัฐศาสตร์	๓๓	หน่วยกิต
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขารัฐศาสตร์	๖	หน่วยกิต
๓) หมวดวิชาเลือกเสรี	**๖**	**หน่วยกิต**
รวม	**๑๓๒**	**หน่วยกิต**

๒. รายวิชาในหลักสูตร

๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๑.๑ วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

รหัสวิชา	**ชื่อรายวิชา**	**จำนวนหน่วยกิต**
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย	๓ (๓-๐-๖)

๑.๒ วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)

๐๐๐ ๑๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตชั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยชั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนชั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีชั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๐	หลักธรรมาภิบาล	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๓	ศาสนาทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)

๒) หมวดวิชาเฉพาะด้าน

๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	๓ (๒-๒-๕)
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	๓ (๒-๒-๕)
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓	๓ (๒-๒-๕)
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	๓ (๒-๒-๕)

๒.๒ วิชาแกนรัฐศาสตร์ ๓๓ หน่วยกิต

๔๐๑ ๑๐๑	ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)

๔๐๒ ๑๐๑	ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๑๐๓	ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๒๐๔	ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๒๐๕	การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๒๐๖	ภาษาอังกฤษในสาขารัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๒๐๗	ทฤษฎีการเมืองและจริยธรรมทางการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๐๘	สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๐๙	ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๑๐	พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และการเลือกตั้ง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๒๑๑	กฎหมายปกครอง	๓ (๓-๐-๖)

๒.๓ วิชาเฉพาะสาขารัฐศาสตร์ ๓๓ หน่วยกิต

๔๐๑ ๓๑๒	การเมืองและนโยบายสาธารณะ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๑๓	การเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นของไทย	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๑๔	การสื่อสารทางการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๑๕	รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๑๖	การวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๑๗	การศึกษาอิสระทางรัฐศาสตร์	๓ (๐-๙-๐)
๔๐๑ ๔๑๘	สัมมนาปัญหาทางการเมืองการปกครองของไทย	๓ (๒-๒-๕)
๔๐๑ ๔๑๙	ประสบการณ์สาขารัฐศาสตร์	๓ (๐-๙-๐)
๔๐๑ ๓๒๐	กฎหมายอาญา ๑	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๒๑	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๒๒	กฎหมายลักษณะพยาน	๓ (๓-๐-๖)

๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขารัฐศาสตร์ ๖ หน่วยกิต

๔๐๑ ๔๒๒	กฎหมายอาญา ๒	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๒๔	กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๒๕	การเมืองการปกครองของประเทศประชาคมอาเซียน	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๒๖	นวัตกรรมกับการเมืองไทย	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๒๗	การต่อต้านการทุจริต	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๒๘	เหตุการณ์ปัจจุบันในการเมืองไทย	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๒๙	จิตวิทยาการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๓๐	แนวคิดทางการเมืองของนักคิดสำคัญในตะวันออก	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๓๑	ระบอบประชาธิปไตยเปรียบเทียบ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๓๒	การเมืองกับความคิดเห็นสาธารณะ	๓ (๓-๐-๖)

๔๐๑ ๔๓๓	พฤติกรรมทางการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๓๔	การเมืองกับธุรกิจ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๓๕	ชนชั้นนำทางการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๓๖	สันติวิธีและสมานฉันท์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๓๗	การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการระดมมวลชน	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๓๘	การพัฒนาระบบราชการไทย	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๓๙	ความเป็นครูวิชาชีพสำหรับนักรัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๔๐	เพศสภาพและเพศวิถีกับการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๔๑	พลวัตเมืองพะเยากับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๔๒	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๔๓	ภูมิรัฐศาสตร์ท้องถิ่น	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๔๔	แนวคิดทางการเมืองของผู้นำต้นแบบ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๔๕	พลวัตของชุมชนในทางการเมืองท้องถิ่น	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๔๖	การเมืองกับการพัฒนาท้องถิ่น	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๔๗	การเมืองและการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๔๘	การเมืองกับการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคตะวันออก	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๔๙	ขบวนการทางสังคมและการเมืองอีสาน	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๕๐	เทคนิคการสอบข้าราชการพลเรือน	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๕๑	สัมมนาขบวนการทางสังคมในภาคอีสานตอนบน	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๕๒	กฎหมายปกครองท้องถิ่น	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๕๓	จังหวัดศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๔๕๔	สังคมและวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น	๓ (๓-๐-๖)

๓) หมวดวิชาเลือกเสรี

นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตต้องเลือกศึกษารายวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๓. แสดงแผนการศึกษา

ชั้นปีที่ ๑

	ภาคการศึกษาที่ ๑	
รหัสวิชา	**รายวิชา**	**หน่วยกิต**
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป(วิชาบังคับ)	
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป(วิชาเลือก)	
XXX XXX	XXXXXXXXXXX	
๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาเฉพาะด้าน(วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา)	
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	๓ (๒-๒-๕)
	หมวดวิชาแกนรัฐศาสตร์	
๔๐๑ ๑๐๑	ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๑๐๓	ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป(วิชาบังคับ)	
รวม		**๒๑**

ชั้นปีที่ ๑

	ภาคการศึกษาที่ ๒	
รหัสวิชา	**รายวิชา**	**หน่วยกิต**
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป(วิชาบังคับ)	
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป(วิชาเลือก)	
XXX XXX	XXXXXXXXXXX	
๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาเฉพาะด้าน(วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา)	
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาแกนรัฐศาสตร์	
๔๐๒ ๑๐๑	ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๒๐๔	ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๓ (๓-๐-๖)
รวม		**๑๘**

ชั้นปีที่ ๒

	ภาคการศึกษาที่ ๑	
รหัสวิชา	**รายวิชา**	**หน่วยกิต**
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป(วิชาบังคับ)	
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาเฉพาะด้าน(วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา)	
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลทางพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	๓ (๒-๒-๕)
	หมวดวิชาแกนรัฐศาสตร์	
๔๐๑ ๒๐๕	การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๒๐๖	ภาษาอังกฤษในสาขารัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๒๐๗	ทฤษฎีการเมืองและจริยธรรมทางการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป(วิชาบังคับ)	
รวม		**๒๑**

ชั้นปีที่ ๒

	ภาคการศึกษาที่ ๒	
รหัสวิชา	**รายวิชา**	**หน่วยกิต**
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป(วิชาบังคับ)	
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาเฉพาะด้าน(วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา)	
๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาแกนรัฐศาสตร์	
๔๐๑ ๓๐๘	สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๑๐	พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และการเลือกตั้ง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๒๑๑	กฎหมายปกครอง	๓ (๓-๐-๖)
รวม		**๑๘**

ชั้นปีที่ ๓

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	**รายวิชา**	**หน่วยกิต**
	หมวดวิชาเฉพาะด้าน(วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา)	
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓	๓ (๒-๒-๕)
	หมวดวิชาแกนรัฐศาสตร์	
๔๐๑ ๓๐๙	ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์	
๔๐๑ ๓๑๒	การเมืองและนโยบายสาธารณะ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๑๓	การเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นของไทย	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๑๔	การสื่อสารทางการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๒๒	กฎหมายอาญา ๑	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาเฉพาะด้าน(วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา)	
รวม		**๑๘**

ชั้นปีที่ ๓

ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	**รายวิชา**	**หน่วยกิต**
	หมวดวิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์	
๔๐๑ ๓๒๐	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๑๕	รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๑๖	การวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๑ ๓๒๑	กฎหมายลักษณะพยาน	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์	
XXX XXX	XXXXXXXXXXX	
๔๐๑ ๔๓๓	พฤติกรรมทางการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาเลือกเสรี	
XXX XXX	XXXXXXXXXXX	๓ (๓-๐-๖)
รวม		**๑๘**

ชั้นปีที่ ๔

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	**รายวิชา**	**หน่วยกิต**
	หมวดวิชาเฉพาะด้าน(วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา)	
๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	๓ (๒-๒-๕)
	หมวดวิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์	
๔๐๑ ๔๑๗	การศึกษาอิสระทางรัฐศาสตร์	๓ (๐-๙-๐)
	หมวดวิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์	
XXX XXX	XXXXXXXXXXX	
๔๐๑ ๔๒๓	กฎหมายอาญา ๒	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาเลือกเสรี	
XXX XXX	XXXXXXXXXXX	๓ (๓-๐-๖)
รวม		**๑๒**

ชั้นปีที่ ๔

ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	**รายวิชา**	**หน่วยกิต**
	หมวดวิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์	
๔๐๑ ๔๑๘	สัมมนาปัญหาทางการเมืองการปกครองของไทย	๓ (๒-๒-๕)
๔๐๑ ๔๑๙	ประสบการณ์สาขารัฐศาสตร์	๓ (๐-๙-๐)
รวม		**๖**

๔. คำอธิบายรายวิชา

๑) หมวดวิชาวิชาศึกษาทั่วไป ๒๔ หน่วยกิต

๑.๑ วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม ๓ (๓-๐-๖)

(Man and Society)

ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมแบบสันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสารทางสังคมยุค New Normal

๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป ๓ (๓-๐-๖)

(General Law)

ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมายและลักษณะของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก พินัยกรรม สัญญาประเภทต่างๆ ที่สำคัญ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ความรับผิดในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทย

๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล ๓ (๓-๐-๖)

(Computer and Digital Technology)

มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมาย และจริยธรรมในสังคมดิจิทัล มีทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ต สื่อ และการสื่อสารยุคดิจิทัล และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ การนำเสนอข้อมูลได้ และรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต

๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ๓ (๓-๐-๖)

(English for Communications)

ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและความคิดเห็นการแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ไวยากรณ์ เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ

๐๐๐ ๒๐๕ ปรัชญาเบื้องต้น **๓ (๓-๐-๖)**

(Introduction to Philosophy)

ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา สาขาปรัชญา สาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา

๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย **๓ (๓-๐-๖)**

(Mathematics and Statistics for Research)

ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ เซต การให้เหตุผล ระบบและคุณสมบัติของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชั่น เมทริกซ์ หลักพื้นฐานทางสถิติ การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่และการหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง สถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การเขียนโครงร่างการวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย

๑.๒ วิชาเลือก จำนวน ๖ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๗ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง **๓ (๓-๐-๖)**

(Introduction to Politics and Government)

ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครอง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง การจัดระเบียบการปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมือง และแนวคิดพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครอง

๐๐๐ ๑๐๘ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น **๓ (๓-๐-๖)**

(Introduction to Economics)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์ อุปทาน การกำหนดราคาดุลยภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข และศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ

๐๐๐ ๑๐๙ จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน **๓ (๓-๐-๖)**

(Psychology for Self-Development)

ศึกษาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์

ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพและทำงานเป็นทีม

๐๐๐ ๑๑๐ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น **๓ (๓-๐-๖)**

(Introduction to Linguistics)

ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีทางวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ และวิเคราะห์ภาษาตามแนวภาษาศาสตร์

๐๐๐ ๑๑๑ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ **๓ (๓-๐-๖)**

(Language Skills for Learning)

ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่จำเป็นต่อการสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูลสารสนเทศจากสื่อทุกประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการแสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะสัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ วิจารณ์และสังเคราะห์ นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร วาจา และสื่อประสม

๐๐๐ ๑๑๒ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ **๓ (๓-๐-๖)**

(Modern Science and Technology)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคต่าง ๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ประยุกต์ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ หลักพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระบวนการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี

๐๐๐ ๑๑๓ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น **๓ (๓-๐-๖)**

(Introduction to Logic)

ศึกษานิมิต คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิภาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบ ต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรัตถานุมานและปฤจฉาวาทีแบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆบทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสติวาทวิภาษวาทีของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์

๐๐๐ ๑๑๔ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม **๓ (๓-๐-๖)**

(Man and Environment)

ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

๐๐๐ ๑๑๕ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน **๓ (๓-๐-๖)**

(Current World Affairs)

ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น **๓ (๓-๐-๖)**

(Basic Sanskrit)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจกจากธาตุ การแจกรูปกริยาแปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาสันสกฤตชั้นสูง **๓ (๓-๐-๖)**

(Advanced Sanskrit)

ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อัพยยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจก จากธาตุ กริยาอาขยาตกรรมวาจก ภาววาจก ณิชันตกรรตุวาจก ณิชันตกรรมวาจก การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตุวาจกเป็นกรรมวาจก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาไทยเบื้องต้น **๓ (๓-๐-๖)**

(Basic Thai)

ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ

ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม

๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาไทยชั้นสูง **๓ (๓-๐-๖)**

(Advanced Thai)

ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย

๐๐๐ ๒๒๐ ภาษาจีนเบื้องต้น **๓ (๓-๐-๖)**

(Basic Chinese)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๒๑ ภาษาจีนชั้นสูง **๓ (๓-๐-๖)**

(Advanced Chinese)

ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๒๒ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น **๓ (๓-๐-๖)**

(Basic Japanese)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๒๓ ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง **๓ (๓-๐-๖)**

(Advanced Japanese)

ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๒๔ ภาษาฮินดีเบื้องต้น **๓ (๓-๐-๖)**

(Basic Hindi)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่านเขียนสนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน

๐๐๐ ๒๒๕ ภาษาฮินดีชั้นสูง **๓ (๓-๐-๖)**

(Advanced Hindi)

ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดย

อาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๒๖ วัฒนธรรมไทย **๓ (๓-๐-๖)**

(Thai Culture)

ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย

๐๐๐ ๒๒๗ มนุษย์กับอารยธรรม **๓ (๓-๐-๖)**

(Man and Civilization)

ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๒๘ สันติศึกษา **๓ (๓-๐-๖)**

(Peace Education)

ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพ และปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่างๆอย่างสันติสุข

๐๐๐ ๒๒๙ ภาวะผู้นำ **๓ (๓-๐-๖)**

(Leadership)

ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่

สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก

๐๐๐ ๒๓๐ หลักธรรมาภิบาล **๓ (๓-๐-๖)**

(Good Governance)

ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

๐๐๐ ๒๓๑ การรู้เท่าทันสื่อ **๓ (๓-๐-๖)**

(Media Literacy)

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อปลอมที่มีต่อสังคม การตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่าทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อต่างศาสนา อันได้แก่สื่อชวนเชื่อที่บิดเบือนหลักพุทธธรรม สื่อชวนเชื่อที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม

๐๐๐ ๒๓๒ ความรับผิดชอบต่อสังคม **๓ (๓-๐-๖)**

(Social Responsibility)

ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต

๐๐๐ ๒๓๓ ศาสนาทั่วไป **๓ (๓-๐-๖)**

(General Religions)

ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติพัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย

๒) หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๒ หน่วยกิต

๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา **๓ (๓-๐-๖)**

(Buddhist Literature)

ศึกษาประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดย

วิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น วิมุตติมรรค วิสุทธิมรรค มหาวงศ์ ทีปวงศ์ ศาสนวงศ์ เตภูมิกถา มังคลัตถทีปนี กาพย์มหาชาติ สังคีติยวงศ์ มงคลวิเสสกถา แก่นพุทธศาสน์ กรรมทีปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล: วิถีธรรมจากพุทธปัญญา

๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา **๓ (๓-๐-๖)**

(Tipitaka Studies)

ศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ และมหาวัคค์ในพระวินัยปิฎก พระสูตรสำคัญ เช่น พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จูฬกัมมวิภังคสูตรในพระสุตตันตปิฎก ศึกษาสาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพาน ในพระอภิธรรมปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษรต่างๆ และประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก

๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี **๓ (๓-๐-๖)**

(Pali)

ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักขรวิธี วจีวิภาค และหลักการแต่ง-แปลบาลีเบื้องต้น

๐๐๐ ๒๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา **๓ (๓-๐-๖)**

(History of Buddhism)

ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากประเทศอินเดียไปในประเทศต่างๆ ความสำคัญ ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคมวัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการและองค์กรทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทยกับการสืบพระพุทธศาสนาตามพุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา **๓ (๓-๐-๖)**

(Buddhist Festival and Traditions)

ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลและสมัยหลังพุทธกาลความสำคัญ คุณค่าทางจริยธรรมของเทศกาลและพิธีกรรม เทศกาลและพิธีกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรมนั้นๆ ที่มีต่อสังคมไทย

๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ **๓ (๓-๐-๖)**

(Dhamma in English)

ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนธรรมภาคภาษาอังกฤษ

๐๐๐ ๑๔๐ กรรมฐาน ๑ **๓ (๒-๒-๕)**

(Buddhist Meditation I)

ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิมิต ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นิวรณ์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๒๔๑ กรรมฐาน ๒ **๓ (๒-๒-๕)**

(Buddhist Meditation II)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวกายานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๓๔๒ กรรมฐาน ๓ **๓ (๒-๒-๕)**

(Buddhist Meditation III)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัลลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งก าหนด ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๔๔๓ กรรมฐาน ๔ **๓ (๒-๒-๕)**

(Buddhist Meditation IV)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐานและธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์

๒.๒ วิชาแกนรัฐศาสตร์ จำนวน ๓๓ หน่วยกิต

๔๐๑ ๑๐๑ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ **๓ (๓-๐-๖)**

(Introduction to Political Science)

ศึกษาธรรมชาติและวิธีการทางรัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์กับศาสตร์ทางสังคมอื่นๆ ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์และหลักเกี่ยวกับอำนาจ การใช้อำนาจ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับบุคคล อำนาจกับกฎหมาย สถาบันทางการเมืองการปกครอง อุดมการณ์ทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง พลังและกระบวนการทางการเมืองและประชาคมนานาชาติ

๔๐๒ ๑๐๑ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์ **๓ (๓-๐-๖)**

(Introduction to Public Administration)

ศึกษาความหมาย แนวคิด ทฤษฎี ขอบข่ายการศึกษา ปทัสถานและวิวัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารการพัฒนา ปัจจัยแวดล้อมทางรัฐประศาสนศาสตร์ นโยบายและการวางแผนของรัฐ องค์การและการจัดการภาครัฐแนวใหม่ การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) การบริหารการคลัง ทรัพยากรมนุษย์ และประเด็นร่วมสมัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

๔๐๑ ๑๐๓ ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น **๓ (๓-๐-๖)**

(Introduction to Political Philosophy)

ศึกษาความหมายและที่มาของวิชาปรัชญาการเมือง ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของรัฐ ความยุติธรรม ปรัชญาการเมืองสมัยโบราณ ปรัชญาการเมืองสมัยกลางปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ และปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ ผลงานสำคัญของนักปรัชญาตะวันตกและตะวันออก พุทธปรัชญาทางการเมือง

๔๐๑ ๒๐๔ ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ **๓ (๓-๐-๖)**

(Introduction to International Relation)

ศึกษาความรู้และแนวคิดพื้นฐานทางการเมืองระหว่างประเทศ ธรรมชาติและโครงสร้างของระบบการเมืองระหว่างประเทศ ปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม และการทหาร อุดมการณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมของรัฐ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ความร่วมมือและความขัดแย้งระหว่างประเทศ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในรูปแบบต่างๆ ประกอบด้วย ระเบียบปฏิบัติ กฎหมาย สถาบันระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามแนวพระพุทธศาสนา

๔๐๑ ๒๐๕ การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ **๓ (๓-๐-๖)**

(Comparative Politics and Government)

ศึกษาแนวทางการศึกษาเปรียบเทียบ พัฒนาการทางการเมืองของไทยกับการเมืองในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่เป็นแม่แบบประชาธิปไตยและประเทศกำลังพัฒนา ระบบรัฐสภา พร้อมทั้งวิเคราะห์เหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน พลวัตและเสถียรภาพทางการเมือง ความเป็นประชาธิปไตย ความขัดแย้งในสังคม นโยบายสาธารณะ พฤติกรรมทาง

การเมืองและอื่นๆ

๔๐๑ ๒๐๖ ภาษาอังกฤษในสาขารัฐศาสตร์ **๓ (๓-๐-๖)**

(English in the Field of Political Science)

ศึกษาศัพท์ทางวิชารัฐศาสตร์ และฝึกการใช้ศัพท์และสำนวนเหล่านั้นในการเขียนและการพูด ตลอดทั้งฝึกการอ่าน วิเคราะห์ และตีความงานเขียนรัฐศาสตร์ การเขียนบทความ เรียงความเป็นภาษาอังกฤษในเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐศาสตร์

๔๐๑ ๒๐๗ ทฤษฎีการเมืองและจริยธรรมทางการเมือง **๓ (๓-๐-๖)**

(Political Theories and Political Ethics)

ศึกษาทฤษฎีการเมือง ประกอบด้วย ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ ทฤษฎีการพัฒนาทางการเมือง และทฤษฎีการสร้างความทันสมัย วิวัฒนาการของทฤษฎีและจริยธรรมทางการเมือง เริ่มตั้งแต่สมัยโบราณ สมัยกลาง และสมัยใหม่ ลัทธิการเมืองแบบประชาธิปไตย แบบอำนาจนิยม แบบสังคมนิยม รัฐกับบริบทด้านวัฒนธรรมและจริยธรรมทางการเมือง รวมทั้งแนวคิดและหลักธรรมาภิบาล การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้หลักธรรมาภิบาล

๔๐๑ ๓๐๘ สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญ **๓ (๓-๐-๖)**

(Political Institutions and Constitutions)

ศึกษาสถาบันทางการเมือง รูปแบบและสถาบันการเมืองต่าง ๆ ของรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐธรรมนูญกับสถาบันทางการเมือง เน้นทำความเข้าใจอำนาจอธิปไตยการปกครองระบอบประชาธิปไตย สภานิติบัญญัติ การแบ่งอำนาจและรูปแบบของรัฐบาลต่าง ๆ ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ สิทธิและเสรีภาพ การแก้ไขและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญไทยฉบับปัจจุบันและขบวนการทางสังคมและการเมือง

๔๐๑ ๓๐๙ ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ **๓ (๓-๐-๖)**

(Political Science Research Methodology)

ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์รูปแบบต่าง ๆ โดยศึกษาความเป็นมา ประเด็นปัญหา วัตถุประสงค์ การตั้งสมมติฐาน แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การสร้างกรอบแนวคิด เครื่องมือการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอรายงานการวิจัย

๔๐๑ ๓๑๐ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และการเลือกตั้ง **๓ (๓-๐-๖)**

(Political Parties, Interest Groups and Elections)

ศึกษาความหมาย บทบาทและหน้าที่ ความเป็นมาของพรรคการเมือง ลักษณะทั่วไปของโครงสร้าง การจัดองค์การพรรค ปัจจัยและรูปแบบการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคของพรรคการเมือง ลักษณะทั่วไป ประเภทและบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ระบบการเลือกตั้ง โดยเปรียบเทียบกรณีการเลือกตั้งของไทยกับประเทศอื่นๆ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมือง

๔๐๑ ๒๑๑ กฎหมายปกครอง ๓ (๓-๐-๖)
(Administrative Law)

ศึกษาความหมาย ที่มาของกฎหมายปกครอง หลักการจัดระเบียบทางปกครอง การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กิจการทางปกครอง บริการสาธารณะ การกระทำทางปกครอง หลักกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและการควบคุมฝ่ายปกครอง รวมตลอดถึงหลักกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๒.๓ วิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์ จำนวน ๓๓ หน่วยกิต

๔๐๑ ๓๑๒ การเมืองและนโยบายสาธารณะ ๓ (๓-๐-๖)
(Politics and Public Policy)

ศึกษาแนวคิด ความสำคัญ วิวัฒนาการ และบทบาททางการเมืองในการกำหนดนโยบายสาธารณะ กระบวนการนโยบายสาธารณะ นโยบายทางการเมือง หลักการและมาตรการเชิงนโยบายรูปแบบต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการบริหารนโยบายสาธารณะ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

๔๐๑ ๓๑๓ การเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นของไทย ๓ (๓-๐-๖)
(Thai Local Government and Politics)

ศึกษารูปแบบการเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นของไทย แนวคิดหลักการบริหารราชการแผ่นดิน กลไกการพัฒนาประเทศ การปกครองส่วนภูมิภาคกับการการเมืองภาคประชาชน การปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวโน้มการเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นไทย

๔๐๑ ๔๑๔ การสื่อสารทางการเมือง ๓ (๓-๐-๖)
(Political Communication)

ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองระหว่างองค์กรทางการเมืองกับสาธารณชน บทบาทของสื่อมวลชนในการสื่อสารทางการเมือง การสื่อสารกับการใช้ประโยชน์ทางการเมือง พัฒนาการของเทคโนโลยีสมัยใหม่กับการสื่อสารทางการเมือง การเมืองในสังคมเครือข่ายผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล การรณรงค์ทางการเมืองและการเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นสาธารณะ โครงสร้างและกระบวนการของการสื่อสารทางการเมือง ความสัมพันธ์ของการสื่อสารทางการเมืองและวาทกรรมทางการเมือง การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาร่วมสมัยของการสื่อสารการเมือง

๔๐๑ ๓๑๕ รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)
(Political Science in Buddhism)

ศึกษาแนวคิด หลักการและองค์ประกอบทางการเมืองตามแนว

พระพุทธศาสนา ระบอบประชาธิปไตย หลักธรรมนูญ การกำเนิดรัฐ แนวคิดการเมืองการปกครองในคัมภีร์พระพุทธศาสนา หลักพุทธธรรมกับการเมืองการปกครอง แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การเมืองการปกครองตามแนวคิดของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา และการประยุกต์ใช้หลักประชาธิปไตยเชิงพุทธในการเมืองการปกครอง

๔๐๑ ๓๑๖ การวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย **๓ (๓-๐-๖)**

(Analysis of Thai Politics and Government)

ศึกษาหลักการและวิธีการวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย ประวัติศาสตร์ สถาบันทางการเมือง สถาบันรัฐสภา พัฒนาการของรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง สถาบันพระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลาทางการเมือง พระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครองไทย วิเคราะห์ตามทฤษฎีโครงสร้างตามสถานการณ์และแนวโน้มทางการเมืองไทย

๔๐๑ ๔๑๗ การศึกษาอิสระทางรัฐศาสตร์ **๓ (๐-๙-๐)**

(Independent Study on Political Science)

ศึกษา ค้นคว้า วิจัยภาคสนามทางรัฐศาสตร์หรือเรื่องอื่น ๆ โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ผู้สอน

๔๐๑ ๔๑๘ สัมมนาปัญหาทางการเมืองการปกครองของไทย **๓ (๒-๒-๕)**

(Seminar on Problems of Politics and Government of Thailand)

การสัมมนา นำเสนอ และอภิปรายประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองการปกครองของไทยตามหัวข้อที่กำหนด

๔๐๑ ๔๑๙ ประสบการณ์สาขารัฐศาสตร์ **๓ (๐-๙-๐)**

(Experience in political science)

การฝึกงานหรือฝึกภาคสนามด้านรัฐศาสตร์หรือด้านที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานภายในประเทศหรือต่างประเทศ โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๔๐๑ ๓๒๐ กฎหมายอาญา ๑ **๓ (๓-๐-๖)**

(Criminal Law 1)

ศึกษาหลักทั่วไปของกฎหมายอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๑

๔๐๑ ๓๒๑ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา **๓ (๓-๐-๖)**

(Law of Criminal Procedure)

ศึกษากระบวนการดำเนินคดีอาญา ให้ทราบหลักทั่วไป อำนาจสอบสวนและเขตอำนาจศาล หมายเรียกและหมายอาญา การจับ ขัง จำคุก ค้น และปล่อยชั่วคราว การสอบสวน การชันสูตรพลิกศพ การฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับ

คดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๑ และ ภาค ๒ และศึกษาวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๓ และให้ทราบถึงการอุทธรณ์และฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๔

๔๐๑ ๓๒๒ กฎหมายลักษณะพยาน ๓ (๓-๐-๖)

(Law of Witness)

ศึกษาลักษณะและกฎเกณฑ์การสืบพยานหลักฐานของศาล ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา หลักในการรับฟังและไม่รับฟังพยานหลักฐาน รวมทั้งหลักเรื่องพยานบอกเล่าและพยานความเห็น ข้อที่ศาลรู้เอง ข้อสันนิษฐานและหน้าที่นำสืบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๑ ลักษณะ ๕ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๕

๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์ จำนวน ๖ หน่วยกิต

๔๐๑ ๔๒๓ กฎหมายอาญา ๒ ๓ (๓-๐-๖)

(Criminal Law 2)

วิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์ก่อน : เคยศึกษาวิชา ๔๐๑ ๓๒๐ กฎหมายอาญา ๑ ภาคทั่วไป

ศึกษาหลักกฎหมายอาญาภาคความผิดที่สำคัญตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ และ ๓

๔๐๑ ๔๒๔ กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม ๓ (๓-๐-๖)

(Law of Labour and Welfare)

ศึกษากำเนิดและหลักสำคัญของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายประกันสังคม กฎหมายเงินทดแทน กฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว กฎหมายคนเข้าเมือง รวมทั้งแนวคิด หลักการ นโยบายของรัฐและกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ระบบสวัสดิการสังคม การจัดสวัสดิการสังคมให้แก่บุคคลประเภทต่าง ๆ ในสังคม เช่น สวัสดิการลูกจ้าง สวัสดิการครอบครัว สวัสดิการสตรี เด็กและเยาวชนในภาวะยากลาบาก สวัสดิการผู้สูงอายุ สวัสดิการคนพิการและคนไร้ที่พึ่ง

๔๐๑ ๔๒๕ การเมืองการปกครองของประเทศประชาคมอาเซียน ๓ (๓-๐-๖)

(Politics and Government of Asian Community)

ศึกษาระบบการเมืองและพัฒนาการทางการเมืองรูปแบบของรัฐ ของประเทศประชาคมอาเซียนจากอดีตถึงปัจจุบัน และวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันของแต่ละประเทศ

๔๐๑ ๔๒๖ นวัตกรรมกับการเมืองไทย ๓ (๓-๐-๖)

(Innovation and Thai politics)

ศึกษาแนวคิด หลักการ กระบวนการ วิธีการ และนวัตกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาการเมืองไทย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง ระหว่างรัฐกับสังคม รัฐกับพลเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมกับการเมืองไทย

๔๐๑ ๔๒๗ การต่อต้านการทุจริต ๓ (๓-๐-๖)

(Anti-Corruption)

ศึกษาเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตที่เป็นการปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบในทุกรูปแบบ

๔๐๑ ๔๒๘ เหตุการณ์ปัจจุบันในการเมืองไทย ๓ (๓-๐-๖)

(Current Affairs of Thai Politics)

ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงต่างๆ ทั้งอดีตและปัจจุบัน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องและกระทบต่อการเมือง เศรษฐกิจและสังคมไทย โดยเน้นเหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันเป็นสำคัญ และแนวโน้มการเมืองไทยในอนาคต

๔๐๑ ๔๒๙ จิตวิทยาการเมือง ๓ (๓-๐-๖)

(Political Psychology)

ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคม ประกอบด้วย การเลือกระบบการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับรัฐบาล ทัศนคติของรัฐบาลที่มีต่อประชาชนและของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์จากจิตวิทยามาเป็นเครื่องมืออธิบาย

๔๐๑ ๔๓๐ แนวคิดทางการเมืองของนักคิดสำคัญในตะวันออก ๓ (๓-๐-๖)

(Eastern Political Thoughts)

ศึกษาแนวคิดทางการเมืองของนักคิดสำคัญในตะวันออก ประกอบด้วย ประเทศอินเดีย ประเทศจีน ประเทศอื่นๆ ในตะวันออก และแนวคิดในอุดมคติทางพระพุทธศาสนา

๔๐๑ ๔๓๑ ระบอบประชาธิปไตยเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖)

(Comparative Democracy)

ศึกษาแนวคิดประชาธิปไตย ความเป็นมาของประชาธิปไตย เปรียบเทียบสมัยโบราณและสมัยปัจจุบัน ประชาธิปไตยของอังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เปรียบเทียบประชาธิปไตยระบบทุนนิยมกับประชาธิปไตยสังคมนิยม ประชาธิปไตยระบบอังกฤษ อเมริกา และฝรั่งเศส แนวโน้มการปกครอง

ระบอบประชาธิปไตยของไทย

๔๐๑ ๔๓๒ การเมืองกับความคิดเห็นสาธารณะ ๓ (๓-๐-๖)

(Politics and Public Opinions)

ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นสาธารณะ รูปแบบการแสดงความคิดเห็น การทำความเข้าใจ การตีความและประเด็นปัญหาในกระบวนการสำรวจความคิดเห็นสาธารณะ บทบาทและผลกระทบของความคิดเห็นสาธารณะต่อประชาธิปไตย นโยบายสาธารณะและการสร้างสถาบันทางการเมือง การตอบสนองของสังคมและสถาบันทางการเมืองต่อความคิดเห็นสาธารณะ การบริหารจัดการและการระดมความคิดเห็นสาธารณะต่อประเด็นปัญหาทางการเมือง

๔๐๑ ๔๓๓ พฤติกรรมทางการเมือง ๓ (๓-๐-๖)

(Political Behavior)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติการทางการเมือง สิ่งกำหนดพฤติกรรม จิตวิทยากับการศึกษาพฤติกรรมทางการเมือง และปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อกิจกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลาทางการเมือง พฤติกรรมของบุคคลต่อผู้นำทางการเมือง และแนวโน้มการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย

๔๐๑ ๔๓๔ การเมืองกับธุรกิจ ๓ (๓-๐-๖)

(Politics and Business)

แนวการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับธุรกิจ รัฐและระบบตลาด ผลประโยชน์ทางธุรกิจและนโยบายสาธารณะ บทบาทและอิทธิพลทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางธุรกิจ บรรษัทขนาดใหญ่และบรรษัทข้ามชาติ

๔๐๑ ๔๓๕ ชนชั้นนำทางการเมือง ๓ (๓-๐-๖)

(Political Elites)

ศึกษาทฤษฎีชนชั้นปกครอง หลักการและแนวโน้มชนชั้นปกครองโดยเปรียบชนชั้นปกครองในระบอบประชาธิปไตย ศึกษาเกี่ยวกับตัวผู้ปกครองและชนชั้นผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครอง รวมถึงรูปแบบสังคม (Social types) ในการศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบชนชั้นปกครองในกลุ่มประเทศฟาสซิสต์คอมมิวนิสต์และเสรีประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน

๔๐๑ ๔๓๖ สันติวิธีและสมานฉันท์ ๓ (๓-๐-๖)

(Peaceful means and Reconciliation)

ศึกษาสาเหตุและปัญหาของความขัดแย้ง วิธีระงับความขัดแย้งโดยสันติ

วิธี การสร้างสันติวิธีและสมานฉันท์ตามหลักพุทธธรรม

๔๐๑ ๔๓๗ การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการระดมมวลชน ๓ (๓-๐-๖)

(Political Participation and Mass Mobilization)

ศึกษาแนวคิด พัฒนาการ สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ และการดำเนินการกิจกรรมทางการเมือง ยุทธวิธีในการระดมมวลชน การจัดการอารมณ์ของมวลชน การวิเคราะห์มวลชน และการจัดตั้งกลุ่มแกนนำในการเคลื่อนไหวมวลชน

๔๐๑ ๔๓๘ การพัฒนาระบบราชการไทย ๓ (๓-๐-๖)

(Development of Thai Bureaucratic System)

ศึกษาแนวคิดการจัดองค์การราชการ วิวัฒนาการของระบบราชการไทย โครงสร้างของระบบราชการไทย รัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน การปฏิบัติงานของระบบราชการไทย บทบาทข้าราชการกับการบริหารงานบุคคลของระบบราชการไทย การบริหารงานคลังและงบประมาณของระบบราชการไทย การพัฒนาระบบราชการตามหลักธรรมาภิบาล การปฏิรูประบบราชการและแนวโน้มการการพัฒนาของระบบราชการไทย

๔๐๑ ๔๓๙ ความเป็นครูวิชาชีพสำหรับนักรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)

(Professional Teacher for Political Scientist)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นความเป็นครู บทบาทหน้าที่และภาระงานครู สมรรถนะครู ลักษณะของครูที่ดี จรรยาบรรณวิชาชีพครู การเป็นบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้ ทักษะการเป็นผู้นำทางวิชาการ คุณธรรมและจริยธรรมของครู เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู รวมทั้งการบริหารจัดการในวิชาชีพครู

๔๐๑ ๔๔๐ เพศสภาพและเพศวิถีกับการเมือง ๓ (๓-๐-๖)

(Gender and Sexuality in Politics)

ศึกษาความสัมพันธ์ วิวัฒนาการ และบทบาทของหญิง-ชายและเพศทางเลือกในทางการเมือง ทฤษฎีและทัศนะทางการเมืองแบบเฟมินิสต์ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิง-ชายและเพศทางเลือก กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ การปรับเปลี่ยนและแนวโน้มของความสัมพันธ์หญิง-ชายและเพศทางเลือกกับนัยสำคัญต่อลักษณะและพัฒนาการทางการเมืองการกำกับควบคุมเพศสภาพและเพศวิถีในระบบสองเพศสภาพ การขัดขืน ต่อรองและการโต้เถียงทางการเมืองในประเด็นต่าง ๆ

๔๐๑ ๔๔๑ พลวัตเมืองพะเยากับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น ๓ (๓-๐-๖)

(Dynamics of Phayao and Local Community Management)

ศึกษาแนวคิดและและทฤษฎีของพลวัตทางสังคม แนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม แนวคิดและหลักการบริหารจัดการ

ชุมชนท้องถิ่น โดยศึกษาเรื่องความเป็นมาและพัฒนากของเมืองพะเยา ตั้งแต่ยุคประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน พัฒนาการการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การเมืองภาคประชาชนและการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลง การปรับตัว และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่น การวิเคราะห์และการออกแบบการบริหารจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นพะเยาเพื่อการต่อยอดองค์ความรู้สู่สากล

๔๐๑ ๔๔๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๓ (๓-๐-๖)

(Local Government and Related Law)

ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พระราชบัญญัติเทศบาล พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด กฎหมายปกครองที่เกี่ยวข้อง กฎหมายที่ดิน การพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

๔๐๑ ๔๔๓ ภูมิรัฐศาสตร์ท้องถิ่น ๓ (๓-๐-๖)

(Local Geo - Politics)

ศึกษาองค์ความรู้ภูมิรัฐศาสตร์ท้องถิ่นภาคใต้ในมิติ แนวคิด ประวัติและพัฒนาการ โครงสร้างและรูปแบบการปกครอง การกระทำทางการเมือง ความสัมพันธ์ทางอำนาจ ในสมัยอาณาจักรศรีวิชัย อาณาจักรตามพรลิงค์ และประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช อิทธิพลและผลกระทบของภูมิรัฐศาสตร์ท้องถิ่นด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนาวัฒนธรรม ท้องถิ่นนิยม อัตลักษณ์และภาวะผู้นำทางการเมือง

๔๐๑ ๔๔๔ แนวคิดทางการเมืองของผู้นำต้นแบบ ๓ (๓-๐-๖)

(Political Concept of Master Leaders)

ศึกษาองค์ความรู้และวิเคราะห์เกี่ยวกับผู้นำต้นแบบทางการเมืองในมิติ ประวัติบุคคล แนวคิดทางการเมือง การสื่อสารทางการเมือง อัตลักษณ์และภาวะผู้นำ ผลงานและวิถีปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทางการเมืองของบุคคลต้นแบบในภาคใต้ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ เช่น พระรัตนธัชมุนี (ม่วง รตนทฺธโช), พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), พระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิโท), นายน้อม อุปรมัย, พลเอกเปรม ติณณสูลานนท์, นายชวน หลีกภัย เป็นต้น

๔๐๑ ๔๔๕ พลวัตของชุมชนในทางการเมืองท้องถิ่น ๓ (๓-๐-๖)

(Community Dynamics in Local Politics)

ศึกษาความหมาย แนวคิดและทฤษฎีทางพลวัตทางการเมืองในท้องถิ่น โดยการศึกษาพื้นฐานวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นจากอดีตถึงปัจจุบัน ศึกษาความเคลื่อนไหวของประชาชนในท้องถิ่น รูปแบบการได้มาของตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของภาคพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โครงสร้างด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม หลักพุทธรรมกับการส่งเสริมพลวัตของชุมชนในทางการเมืองท้องถิ่น

๔๐๑ ๔๔๖ การเมืองกับการพัฒนาท้องถิ่น ๓ (๓-๐-๖)

(Politics and local development)

ศึกษาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเมืองและการปกครองท้องถิ่น พัฒนาการท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับรัฐบาลส่วนกลางและการบริหารจัดการท้องถิ่น ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน นโยบายของพรรคการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาการเมืองท้องถิ่นและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๔๐๑ ๔๔๗ การเมืองและการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา ๓ (๓-๐-๖)

(Politics and Local Government in Chachoengsao)

ศึกษาพลวัตทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นในอดีตจนถึงปัจจุบัน โครงสร้างอำนาจนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มอิทธิพลทางการเมือง ความสัมพันธ์กลุ่มอำนาจ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายใต้บริบทที่ประเทศไทยพัฒนาแบบประชาธิปไตยที่เน้นการกระจายอำนาจ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ

๔๐๑ ๔๔๘ การเมืองกับการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคตะวันออก ๓ (๓-๐-๖)

(Politics and Economic Development in Eastern Region)

ศึกษาศึกษาโครงสร้างด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ฝั่งทะเลตะวันออกตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน รวมทั้งจุดเปลี่ยนเชิงประวัติศาสตร์ในแต่ละช่วงเวลา เงื่อนไขโครงสร้างของการเปลี่ยนแปลง และผลที่เกิดขึ้นตามมาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมในภาคตะวันออก

๔๐๑ ๔๔๙ ขบวนการทางสังคมและการเมืองอีสาน ๓ (๓-๐-๖)

(Social Movements and I-san politics)

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีคลาสสิก ทฤษฎีสมัยใหม่ และ ทฤษฎีหลังสมัยใหม่ นักคิดทางการเมืองของอีสาน การก่อเกิด เจตจำนง อุดมการณ์ การเคลื่อนไหว ของขบวนการทางสังคมและการเมืองอีสาน พลวัติของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองอีสาน

๔๐๑ ๔๕๐ เทคนิคการสอบข้าราชการพลเรือน ๓ (๓-๐-๖)

(Technique of civil officer competitive examination)

ศึกษาเนื้อหาสาระ องค์ความรู้พื้นฐานของการสอบเป็นข้าราชการพลเรือนทั้งทางด้านการคิดวิเคราะห์เชิงภาษา ด้านการคิดวิเคราะห์เชิงนามธรรม ด้านการคิดวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้านความรู้และลักษณะการเป็นข้าราชการที่ดี ตลอดถึงกฎหมาย พระราชบัญญัติ และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือน

๔๐๑ ๔๕๑ สัมมนาขบวนการทางสังคมในภาคอีสานตอนบน ๓ (๓-๐-๖)

(Seminar on Social Movements in the upper Isan)

ศึกษาและวิเคราะห์ ในลักษณะของการสัมมนา เกี่ยวกับกรณีศึกษาของขบวนการทางสังคมที่สำคัญทั้งในอดีตและปัจจุบันในพื้นที่ภาคอีสานตอนบน

๔๐๑ ๔๕๒ กฎหมายปกครองท้องถิ่น ๓ (๓-๐-๖)

(law of Local Government)

แนวความคิดพื้นฐานของการจัดระเบียบราชการบริหารท้องถิ่น กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นตามกฎหมายปัจจุบัน อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในฐานะที่เป็นนิติบุคคล การกำกับดูแล ท้องถิ่น ระเบียบและ วิธีการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การควบคุมจากส่วนกลาง กรณีศึกษา

๔๐๑ ๔๕๓ จังหวัดศึกษา ๓ (๓-๐-๖)

(Province Studies)

การเรียนรู้เรื่องของจังหวัดอันเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ในด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ทรัพยากรสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การพัฒนาอาชีพและสินค้า พืชพรรณ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและศิลปกรรม ประเพณี ศาสนา บุคคลสำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาและแนวทางการพัฒนาจังหวัด การวิเคราะห์เหตุปัจจัยและผลกระทบ การสังเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกัน และแนวทางการพัฒนา

๔๐๑ ๔๕๔ สังคมและวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น ๓ (๓-๐-๖)

(Society and Culture of Local Community)

ศึกษาขอบเขต ความหมาย ความสำคัญของสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา ครัวเรือน สร้างสังคมท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีการศึกษาชุมชน นโยบายเพื่อการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

หมวดที่ ๔
การจัดกระบวนการเรียนรู้

๑. ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑. ระบบ

ระบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑.๒. การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

มีการศึกษาภาคฤดูร้อน ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต

๑.๓. การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาคของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒. การดำเนินการหลักสูตร

วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

ภาคต้น : ระหว่างเดือนพฤษภาคม - เดือนกันยายน

ภาคปลาย : ระหว่างเดือนตุลาคม - เดือนมีนาคม

ภาคฤดูร้อน : ระหว่างเดือนมีนาคม - เดือนพฤษภาคม

๓. รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

- จัดการศึกษาแบบชั้นเรียน
- แบบทางไกลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก
- แบบทางไกลผ่านสื่อแพร่ภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก
- แบบทางไกลอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก (E-learning)
- แบบทางไกลอินเทอร์เน็ต

๔. การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบันอุดมศึกษา

นิสิตที่เคยศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาก่อน เมื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยกำหนด

หมวดที่ ๕
ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการหลักสูตร

๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

สภาพการณ์ปัจจุบัน บริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทย ภายใต้กระแสการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ผู้คนที่อยู่ห่างไกลกันสามารถส่งข้อมูลข่าวสาร การโฆษณาประสัมพันธ์ จัดการประชุม หรือทำธุรกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่งผลเกิดการแข่งขันทางด้านธุรกิจอย่างมาก รวมถึงการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศสมาชิกที่ได้มีการตกลงให้จัดตั้งประชาคม เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน และมีอำนาจต่อรองต่าง ๆ มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นประชาคมยุโรป หรือประชาคมอาเซียน เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในสภาวะที่โลกเกิดการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจที่สูงขึ้น มุ่งเน้นประโยชน์ทางเศรษฐกิจและอำนาจการต่อรองดังกล่าวมาแล้วนี้ เป็นสิ่งที่ควรแก่การสนใจศึกษาอย่างยิ่ง ดังนั้น หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงที่มีการแข่งขันทางการตลาดที่สูงขึ้น เพื่อสร้างบุคลากรด้านการเมืองการปกครอง การบริหารจัดการภาครัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และนิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้สามารถป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้

๑.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

จากบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทยทางด้านเศรษฐกิจ เป็นผลให้สังคมและวัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยเฉพาะการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศสมาชิก การร่วมมือในภูมิภาคที่มีความแตกต่างกันไปในทางสังคมและวัฒนธรรม ดังนั้น การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างดังกล่าว นำไปสู่การสร้างคนรุ่นใหม่ที่พร้อมปรับตัวเองเข้าสู่สภาพของการเปลี่ยนแปลงได้ โดยให้ตระหนักรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สร้างกระบวนการคิดและการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

การวางแผนหลักสูตรจะคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสังคมด้านการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การเปิดเสรีทางการค้าและการเคลื่อนย้ายแรงงาน ทำให้เกิดการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะมุ่งผลิตบุคลากรทางด้านรัฐศาสตร์ให้ตระหนักรู้เท่าทันสังคมการเปลี่ยนแปลง สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการคิดและการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล มีความเข้าใจในผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ที่จะช่วยชี้นำและขับเคลื่อนให้การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปในรูปแบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของสังคมไทย

๒. ผลกระทบจาก ข้อ ๑ ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

ปรับปรุงหลักสูตรต้องตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในปัจจุบัน เพื่อการสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีสังคมและการเป็นอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างหลากหลาย และให้เกิดการมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ ทั้งยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และวิถีชีวิตความเป็นไทย สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕ และการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรตามแนวทางของเกณฑ์เครือข่ายมหาวิทยาลัยกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN University Network Quality Assurance Criteria at Program Level: AUN-QA) ในการผลิตบุคลากรด้านรัฐศาสตร์ให้ตระหนักรู้เท่าทันสังคมการเปลี่ยนแปลง สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการคิดและการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล โดยเข้าใจผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม เกิดการมีส่วนร่วมในสังคมและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในรูปแบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสังคมไทย

๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพโดยคำนึงถึงอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของการเป็นมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ การเป็นมหาวิทยาลัยกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา โดยกระบวนการผลิตบัณฑิตจะบูรณาการร่วมกับพันธกิจด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านการบริการวิชาการ และด้านทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีสติปัญญาและคุณธรรม ตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย สติปัญญาและคุณธรรม หมายถึง ความรอบรู้วิชาการด้านพระพุทธศาสนา และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมตามหลักอริยวัฑฒิ ๕ ประกอบด้วย ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ ปัญญาและมีผลลัพธ์การ เรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้นทางหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงเล็งเห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการเปิดการสอนในหลักสูตรดังกล่าว และยังให้ความสำคัญกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านการผลิตบัณฑิต

ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของการเป็นมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ การเป็นมหาวิทยาลัยกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา โดยกระบวนการผลิตบัณฑิตจะบูรณาการร่วมกับพันธกิจด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านการบริการวิชาการ และด้านทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีสติปัญญาและคุณธรรมตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย

สติปัญญาและคุณธรรม หมายถึง ความรอบรู้วิชาการด้านพระพุทธศาสนาและสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมตามหลักอริยวัฑฒิ ๕ ประกอบด้วย ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ ปัญญาและมีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. ด้านการวิจัยและพัฒนา

พัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในพระไตรปิฎกโดยวิธีสห

วิทยาการแล้วนำองค์ความรู้ที่ค้นพบมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาศีลธรรมและจริยธรรมของสังคม รวมทั้งพัฒนาปัญญาและคุณธรรม การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการด้านพระพุทธศาสนาโดยความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักวิจัย ผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์ หรือพุทธนวัตกรรมให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและมีความเป็นสากล และใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการผลิตบัณฑิต บริการวิชาการและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ให้สู่ภาคปฏิบัติได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

๓. ด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม

ส่งเสริมให้บุคลากรและนิสิต มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีจิตอาสา ความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและคุณธรรม การมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาการบริการวิชาการที่เกิดจาก ประสบการณ์การปฏิบัติงานของบุคลากรและนิสิตร่วมกับภาคีเครือข่ายการบริการวิชาการในระดับชาติ ภูมิภาคและนานาชาติ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และพุทธนวัตกรรมในการแก้ปัญหาและเสริมสร้างสันติสุขและความมั่นคงของชุมชน วัด ท้องถิ่นและสังคม โดยใช้การปฏิบัติศาสนกิจและการบริการสังคมของนิสิตเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามพันธกิจ

๔. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ร่วมกับภาคีเครือข่ายชุมชน วัด ท้องถิ่นหรือเครือข่ายความร่วมมือในต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ สืบสาน ส่งเสริมพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เอื้อต่อการศึกษาโดยใช้พระพุทธศาสนาเป็นกลไกเพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพและยั่งยืน

๓. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของสถาบัน

๓.๑ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

(๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๒๔ หน่วยกิต

(๒) หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๓.๒ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

หมวดวิชาเฉพาะด้าน ทั้งวิชาแกน วิชาเฉพาะ และวิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์ ทั้งนี้ทุกรายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ เปิดสอนให้นิสิตหลักสูตรอื่นเพื่อให้นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาโท หรือวิชาเลือกเสรีได้ จำนวน ๖ หน่วยกิต

๓.๓ การบริหารจัดการหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรมีคณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๖ และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยมีการติดตาม ประเมินผล และรายงานการดำเนินงานของหลักสูตรรัฐศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ การประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร เพื่อรักษามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด รวมทั้งมีการดำเนินงานการที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ การบริหารหลักสูตร การควบคุมมาตรฐานหลักสูตร พิจารณาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิและแบ่งภาระงานสอนที่เหมาะสมให้กับบุคลากรในหลักสูตร

รวมทั้งพิจารณาผลลัพธ์การเรียนรู้ในรายวิชาที่หลักสูตรรับผิดชอบ โดยหลักสูตรจะกำหนดตารางการประชุมของอาจารย์ประจำหลักสูตรในทุกสัปดาห์ที่ ๓ ของเดือน เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการกำหนดตารางเรียน การพิจารณาความสอดคล้องในรายวิชาข้อสอบกลางภาค ข้อสอบปลายภาค และผลลัพธ์การเรียนของนิสิต ได้แก่ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังรายชั้นปี (YLOs) และผลลัพธ์การเรียนรู้ ๔ ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรมและด้านลักษณะบุคคล รวมทั้งวางแผนกำกับติดตามการบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรตามแนวทางของเกณฑ์เครือขายมหาวิทยาลัยกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN University Network Quality Assurance Criteria at Program Level: AUN-QA) อย่างต่อเนื่อง

๔. ชื่อ สกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิของอาจารย์

๔.๑ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	ตำแหน่งทางวิชาการ	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สำเร็จการศึกษาจากสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
๑	พระมหากฤษณ์ธนินต์ เสฏฐเมธี, ดร. (เดชจักร์บดินทร์)* ID : ๓-๔๖๑๑-๐๐๐๒๓-๕๐-๑	อาจารย์	Ph.D. (Politics & Public Administration) รป.ม. (นโยบายสาธารณะ) ร.บ. (รัฐศาสตร์) พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ)	University of Pune, India มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๔๙ ๒๕๖๐ ๒๕๔๖
๒	พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล (รอดทะยอย)* ID : ๓-๗๔๐๑-๐๐๘๒๙-๐๔-๘	อาจารย์	ร.ม. (สหวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๓ ๒๕๕๑
๓	นายชัยวิวัฒน ลาไป* ID : ๓-๑๑๐๓-๐๐๘๗๕-๘๕-๕	อาจารย์	ศศ.ม. (รัฐศาสตร์) ค.บ. (บรรณารักษศาสตร์)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาลัยครูจันทรเกษม	๒๕๔๖ ๒๕๓๓
๔	นายหฤทัย คำเม้า* ID : ๓-๒๔๐๒-๐๐๔๔๑-๐๕-๔	อาจารย์	M.A. (Politics) พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ)	University of Pune, India มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๓ ๒๕๔๘
๕	นายศิลปะ หินไชยศรี ID : ๓-๔๔๐๘-๐๐๐๕๒-๗๔-๐	อาจารย์	M.A. (Political Science) M.A. (Sociology) ศน.บ. (สังคมวิทยา)	Banaras Hindu University, India Banaras Hindu University, India มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๔๓ ๒๕๔๒ ๒๕๓๗

๔.๒ อาจารย์ประจำหลักสูตร

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	ตำแหน่งทางวิชาการ	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สำเร็จการศึกษาจากสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
๑	พระมหากฤษณ์ธนินต์ เสฏฐเมธี, ดร. (เดชจักร์บดินทร์)** ID : ๓-๔๖๑๑-๐๐๐๒๓-๕๐-๑	อาจารย์	Ph.D. (Politics & Public Administration) รป.ม. (นโยบายสาธารณะ) ร.บ. (รัฐศาสตร์) พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ)	University of Pune, India มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๔๙ ๒๕๖๐ ๒๕๔๖
๒	พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล (รอดทะยอย)** ID : ๓-๗๔๐๑-๐๐๘๒๙-๐๔-๘	อาจารย์	ร.ม. (สหวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๓ ๒๕๕๑
๓	นายชัยวิวัฒน ลาไป** ID : ๓-๑๑๐๓-๐๐๘๗๕-๘๕-๕	อาจารย์	ศศ.ม. (รัฐศาสตร์) ค.บ. (บรรณารักษศาสตร์)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาลัยครูจันทรเกษม	๒๕๔๖ ๒๕๓๓
๔	นายหฤทัย คำเม้า** ID : ๓-๒๔๐๒-๐๐๔๔๑-๐๕-๔	อาจารย์	M.A. (Politics) พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ)	University of Pune, India มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๓ ๒๕๔๘
๕	นายศิลปะ หินไชยศรี** ID : ๓-๔๔๐๘-๐๐๐๕๒-๗๔-๐	อาจารย์	M.A. (Political Science) M.A. (Sociology) ศน.บ. (สังคมวิทยา)	Banaras Hindu University, India Banaras Hindu University, India มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๔๓ ๒๕๔๒ ๒๕๓๗
๖	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุปัด ทองอินทร์ ID : ๓-๑๐๐๙-๐๒๘๖๗-๕๑-๖	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ศษ.ม. (การวิจัยการศึกษา) ร.บ. (รัฐศาสตร์) ศษ.บ. (คณิตศาสตร์)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศิลปากร	๒๕๕๖ ๒๕๕๗ ๒๕๒๐

หมายเหตุ : *อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

**อาจารย์ประจำหลักสูตร

๔.๕ อาจารย์พิเศษ

ลำดับที่	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สำเร็จการศึกษาจากสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
๑	อาจารย์	พระครูสุชาตวรคุณ, ดร. (อภิชาติ /สนฺติกโร เดชชัย)	พธ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา) พธ.ม. (บริหารการศึกษา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๐ ๒๕๕๖ ๒๕๕๕
๒	อาจารย์	นายนพพร ขุนค้า	น.ม. (นิติศาสตร์กฎหมายมหาชน) น.บ. (นิติศาสตร์)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๕๓ ๒๕๔๙
๓	อาจารย์	ว่าที่ร้อยตรีสมเกียรติ์สาธิตพิฐกุล	น.ม. (บริหารงานยุติธรรม) ศศ.บ. (รัฐศาสตร์) น.บ. (นิติศาสตร์)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๕๒ ๒๕๕๑ ๒๕๔๘

๕. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี)

หลักสูตรกำหนดให้นิสิตเรียนวิชาประสบการณ์สาขารัฐศาสตร์ (๔๐๑ ๔๑๙) เป็นวิชาที่นิสิตได้ฝึกงานเกี่ยวกับสาขารัฐศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ มาตรฐานผลการเรียนรู้ของประสบการณ์ภาคสนาม

การฝึกงานหรือฝึกภาคสนามด้านรัฐศาสตร์หรือด้านที่เกี่ยวข้องในองค์กรภายในประเทศหรือต่างประเทศ โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๕.๒ ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ ๒ ชั้นปีที่ ๔

๕.๓ การจัดเวลาและตารางสอน

จัดการเรียนการสอนโดยให้มีเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง ตลอดปีการศึกษาต้องมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมง

๖. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงงานหรืองานวิจัย (ถ้ามี)

หลักสูตรกำหนดให้นิสิตเรียนวิชาการศึกษาอิสระทางรัฐศาสตร์ (๔๐๑ ๔๑๗) เป็นวิชาที่นิสิตศึกษา ค้นคว้าวิจัยภาคสนามทางรัฐศาสตร์หรือเรื่องอื่นๆ

๖.๑ คำอธิบายโดยย่อ

ศึกษา ค้นคว้า วิจัยภาคสนามทางรัฐศาสตร์หรือเรื่องอื่นๆ โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ผู้สอน

๖.๒ มาตรฐานผลการเรียนรู้

PLO2 สามารถวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้ในสาขาวิชาของตนเพื่อทำความเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์ร่วมสมัยทางสังคมและการเมืองได้

๖.๓ ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ ๑ ชั้นปีที่ ๔

๖.๔ จำนวนหน่วยกิต

๓ หน่วยกิต

๖.๕ การเตรียมการ

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรวางแผนกิจกรรมและมอบหมายกิจกรรมในการศึกษา

๖.๖ กระบวนการประเมินผล

ประเมินจากความสามารถในการวิเคราะห์ วิจารณ์ การอภิปรายและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐานอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ไข้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

หมวดที่ ๖
คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๑. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

(๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

(๒) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๖๑ หรือ

(๓) ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กำหนด

๒. นิสิตแรกเข้าและกลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา

ปัญหานิสิตแรกเข้า	กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา
-ปัญหาการปรับตัว	๑. จัดโครงการปฐมนิเทศนิสิตใหม่ ๒. จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง ๓. จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้แก่นิสิตใหม่ ๔. จัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำปรึกษา โดยเปิดโอกาสให้นิสิตเข้าขอรับการปรึกษาผ่านช่องทางที่มีความหลายหลาย ได้แก่ ชั่วโมงนัดพบอาจารย์ที่ปรึกษา (Home room) ขอเข้าพบที่ห้องพักอาจารย์ตามวัน-เวลาราชการ จดหมายอีเล็กทรอนิค หรือโทรศัพท์
-วิธีการเรียนรู้การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยและการกำหนดเป้าหมายของนิสิต	การปฐมนิเทศนิสิตใหม่ จัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้นิสิตเข้าขอรับการปรึกษาผ่านช่องทางที่มีความหลายหลาย ได้แก่ ชั่วโมงนัดพบอาจารย์ที่ปรึกษา (Home room) ขอเข้าพบที่ห้องพักอาจารย์ตามวัน-เวลาราชการ จดหมายอีเล็กทรอนิค หรือโทรศัพท์ จัดกิจกรรมทัศนศึกษา ดูงานในสถาบันศึกษาอื่น รวมทั้งศึกษาดูงานในองค์การทั้งภาครัฐและเอกชน
-ทักษะภาษาอังกฤษ	จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านภาษาก่อนเปิดภาคการศึกษาโดยการอบรมทักษะภาษาอังกฤษ

๓. แผนการรับนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ ๕ ปี

๓.๑ แผนการรับนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ ๕ ปี วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชั้นปีที่	จำนวนรับนิสิตแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๗	**๒๕๖๘**	**๒๕๖๙**	**๒๕๗๐**	**๒๕๗๑**
๑	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
๒	-	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
๓	-	-	๔๐	๔๐	๔๐
๔	-	-	-	๔๐	๔๐
รวม	**๔๐**	**๘๐**	**๑๒๐**	**๑๖๐**	**๑๖๐**
คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา	**-**	**-**	**-**	**๔๐**	**๔๐**

๔. งบประมาณตามแผน

๔.๑ งบประมาณรายรับ (หน่วย : บาท)

รายละเอียดรายรับ	ปีงบประมาณ				
	๒๕๖๗	**๒๕๖๘**	**๒๕๖๙**	**๒๕๗๐**	**๒๕๗๑**
ค่าบำรุงการศึกษา	๘๐,๐๐๐	๑๔๔,๐๐๐	๒๐๘,๐๐๐	๒๗๒,๐๐๐	๒๗๒,๐๐๐
ค่าลงทะเบียน	๑,๒๐๐,๐๐๐	๒,๑๖๐,๐๐๐	๓,๑๒๐,๐๐๐	๓,๑๒๐,๐๐๐	๓,๑๒๐,๐๐๐
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	๒,๔๕๐,๐๐๐	๒,๔๕๐,๐๐๐	๒,๔๕๐,๐๐๐	๒,๔๕๐,๐๐๐	๒,๔๕๐,๐๐๐
รวม	๓,๗๓๐,๐๐๐	๔,๗๕๔,๐๐๐	๕,๗๗๘,๐๐๐	๕,๘๔๒,๐๐๐	๕,๘๔๒,๐๐๐

๔.๒ งบประมาณรายจ่าย (หน่วย: บาท)

หมวด เงิน	ปีงบประมาณ				
	๒๕๖๗	**๒๕๖๘**	**๒๕๖๙**	**๒๕๗๐**	**๒๕๗๑**
ก. งบดำเนินการ					
๑. ค่าใช้จ่ายบุคลากร	๓,๖๐๐,๐๐๐	๓,๖๐๐,๐๐๐	๓,๖๐๐,๐๐๐	๓,๖๐๐,๐๐๐	๓,๖๐๐,๐๐๐
๒. ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐
รวม (ก)	๓,๖๘๐,๐๐๐	๓,๖๘๐,๐๐๐	๓,๖๘๐,๐๐๐	๓,๖๘๐,๐๐๐	๓,๖๘๐,๐๐๐
ข. งบลงทุน					
ค่าครุภัณฑ์	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐
รวม (ข)	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐
รวม (ก) + (ข)	๓,๗๗๐,๐๐๐	๓,๗๗๐,๐๐๐	๓,๗๗๐,๐๐๐	๓,๗๗๐,๐๐๐	๓,๗๗๐,๐๐๐
จำนวนนิสิต	๑๐๐	๑๘๐	๒๖๐	๓๔๐	๓๔๐
ค่าใช้จ่ายต่อหัวนิสิต	๑๒,๗๕๐	๑๒,๗๕๐	๑๒,๗๕๐	๑๒,๗๕๐	๑๒,๗๕๐

หมวดที่ ๗
การประเมินผลการเรียนและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

๑. การประเมินผลการเรียน

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัย

๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

๒.๑ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะนิสิตยังไม่สำเร็จการศึกษา

การทวนสอบในระดับรายวิชา ให้นิสิตประเมินผลการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบและการประเมินผลให้เป็นไปตามแผนการสอน การทวนสอบในระดับหลักสูตร มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันเพื่อดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ และรายงานผล

๒.๒ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา

การกำหนดกลวิธีการทวนสอบมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ของนิสิต หลังสำเร็จการศึกษา เน้นการทำวิจัยเชิงสัมฤทธิ์การประกอบอาชีพของบัณฑิตที่ทำอย่างต่อเนื่อง และนำผลการวิจัยมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและหลักสูตรแบบครบวงจร รวมทั้งการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและหน่วยงาน

๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

๓.๑ เรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่าและบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

๓.๒ ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน

๓.๓ การสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และข้อบังคับมหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๘
การประกันคุณภาพหลักสูตร

๑. การกำกับมาตรฐาน

การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีและมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ ตลอดช่วงระยะเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรและใช้การประกันคุณภาพระดับหลักสูตรตามแนวทางของเกณฑ์เครือข่ายมหาวิทยาลัยกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN University Network Quality Assurance Criteria at Program Level: AUN-QA)

๒. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)

2.1 Expected Learning Outcomes (ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง)

2.1.1 The programme to show that the expected learning outcomes are appropriately formulated in accordance with an established learning taxonomy, are aligned to the vision and mission of the university, and are known to all stakeholders.

หลักสูตรแสดงถึงการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างเหมาะสม ยึดหลักหลักสูตรแสดงถึงการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างเหมาะสม ยึดตามหลักการที่ออกแบบการเรียนรู้ สอดคล้องกับการจัดหมวดและลำดับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย และมีการสื่อสารไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดทุกภาคส่วน

2.1.2 The programme to show that the expected learning outcomes for all courses are appropriately formulated and are aligned to the expected learning outcomes of the programme.

หลักสูตรแสดงถึงการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของทุกรายวิชา โดยถูกออกแบบและได้รับการจัดรูปแบบอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร

2.1.3 The programme to show that the expected learning outcomes consist of both generic outcomes (related to written and oral communication, problem-solving, information technology, teambuilding skills, etc) and subject specific outcomes (related to knowledge and skills of the study discipline).

หลักสูตรแสดงถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังซึ่งรวมทั้งผลลัพธ์การเรียนรู้ทั่วไป (เกี่ยวข้องกับ สื่อสารต่าง ๆ ทั้งการพูด การเขียน การแก้ปัญหา เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการทำงานเป็นทีม และอื่น ๆ) และผลลัพธ์การเรียนรู้เฉพาะทาง (ซึ่งเกี่ยวกับความรู้และทักษะของศาสตร์นั้น ๆ)

2.1.4 The programme to show that the requirements of the stakeholders, especially the external stakeholders, are gathered, and that these are reflected in the expected learning outcomes.

หลักสูตรมีการรวบรวมข้อกำหนดหรือความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครบถ้วน โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกและสะท้อนให้เห็นในผลการเรียนรู้ที่คาดหวังงตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.1.5 The programme to show that the expected learning outcomes are achieved by the students by the time they graduate.

หลักสูตรแสดงถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจะสามารถบรรลุผลกับผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา

2.2 Programme Structure and Content (โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร)

2.2.1 The specifications of the programme and all its courses are shown to be comprehensive, up-to-date, and made available and communicated to all stakeholders.

รายละเอียดของหลักสูตรและทุกรายวิชามีความครอบคลุมทันสมัย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงและรับรู้รายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชาได้

2.2.2 The design of the curriculum is shown to be constructively aligned with achieving the expected learning outcomes.

การออกแบบหลักสูตรมีความสอดคล้อง และเหมาะสมในเชิงโครงสร้างเพื่อไปสู่การบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.2.3 The design of the curriculum is shown to include feedback from stakeholders, especially external stakeholders.

การออกแบบหลักสูตรมีการคำนึงถึงและมีการนำข้อเสนอจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกมาออกแบบหลักสูตร

2.2.4 The contribution made by each course in achieving the expected learning outcomes is shown to be clear.

รายวิชามีการสนับสนุนการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างชัดเจน

2.2.5 The curriculum to show that all its courses are logically structured, properly sequenced (progression from basic to intermediate to specialised courses), and are integrated.

เนื้อหาหลักสูตรมีโครงสร้างรายวิชาที่แสดงถึงการจัดลำดับทุกรายวิชาอย่างเป็นระบบและเหมาะสม และมีลักษณะการบูรณาการซึ่งกันและกัน

2.2.6 The curriculum to have option(s) for students to pursue major and/or minor specialisations.

หลักสูตรมีทางเลือกให้กับผู้เรียนในการเลือกรายวิชาเฉพาะในวิชาเอกและ/หรือวิชารอง

2.2.7 The programme to show that its curriculum is reviewed periodically following an established procedure and that it remains up-to-date and relevant to industry.

หลักสูตรได้รับการทบทวนเนื้อหาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ ตามขั้นตอนที่กำหนด เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรมีความทันสมัยเป็นปัจจุบัน และมีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม

2.3 Teaching and Learning Approach (การจัดการเรียนและการสอน)

2.3.1 The educational philosophy is shown to be articulated and communicated to all stakeholders. It is also shown to be reflected in the teaching and learning activities.

มีปรัชญาการศึกษาที่ชัดเจน และมีการสื่อสารไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และสามารถ สะท้อนให้เห็นได้จากกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน

2.3.2 The teaching and learning activities are shown to allow students to participate responsibly in the learning process.

มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้

2.3.3 The teaching and learning activities are shown to involve active learning by the students.

มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ยืดหยุ่นสอดคล้องกับผู้เรียน

2.3.4 The teaching and learning activities are shown to promote learning, learning how to learn, and instilling in students a commitment for life-long learning (e.g., commitment to critical inquiry, information-processing skills, and a willingness to experiment with new ideas and practices).

กิจกรรมการเรียนการสอนแสดงการสนับสนุนการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ และปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (เช่น การตั้งคำถามอย่างสร้างสรรค์ และมีวิจารณญาณ ทักษะในการรับและประมวลผลข้อมูล การนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ และแนวทาง ปฏิบัติใหม่ ๆ)

2.3.5 The teaching and learning activities are shown to inculcate in students, new ideas, creative thought, innovation, and an entrepreneurial mindset.

กิจกรรมการเรียนการสอนแสดงถึงการปลูกฝังผู้เรียนมีความคิดใหม่ ๆ มีความคิดสร้างสรรค์สู่การสร้างนวัตกรรมและแนวคิดแบบผู้ประกอบ

2.3.6 The teaching and learning processes are shown to be continuously improved to ensure their relevance to the needs of industry and are aligned to the expected learning outcomes.

กระบวนการเรียนการสอนมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.4 Student Assessment (การประเมินผู้เรียน)

2.4.1 A variety of assessment methods are shown to be used and are shown to be constructively aligned to achieving the expected learning outcomes and the teaching and learning objectives.

มีวิธีการประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย และสอดคล้องกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์ การเรียนรู้ที่คาดหวังและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

2.4.2 The assessment and assessment- appeal policies are shown to be explicit, communicated to students, and applied consistently.

มีแนวทางการประเมินผู้เรียน และนโยบายการอุทธรณ์การประเมินมีความชัดเจน คงเส้นคงวา และมีการสื่อสารไปยังผู้เรียน และนำไปใช้อย่างสม่ำเสมอ

2.4.3 The assessment standards and procedures for student progression and degree completion, are shown to be explicit, communicated to students, and applied consistently.

มาตรฐานและขั้นตอนการประเมินผลผู้เรียนชัดเจน สำหรับติดตามความก้าวหน้าและการสำเร็จ การศึกษาของผู้เรียน คงเส้นคงวา และมีการสื่อสารไปยังผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.4.4 The assessments methods are shown to include rubrics, marking schemes, timelines, and regulations, and these are shown to ensure validity, reliability, and fairness in assessment.

วิธีการประเมินผลครอบคลุม วิธีการรูบิก ระยะเวลาการประเมิน การกำหนดเกณฑ์การประเมิน การกระจายค่าน้ำหนัก การประเมินไปจนถึงเกณฑ์การให้คะแนนและการตัดเกรดที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และเป็นธรรมในการประเมินผล

2.4.5 The assessment methods are shown to measure the achievement of the expected learning outcomes of the programme and its courses.

วิธีการประเมินผู้เรียนแสดงถึงการวัดการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร และรายวิชามีความชัดเจน

2.4.6 Feedback of student assessment is shown to be provided in a timely manner.

มีการให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการประเมินผู้เรียนที่เหมาะสม ทันเวลาและช่วยพัฒนาการเรียนรู้

2.4.7 The student assessment and its processes are shown to be continuously reviewed and improved to ensure their relevance to the needs of industry and alignment to the expected learning outcomes.

การประเมินผู้เรียนและกระบวนการ มีการทบทวนและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าตอบโจทย์ความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการทำงาน และสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.5 Academic Staff (คุณภาพบุคลากรสายวิชาการ)

2.5.1 The programme to show that academic staff planning (including succession, promotion, re- deployment, termination, and retirement plans) is carried out to ensure that the quality and quantity of the academic staff fulfil the needs for education, research, and service.

หลักสูตรมีการวางแผนด้านบุคลากรสายวิชาการ เพื่อให้แน่ใจว่าคุณภาพและปริมาณของบุคลากรสายวิชาการตอบสนองต่อความต้องการด้านการศึกษา การวิจัย และบริการวิชาการ

2.5.2 The programme to show that staff workload is measured and monitored to improve the quality of education, research, and service.

หลักสูตรแสดงถึงการวัดและติดตามตรวจสอบภาระงานของบุคลากรสายวิชาการ เพื่อปรับปรุง ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานด้านการศึกษา การวิจัย และบริการวิชาการ

2.5.3 The programme to show that the competences of the academic staff are determined, evaluated, and communicated.

หลักสูตรมีการกำหนดสมรรถนะของบุคลากรสายวิชาการ การประเมินผล และสื่อสารให้บุคลากรสายวิชาการรับรู้

2.5.4 The programme to show that the duties allocated to the academic staff are appropriate to qualifications, experience, and aptitude.

หลักสูตรแสดงถึงการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรสายวิชาการ

2.5.5 The programme to show that promotion of the academic staff is based on a merit system which accounts for teaching, research, and service.

หลักสูตรแสดงถึงการเลื่อนตำแหน่งของบุคลากรสายวิชาการที่มีความเหมาะสมตามระบบคุณธรรมที่สอดคล้องกับงานด้านการศึกษา การวิจัย และการบริการทางวิชาการ

2.5.6 The programme to show that the rights and privileges, benefits, roles and relationships, and accountability of the academic staff, taking into account professional ethics and their academic freedom, are well defined and understood.

หลักสูตรแสดงถึงการกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของบุคลากรสายวิชาการที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และเสรีภาพทางวิชาการและมีการสื่อสารให้ทราบ

2.5.7 The programme to show that the training and developmental needs of the academic staff are systematically identified, and that appropriate training and development activities are implemented to fulfil the identified needs.

หลักสูตรแสดงถึงการกำหนดและวางแผนความต้องการในการฝึกอบรมและพัฒนาตนเองของบุคลากรสายวิชาการอย่างเป็นระบบ และมีการดำเนินกิจกรรมด้านการฝึกอบรม และพัฒนาที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการที่ได้กำหนดไว้

2.5.8 The programme to show that performance management including reward and recognition is implemented to assess academic staff teaching and research quality.

หลักสูตรแสดงถึงการบริหารจัดการผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการนำรางวัลและประกาศเกียรติคุณเพื่อประเมินคุณภาพที่สอดคล้องกับงานด้านการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการของบุคลากรสายวิชาการ

2.6 Student Support Services (สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้)

2.6.1 The student intake policy, admission criteria, and admission procedures to the programme are shown to be clearly defined, communicated, published, and up-to-date.

นโยบายการรับผู้เรียนเข้าศึกษา กระบวนการและเกณฑ์การรับเข้าศึกษาของหลักสูตร มีการกำหนดที่ชัดเจน มีการสื่อสาร เผยแพร่อย่างทั่วถึงและเป็นปัจจุบัน

2.6.2 Both short-term and long-term planning of academic and non-academic support services are shown to be carried out to ensure sufficiency and quality of support services for teaching, research, and community service.

มีการวางแผนระยะสั้นและระยะยาวของการบริการสนับสนุนด้านวิชาการและด้านที่ไม่ใช่วิชาการ เพื่อให้แน่ใจว่าการบริการสนับสนุนงานด้านการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการมีความพอเพียงและมีคุณภาพ

2.6.3 An adequate system is shown to exist for student progress, academic performance, and workload monitoring. Student progress, academic performance, and workload are shown to be systematically recorded and monitored. Feedback to students and corrective actions are made where necessary.

มีระบบจัดเก็บและติดตามความก้าวหน้า ผลการเรียนและตรวจสอบภาระการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ให้ข้อมูลป้อนกลับและข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียนและปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันท่วงที่หากจำเป็น

2.6.4 Co-curricular activities, student competition, and other student support services are shown to be available to improve learning experience and employability.

มีการให้คำแนะนำทางวิชาการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การเข้าแข่งขัน และบริการสนับสนุนผู้เรียนด้านต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงาน

2.6.5 The competences of the support staff rendering student services are shown to be identified for recruitment and deployment. These competences are shown to be evaluated to ensure their continued relevance to stakeholders needs. Roles and relationships are shown to be well- defined to ensure smooth delivery of the services.

มีการกำหนดสมรรถนะความสามารถของบุคลากรสายสนับสนุนที่ชัดเจน เกี่ยวข้องกับความสามารถในการให้บริการผู้เรียน มีการกำหนดวิธีการประเมินผลที่มีความชัดเจน เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถให้บริการได้อย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้รับบริการ

2.6.6 Student support services are shown to be subjected to evaluation, benchmarking, and enhancement.

มีการประเมินผลการให้บริการสนับสนุนและช่วยเหลือผู้เรียน มีการเทียบเคียงสมรรถนะ และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2.7 Facilities and Infrastructure (สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน)

2.7.1 The physical resources to deliver the curriculum, including equipment, material, and information technology, are shown to be sufficient.

มีทรัพยากรทางด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ รวมถึงเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ

2.7.2 The laboratories and equipment are shown to be up-to-date, readily available, and effectively deployed.

มีห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่มีความทันสมัย พร้อมใช้งานและสามารถปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.7.3 A digital library is shown to be set-up, in keeping with progress in information and communication technology.

มีห้องสมุดดิจิตอล เพื่อติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.7.4 The information technology systems are shown to be set up to meet the needs of staff and students.

มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคลากร และผู้เรียน

2.7.5 The university is shown to provide a highly accessible computer and network infrastructure that enables the campus community to fully exploit information technology for teaching, research, service, and administration.

มหาวิทยาลัยมีการจัดหาเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ และระบบเครือข่ายที่สามารถเข้าถึงได้ในพื้นที่ในมหาวิทยาลัย โดยสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียน การสอน การวิจัย การบริการและการบริหารงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

2.7.6 The environmental, health, and safety standards and access for people with special needs are shown to be defined and implemented.

มีการกำหนดและดำเนินการตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพและความปลอดภัย รวมถึงการเข้าถึงสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ

2.7.7 The university is shown to provide a physical, social, and psychological environment that is conducive for education, research, and personal wellbeing.

มหาวิทยาลัยจัดให้มีสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ สังคม และจิตวิทยาที่เอื้อต่อการเรียน การวิจัย และคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

2.7.8 The competences of the support staff rendering services related to facilities are shown to be identified and evaluated to ensure that their skills remain relevant to stakeholder needs.

มีการกำหนดและประเมินความสามารถของบุคลากรสายสนับสนุนที่ทำหน้าที่ให้บริการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนมีทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.7.9 The quality of the facilities (library, laboratory, IT, and student services) are shown to be subjected to evaluation and enhancement.

มีการประเมินและปรับปรุงคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก (ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ เทคโนโลยีสารสนเทศ และบริการผู้เรียน) ให้ดีขึ้น

2.8 Output and Outcomes (ผลผลิต)

2.8.1 The pass rate, dropout rate, and average time to graduate are shown to be established, monitored, and benchmarked for improvement.

มีการตรวจสอบติดตาม และเปรียบเทียบอัตราการสำเร็จการศึกษา การออกกลางคัน และระยะเวลาเฉลี่ยของการศึกษา เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น

2.8.2 Employability as well as self-employment, entrepreneurship, and advancement to further studies, are shown to be established, monitored, and benchmarked for improvement.

มีการตรวจสอบติดตาม และเปรียบเทียบภาวะการมีงานทำ รวมทั้งการประกอบอาชีพอิสระ การเป็นผู้ประกอบการ และการศึกษาต่อ เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น

2.8.3 Research and creative work output and activities carried out by the academic staff and students, are shown to be established, monitored, and benchmarked for improvement.

มีการตรวจสอบติดตามและเปรียบเทียบผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์และกิจกรรมงานวิจัยของบุคลากรสายวิชาการและผู้เรียน เพื่อการปรับปรุงให้หลักสูตรให้ดีขึ้น

2.8.4 Data are provided to show directly the achievement of the programme outcomes, which are established and monitored.

มีการตรวจสอบติดตามข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของหลักสูตรตามเป้าหมายที่มีการจัดตั้ง และกำหนดขึ้น

2.8.5 Satisfaction level of the various stakeholders are shown to be established, monitored, and benchmarked for improvement.

มีการตรวจสอบติดตาม และเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น

(KPI ผลการดำเนินงาน)

ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕
(๑) มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	√	√	√	√	√
(๒) มีโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร	√	√	√	√	√
(๓) มีการจัดการเรียนการสอน	√	√	√	√	√
(๔) มีการประเมินผู้เรียน	√	√	√	√	√
(๕) มีคุณภาพบุคลากรสายวิชาการ	√	√	√	√	√
(๖) มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	√	√	√	√	√
(๗) มีสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน	√	√	√	√	√
(๘) มีผลผลิต			√	√	√
รวมตัวบ่งชี้ (ข้อ)	๗	๗	๘	๘	๘

หมวดที่ ๙
ระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตร

๑. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๑.๑. การประเมินกลยุทธ์การสอน

๑.๑.๑ กลยุทธ์การสอนด้านความรู้ ประเมินจากการสอบย่อย การสอบกลางภาคเรียน และปลายภาคเรียน ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย นำเสนอผลงาน

๑.๑.๒ กลยุทธ์การสอนด้านทักษะ ประเมินจากความสามารถในการวิเคราะห์ วิจารณ์ การอภิปรายและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐานอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ไข้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๑.๑.๓ กลยุทธ์การสอนด้านจริยธรรม ประเมินจากเวลาเข้าเรียนและการขาดเรียนของนิสิต การสังเกตุพฤติกรรมในชั้นเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม พฤติกรรมการปฏิบัติของนิสิตตามระเบียบต่าง ๆ

๑.๑.๔ กลยุทธ์การสอนด้านลักษณะบุคคล ประเมินการความรับผิดชอบ การแบ่งกลุ่ม และการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การติดต่อสื่อสารและสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

๑.๒. การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

๑.๒.๑ ประเมินจากการวิเคราะห์ผลการประเมินการสอนของนิสิตในแต่ละรายวิชา

๑.๒.๒ การสังเกตการณ์สอนของประธานหลักสูตรหรือหัวหน้าภาควิชาหรือคณบดี

๑.๒.๓ การนิเทศการสอน

๑.๒.๔ การจัดทำแบบทดสอนผลการเรียนรู้ของอาจารย์

๒. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

๒.๑ ประชุมคณะกรรมการประจำหลักสูตรและแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร

๒.๒ วางแผนการประเมินหลักสูตร ออกแบบและเตรียมการในส่วนของเครื่องมือที่จะใช้เก็บข้อมูล กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยการแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มบัณฑิต กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต กลุ่มคณาจารย์ และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

๒.๓ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด วิเคราะห์ ประมวลผล และนำข้อเสนอแนะมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๒.๔ จัดทำหลักสูตรปรับปรุงโดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะและดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร

๒.๕ เสนอคณะกรรมการประจำคณะ สภาวิชาการและสภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติหลักสูตร

๒.๖ นำหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการจัดการศึกษาและบริหารหลักสูตร

๒.๗ หลังจากนำหลักสูตรไปใช้ครบ ๑ ปี เปิดโอกาสให้มีเวทีสำหรับการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและปรับปรุงย่อยในหลักสูตร

๓. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร

การประกันคุณภาพหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕ และตัวบ่งชี้เพิ่มเติมข้างต้น รวมทั้งการผ่านการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network Quality Assurance : AUN-QA) ซึ่ง AUN-QA นั้นเป็นระบบการรับรองคุณภาพและมาตรฐานระดับหลักสูตร เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล โดยวัตถุประสงค์หลักของ AUN-QA นั้น ได้แก่ เพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อเป็นมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนผู้เรียนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อมุ่งสู่การเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านคุณภาพการศึกษาในเขตภูมิภาคอื่น เพื่อให้กรอบมาตรฐานคุณภาพระดับอุดมศึกษามีความสอดคล้องกัน และเพื่อยกระดับความเชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพของกลุ่มประเทศอาเซียน

๔. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุง

จากการรวบรวมข้อมูลในระบบการจัดการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ทั้งโดยภาพรวมและรายวิชา รวมทั้งการวิเคราะห์ทบทวนข้อมูลดังกล่าวข้างต้นโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จะทำให้ทราบปัญหาการบริหารหลักสูตรได้ ในกรณีที่พบปัญหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะสามารถดำเนินการปรับปรุงรายวิชานั้นๆ ได้ทันที ซึ่งอาจแก้ไขปัญหาในลักษณะของการปรับปรุงย่อยในรายวิชา สำหรับการปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งฉบับนั้นจะดำเนินการปรับปรุงในทุก ๔ ปี เพื่อให้หลักสูตรทันสมัย มีความเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิต

ภาคผนวก ก
(ตารางเปรียบเทียบหลักสูตร)

ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๔ กับ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ.๒๕๖๗

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔				หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๗				หมายเหตุ
			หน่วยกิต				หน่วยกิต	
๑.	**หมวดวิชาศึกษาทั่วไป**		**๓๐**	**๑.**	**หมวดวิชาศึกษาทั่วไป**		**๒๔**	ลดลง ๖ นก.
	๑.๑	วิชาบังคับ	๑๘		๑.๑	วิชาบังคับ	**๑๘**	
	๑.๒	วิชาเลือก	๑๒		๑.๒	วิชาเลือก	**๖**	
๒.	**หมวดวิชาเฉพาะด้าน**		**๑๐๔**	**๒.**	**หมวดวิชาเฉพาะด้าน**		**๑๐๒**	ลดลง ๒ นก.
	๒.๑	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	๓๐		๒.๑	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	๓๐	
	๒.๒	วิชาแกนรัฐศาสตร์	๓๓		๒.๒	วิชาแกนรัฐศาสตร์	๓๓	
	๒.๓	วิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์	๓๒		๒.๓	วิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์	๓๓	
	๒.๔	วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์	๙		๒.๔	วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์	๖	
๓.	**หมวดวิชาเลือกเสรี**		**๖**	**๓.**	**หมวดวิชาเลือกเสรี**		**๖**	
	รวมทั้งหมด		**๑๔๐**		**รวมทั้งหมด**		**๑๓๒**	**ลดลง ๘ นก.**

วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต รายวิชาทั้งหมดใช้ร่วมกันกับหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ระหว่างหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔ กับ หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๗

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต **หมวดวิชาศึกษาทั่วไป** **หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔**	**หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์** **หมวดวิชาศึกษาทั่วไป** **หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๗**	**หมายเหตุ**
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต นิสิตทุกคณะต้องศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต ประกอบด้วย	**๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๒๔ หน่วยกิต** นิสิตทุกคณะต้องศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๒๔ หน่วยกิต ประกอบด้วย	
๑.๑ วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	**๑.๑ วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต**	
๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม ๓ (๓-๐-๖) **(Man and Society)** ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมแบบสันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสารทางสังคมยุค New Normal	**๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม ๓ (๓-๐-๖)** **(Man and Society)** ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมแบบสันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสารทางสังคมยุค New Normal	คงเดิม
๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป ๓ (๓-๐-๖) **(General Law)** ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมายและลักษณะของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก พินัยกรรม สัญญาประเภทต่างๆ ที่สำคัญ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ความรับผิดในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทย	**๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป ๓ (๓-๐-๖)** **(General Law)** ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมายและลักษณะของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก พินัยกรรม สัญญาประเภทต่างๆ ที่สำคัญ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ความรับผิดในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทย	คงเดิม

๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล ๓ (๓-๐-๖) **(Computer and Digital Technology)** มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมาย และจริยธรรมในสังคมดิจิทัล มีทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ต สื่อ และการสื่อสารยุคดิจิทัล และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ การนำเสนอข้อมูลได้ และรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต	**๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล ๓ (๓-๐-๖)** **(Computer and Digital Technology)** มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมาย และจริยธรรมในสังคมดิจิทัล มีทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ต สื่อ และการสื่อสารยุคดิจิทัล และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ การนำเสนอข้อมูลได้ และรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต	คงเดิม
๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ๓ (๓-๐-๖) **(English for Communications)** ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ไวยากรณ์ เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ	**๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ๓ (๓-๐-๖)** **(English for Communications)** ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ไวยากรณ์ เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ	คงเดิม
๐๐๐ ๒๐๕ ปรัชญาเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) **(Introduction to Philosophy)** ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา สาขาปรัชญา สาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา	**๐๐๐ ๒๐๕ ปรัชญาเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖)** **(Introduction to Philosophy)** ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา สาขาปรัชญา สาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา	คงเดิม
๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย ๓ (๓-๐-๖) **(Mathematics and Statistics for Research)** ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้เชิง	**๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย ๓ (๓-๐-๖)** **(Mathematics and Statistics for Research)** ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้เชิง	คงเดิม

ปริมาณ เซต การให้เหตุผล ระบบและคุณสมบัติของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชั่น เมทริกซ์ หลักพื้นฐานทางสถิติ การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ และการหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง สถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การเขียนโครงร่างการวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย	ปริมาณ เซต การให้เหตุผล ระบบและคุณสมบัติของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชั่น เมทริกซ์ หลักพื้นฐานทางสถิติ การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ และการหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง สถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การเขียนโครงร่างการวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย	
๑.๒ วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	**๑.๒ วิชาเลือก ๖ หน่วยกิต**	ปรับลดหน่วยกิต
๐๐๐ ๑๐๗ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง **(Introduction to Politics and Government)** ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครอง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง การจัดระเบียบการปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมือง และแนวคิดพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครอง	**๐๐๐ ๑๐๗ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง** **(Introduction to Politics and Government)** ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครอง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง การจัดระเบียบการปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมือง และแนวคิดพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครอง	คงเดิม
๐๐๐ ๑๐๘ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น **(Introduction to Economics)๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์ อุปทาน การกำหนดราคาดุลยภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจบทบาทของภาครัฐและ	**๐๐๐ ๑๐๘ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น** **(Introduction to Economics)๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์ อุปทาน การกำหนดราคาดุลยภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจบทบาทของภาครัฐและ	คงเดิม

ภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข และศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ	ภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข และศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ	
๐๐๐ ๑๐๙ จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน (Psychology for Self-Development) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพและทำงานเป็นทีม	**๐๐๐ ๑๐๙ จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน (Psychology for Self-Development) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพและทำงานเป็นทีม	คงเดิม
๐๐๐ ๑๑๐ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีทางวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ และวิเคราะห์ภาษาตามแนวภาษาศาสตร์	**๐๐๐ ๑๑๐ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีทางวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ และวิเคราะห์ภาษาตามแนวภาษาศาสตร์	คงเดิม
๐๐๐ ๑๑๑ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ (Language Skills for Learning)๓ (๓-๐-๖) ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่จำเป็นต่อการสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่นและข้อมูลสารสนเทศจากสื่อทุกประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการแสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะสัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ วิจารณ์และสังเคราะห์ นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร วาจาและสื่อประสม	**๐๐๐ ๑๑๑ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ (Language Skills for Learning)๓ (๓-๐-๖)** ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่จำเป็นต่อการสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่นและข้อมูลสารสนเทศจากสื่อทุกประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการแสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะสัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ วิจารณ์และสังเคราะห์ นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร วาจาและสื่อประสม	คงเดิม
๐๐๐ ๑๑๒วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Modern Science and Technology) ๓ (๓-๐-๖)	**๐๐๐ ๑๑๒วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Modern Science and Technology) ๓ (๓-๐-๖)**	คงเดิม

ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคต่าง ๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ประยุกต์ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ หลักพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระบวนการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี	ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคต่าง ๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ประยุกต์ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ หลักพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระบวนการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี	
๐๐๐ ๑๑๓ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น **(Introduction to Logic) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษานิมิต คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิภาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบต่างๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรัตถานุมานและปฤจฉาวาทีแบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆบทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสติวาท วิภาษวาทีของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์	**๐๐๐ ๑๑๓ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น** **(Introduction to Logic) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษานิมิต คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิภาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบต่างๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรัตถานุมานและปฤจฉาวาทีแบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆบทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสติวาท วิภาษวาทีของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์	คงเดิม
๐๐๐ ๑๑๔ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม **(Man and Environment) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย	**๐๐๐ ๑๑๔ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม** **(Man and Environment) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย	คงเดิม

๐๐๐ ๑๑๕ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน **(Current World Affairs) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน	**๐๐๐ ๑๑๕ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน** **(Current World Affairs) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน	คงเดิม
๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น **(Basic Sanskrit) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจกจากธาตุ การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	**๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น** **(Basic Sanskrit) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจกจากธาตุ การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	คงเดิม
๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาสันสกฤตชั้นสูง **(Advanced Sanskrit) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อัพยยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจกจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรมวาจก ภาววาจก ณิชันตกรรตุวาจก ณิชันตกรรมวาจก การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตุวาจกเป็นกรรมวาจก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	**๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาสันสกฤตชั้นสูง** **(Advanced Sanskrit) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อัพยยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจกจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรมวาจก ภาววาจก ณิชันตกรรตุวาจก ณิชันตกรรมวาจก การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตุวาจกเป็นกรรมวาจก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	คงเดิม

๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาไทยเบื้องต้น **(Basic Thai) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม	**๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาไทยเบื้องต้น** **(Basic Thai) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม	คงเดิม
๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาไทยชั้นสูง **(Advanced Thai) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย	**๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาไทยชั้นสูง** **(Advanced Thai) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย	คงเดิม
๐๐๐ ๒๒๐ ภาษาจีนเบื้องต้น **(Basic Chinese) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่านการเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	**๐๐๐ ๒๒๐ ภาษาจีนเบื้องต้น** **(Basic Chinese) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่านการเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	คงเดิม
๐๐๐ ๒๒๑ ภาษาจีนชั้นสูง **(Advanced Chinese) ๓ (๓-๐-๖)** ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	**๐๐๐ ๒๒๑ ภาษาจีนชั้นสูง** **(Advanced Chinese) ๓ (๓-๐-๖)** ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	คงเดิม
๐๐๐ ๒๒๒ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น **(Basic Japanese) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่อง	**๐๐๐ ๒๒๒ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น** **(Basic Japanese) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่อง	คงเดิม

ระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	ระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๓ ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง **(Advanced Japanese) ๓ (๓-๐-๖)** ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	**๐๐๐ ๒๒๓ ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง** **(Advanced Japanese) ๓ (๓-๐-๖)** ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	คงเดิม
๐๐๐ ๒๒๔ ภาษาฮินดีเบื้องต้น **(Basic Hindi) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่านเขียนสนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน	**๐๐๐ ๒๒๔ ภาษาฮินดีเบื้องต้น** **(Basic Hindi) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่านเขียนสนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน	คงเดิม
๐๐๐ ๒๒๕ ภาษาฮินดีชั้นสูง **(Advanced Hindi) ๓ (๓-๐-๖)** ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	**๐๐๐ ๒๒๕ ภาษาฮินดีชั้นสูง** **(Advanced Hindi) ๓ (๓-๐-๖)** ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	คงเดิม
๐๐๐ ๒๒๖ วัฒนธรรมไทย **(Thai Culture) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย	**๐๐๐ ๒๒๖ วัฒนธรรมไทย** **(Thai Culture) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย	คงเดิม
๐๐๐ ๒๒๗ มนุษย์กับอารยธรรม **(Man and Civilization) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ	**๐๐๐ ๒๒๗ มนุษย์กับอารยธรรม** **(Man and Civilization) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ	คงเดิม

ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๘ สันติศึกษา **(Peace Education) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่างๆอย่างสันติสุข	**๐๐๐ ๒๒๘ สันติศึกษา** **(Peace Education) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่างๆ อย่างสันติสุข	คงเดิม
๐๐๐ ๒๒๙ ภาวะผู้นำ **(Leadership) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและ	**๐๐๐ ๒๒๙ ภาวะผู้นำ** **(Leadership) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและ	คงเดิม

ระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก	ระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก	
๐๐๐ ๒๓๐ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า	**๐๐๐ ๒๓๐ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า	คงเดิม
๐๐๐ ๒๓๑ การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อปลอมที่มีต่อสังคม การตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่าทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อต่างศาสนา อันได้แก่สื่อชวนเชื่อที่บิดเบือนหลักพุทธธรรม สื่อชวนเชื่อที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม	**๐๐๐ ๒๓๑ การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อปลอมที่มีต่อสังคม การตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่าทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อต่างศาสนา อันได้แก่สื่อชวนเชื่อที่บิดเบือนหลักพุทธธรรม สื่อชวนเชื่อที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม	คงเดิม
๐๐๐ ๒๓๒ ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต	**๐๐๐ ๒๓๒ ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต	คงเดิม
๐๐๐ ๒๓๓ ศาสนาทั่วไป (General Religions) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ	**๐๐๐ ๒๓๓ ศาสนาทั่วไป (General Religions) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ	คงเดิม

คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย	คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย	

ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
หมวดวิชาเฉพาะด้าน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ระหว่างหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔ กับ หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๗

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔	หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๗	หมายเหตุ
๒. หมวดวิชาเฉพาะด้าน ๑๐๔ หน่วยกิต	**๒. หมวดวิชาเฉพาะด้าน ๑๐๒ หน่วยกิต**	
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต	**๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต**	
๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา **(Buddhist Literature) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น วิมุตติมรรค วิสุทธิมรรค มหาวงศ์ ทีปวงศ์ ศาสนวงศ์ เตภูมิกถา มังคลัตถทีปนี กาพย์มหาชาติ สังคีติยวงศ์ มงคลวิเสสกถา แก่นพุทธศาสน์ กรรมทีปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล: วิถีธรรมจากพุทธปัญญา	**๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา** **(Buddhist Literature) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น วิมุตติมรรค วิสุทธิมรรค มหาวงศ์ ทีปวงศ์ ศาสนวงศ์ เตภูมิกถา มังคลัตถทีปนี กาพย์มหาชาติ สังคีติยวงศ์ มงคลวิเสสกถา แก่นพุทธศาสน์ กรรมทีปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล: วิถีธรรมจากพุทธปัญญา	
๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา **(Tipitaka Studies) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ และมหาวัคค์ในพระวินัยปิฎก พระสูตรสำคัญ เช่น พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จูฬกัมมวิภังคสูตรในพระสุตตันตปิฎก ศึกษาสาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพานในพระอภิธรรมปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษรต่างๆ และ	**๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา** **(Tipitaka Studies) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ และมหาวัคค์ในพระวินัยปิฎก พระสูตรสำคัญ เช่น พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จูฬกัมมวิภังคสูตรในพระสุตตันตปิฎก ศึกษาสาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพานในพระอภิธรรมปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษรต่างๆ และ	

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก	ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก	
๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี **(Pali) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักขรวิธี วจีวิภาค และหลักการแต่ง-แปลบาลีเบื้องต้น	**๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี** **(Pali) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักขรวิธี วจีวิภาค และหลักการแต่ง-แปลบาลีเบื้องต้น	
๐๐๐ ๒๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา **(History of Buddhism) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากประเทศอินเดียไปในประเทศต่างๆ ความสำคัญ ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคมวัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการและองค์กรทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทยกับการสืบพระพุทธศาสนาตามพุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	**๐๐๐ ๒๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา** **(History of Buddhism) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากประเทศอินเดียไปในประเทศต่างๆ ความสำคัญ ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคมวัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการและองค์กรทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทยกับการสืบพระพุทธศาสนาตามพุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา **(Buddhist Festival and Traditions)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลและสมัยหลังพุทธกาลความสำคัญ คุณค่าทางจริยธรรมของเทศกาลและพิธีกรรม เทศกาลและพิธีกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรมนั้นๆ ที่มีต่อสังคมไทย	**๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา** **(Buddhist Festival and Traditions)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลและสมัยหลังพุทธกาลความสำคัญ คุณค่าทางจริยธรรมของเทศกาลและพิธีกรรม เทศกาลและพิธีกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรมนั้นๆ ที่มีต่อสังคมไทย	
๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ **(Dhamma in English) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนา	**๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ** **(Dhamma in English) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนา	

ไว้เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนธรรมภาคภาษาอังกฤษ	ไว้เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนธรรมภาคภาษาอังกฤษ	
๐๐๐ ๑๔๐ กรรมฐาน ๑ **(Buddhist Meditation I) ๓ (๒-๒-๕)** ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิมิต ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นิวรณ์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	**๐๐๐ ๑๔๐ กรรมฐาน ๑** **(Buddhist Meditation I) ๓ (๒-๒-๕)** ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิมิต ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นิวรณ์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	
๐๐๐ ๒๔๑ กรรมฐาน ๒ **(Buddhist Meditation II) ๓ (๒-๒-๕)** ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวกายานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	**๐๐๐ ๒๔๑ กรรมฐาน ๒** **(Buddhist Meditation II) ๓ (๒-๒-๕)** ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวกายานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	
๐๐๐ ๓๔๒ กรรมฐาน ๓ **(Buddhist Meditation III) ๓ (๒-๒-๕)** ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัลลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่ง กาหนด ส่งและสอบอารมณ์	**๐๐๐ ๓๔๒ กรรมฐาน ๓** **(Buddhist Meditation III) ๓ (๒-๒-๕)** ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัลลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่ง กาหนด ส่งและสอบอารมณ์	
๐๐๐ ๔๔๓ กรรมฐาน ๔ **(Buddhist Meditation IV) ๓ (๒-๒-๕)** ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน	**๐๐๐ ๔๔๓ กรรมฐาน ๔** **(Buddhist Meditation IV) ๓ (๒-๒-๕)** ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน	

และธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	และธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	
๒.๒ วิชาแกนรัฐศาสตร์ ๓๓ หน่วยกิต	**๒.๒ วิชาแกนรัฐศาสตร์ ๓๓ หน่วยกิต**	
๔๐๑ ๒๐๒ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ **(Introduction to Political Science)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาธรรมชาติและวิธีการทางรัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์กับศาสตร์ทางสังคมอื่นๆ ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์และหลักเกี่ยวกับอำนาจ การใช้อำนาจ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับบุคคล อำนาจกับกฎหมาย สถาบันทางการเมือง การปกครอง พลังและกระบวนการทางการเมืองและประชาคมนานาชาติ	**๔๐๑ ๑๐๑ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์** **(Introduction to Political Science)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาธรรมชาติและวิธีการทางรัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์กับศาสตร์ทางสังคมอื่นๆ ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์และหลักเกี่ยวกับอำนาจ การใช้อำนาจ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับบุคคล อำนาจกับกฎหมาย สถาบันทางการเมือง การปกครอง วัฒนธรรมทางการเมือง พลังและกระบวนการทางการเมืองและประชาคมนานาชาติ	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา
๔๐๒ ๓๐๑ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์ **(Introduction to Public Administration)** **๓(๓-๐-๖)** ศึกษาความหมาย แนวคิด ทฤษฎีและขอบข่ายการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ปทัสถานและวิวัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารการพัฒนา ปัจจัยแวดล้อมทางรัฐประศาสนศาสตร์ นโยบายและการวางแผนของรัฐ องค์การและการจัดการภาครัฐแนวใหม่ แนวโน้มรัฐประศาสนศาสตร์ของไทย	**๔๐๒ ๑๐๑ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์** **(Introduction to Public Administration)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความหมาย แนวคิด ทฤษฎี ขอบข่ายการศึกษา ปทัสถานและวิวัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารการพัฒนา ปัจจัยแวดล้อมทางรัฐประศาสนศาสตร์ นโยบายและการวางแผนของรัฐ องค์การและการจัดการภาครัฐแนวใหม่ การบริหารการคลัง ทรัพยากรมนุษย์ และแนวโน้มรัฐประศาสนศาสตร์	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา
๔๐๑ ๒๐๑ ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น **(Introduction to Political Philosophy)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความหมายและที่มาของวิชาปรัชญา	**๔๐๑ ๑๐๓ ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น** **(Introduction to Political Philosophy)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความหมายและที่มาของวิชาปรัชญา	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา

การเมือง เช่น จุดมุ่งหมายปลายทางของมนุษย์ จุดมุ่งหมายของรัฐ ความยุติธรรม ปรัชญาการเมืองสมัยโบราณ ปรัชญาการเมืองสมัยกลาง และปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ ผลงานของนักปรัชญาตะวันตกและตะวันออกคนสำคัญ พุทธปรัชญาทางการเมือง	การเมือง ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของรัฐ ความยุติธรรม ปรัชญาการเมืองสมัยโบราณ ปรัชญาการเมืองสมัยกลางปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ และปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ ผลงานสำคัญของนักปรัชญาตะวันตกและตะวันออก พุทธปรัชญาทางการเมือง	
๔๐๑ ๓๐๔ ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ **(Introduction to International Relation)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความรู้พื้นฐานของการเมืองระหว่างประเทศธรรมชาติและโครงสร้างของระบบการเมืองระหว่างประเทศปัจจัยทางด้านการเมืองเศรษฐกิจสังคม และการทหารวัฒนธรรม อุดมการณ์ที่มีผลต่อแนวพฤติกรรมของรัฐ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐพัฒนาการความร่วมมือระหว่างประเทศในรูปแบบต่างๆ เช่นระเบียบปฏิบัติกฎหมายสถาบันระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามแนวพระพุทธศาสนา	**๔๐๑ ๒๐๔ ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ** **(Introduction to International Relation)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความรู้พื้นฐานของการเมืองระหว่างประเทศ ธรรมชาติและโครงสร้างของระบบการเมืองระหว่างประเทศ ปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม และการทหาร อุดมการณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมของรัฐ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ความร่วมมือและความขัดแย้งระหว่างประเทศ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในรูปแบบต่างๆ ประกอบด้วย ระเบียบปฏิบัติ กฎหมาย สถาบันระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามแนวพระพุทธศาสนา	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา
๔๐๑ ๓๐๘ การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ **(Comparative Politics and Government)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวทางการศึกษาเปรียบเทียบและพัฒนาการทางการเมือง ในแต่ละประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่เป็นแม่แบบประชาธิปไตยและประเทศกำลังพัฒนา และวิเคราะห์เหตุการณ์ทางการเมืองในแต่ละประเทศในปัจจุบัน	**๔๐๑ ๒๐๕ การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ** **(Comparative Politics and Government)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวทางการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการเมืองของไทยกับการเมืองในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่เป็นแม่แบบประชาธิปไตย และประเทศกำลังพัฒนา ระบบรัฐสภา พร้อมทั้งวิเคราะห์เหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน พลวัตและเสถียรภาพทางการเมือง ความเป็นประชาธิปไตย ความขัดแย้งในสังคม นโยบายสาธารณะ พฤติกรรมทางการเมือง	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา

๔๐๑ ๓๐๙ ภาษาอังกฤษในสาขารัฐศาสตร์ (English in the Field of Political Science) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาศัพท์ทางวิชารัฐศาสตร์ และฝึกการใช้ศัพท์และสำนวนเหล่านั้นในการเขียนและการพูด ตลอดทั้งฝึกการอ่าน วิเคราะห์ และตีความงานเขียนรัฐศาสตร์ การเขียนบทความ เรียงความเป็นภาษาอังกฤษในเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐศาสตร์	**๔๐๑ ๒๐๖ ภาษาอังกฤษในสาขารัฐศาสตร์ (English in the Field of Political Science) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาศัพท์ทางวิชารัฐศาสตร์ และฝึกการใช้ศัพท์และสำนวนเหล่านั้นในการเขียนและการพูด ตลอดทั้งฝึกการอ่าน วิเคราะห์ และตีความงานเขียนรัฐศาสตร์ การเขียนบทความ เรียงความเป็นภาษาอังกฤษในเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐศาสตร์	คงเดิม
	๔๐๑ ๒๐๗ ทฤษฎีการเมืองและจริยธรรมทางการเมือง (Political Theories and Political Ethics) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาทฤษฎีการเมือง ประกอบด้วย ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ ทฤษฎีการพัฒนาทางการเมือง และทฤษฎีการสร้างความทันสมัย วิวัฒนาการของทฤษฎีและจริยธรรมทางการเมือง เริ่มตั้งแต่สมัยโบราณ สมัยกลาง และสมัยใหม่ ลัทธิการเมืองแบบประชาธิปไตย แบบอำนาจนิยม แบบสังคมนิยม รัฐกับบริบทด้านวัฒนธรรมและจริยธรรมทางการเมือง รวมทั้งแนวคิดและหลักธรรมาภิบาล การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้หลักธรรมาภิบาล	เพิ่มรายวิชาใหม่
๔๐๑ ๔๑๐ สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญ (Political Institutions and Constitutions) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาสถาบันทางการเมือง รูปแบบ และสถาบันการเมืองต่างๆ ของรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐธรรมนูญกับสถาบันทางการเมือง พัฒนาการ ขบวนการแนวคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ รูปแบบของรัฐธรรมนูญ การแก้ไขและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญไทยฉบับปัจจุบัน และ ขบวนการทางสังคมและการเมือง กลุ่มผลประโยชน์	**๔๐๑ ๓๐๘ สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญ (Political Institutions and Constitutions) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาสถาบันทางการเมือง รูปแบบและสถาบันการเมืองต่าง ๆ ของรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐธรรมนูญกับสถาบันทางการเมือง เน้นทำความเข้าใจ อำนาจอธิปไตยการปกครองระบอบประชาธิปไตย สภานิติบัญญัติ การแบ่งอำนาจและรูปแบบของรัฐบาลต่าง ๆ ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ สิทธิและเสรีภาพ การแก้ไขและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญไทยฉบับ	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา

	ปัจจุบัน และขบวนการทางสังคมและการเมือง	
๔๐๑ ๔๑๑ ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ (Political Science Research Methodology) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ ทั้งที่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยครอบคลุมถึงการสร้างแนวความคิด ประเด็นปัญหา วัตถุประสงค์ การตั้งสมมติฐาน การสร้างขอบข่าย การประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูล	**๔๐๑ ๓๐๙ ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ (Political Science Research Methodology) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์รูปแบบต่าง ๆ โดยศึกษาความเป็นมา ประเด็นปัญหา วัตถุประสงค์ การตั้งสมมติฐาน แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การสร้างกรอบแนวคิด เครื่องมือการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอรายงานการวิจัย	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา
	๔๐๑ ๓๑๐ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และการเลือกตั้ง (Political Parties, Interest Groups and Elections) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมาย บทบาทและหน้าที่ ความเป็นมาของพรรคการเมือง ลักษณะทั่วไปของโครงสร้าง การจัดองค์การพรรค ปัจจัยและรูปแบบการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคของพรรคการเมือง ลักษณะทั่วไป ประเภท และบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ระบบการเลือกตั้ง โดยเปรียบเทียบกรณีการเลือกตั้งของไทยกับประเทศอื่นๆ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมือง	ย้ายจากวิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์
	๔๐๑ ๒๑๑ กฎหมายปกครอง (Administrative Law) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมาย ที่มาของกฎหมายปกครอง หลักการจัดระเบียบทางปกครอง การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กิจการทางปกครอง บริการสาธารณะ การกระทำทางปกครอง หลักกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและการควบคุมฝ่ายปกครอง รวมตลอดถึงหลักกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	ย้ายจากวิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์

๒.๓ วิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์ ๓๒ หน่วยกิต	๒.๓ วิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์ ๓๓ หน่วยกิต	
๔๐๑ ๓๑๔ การเมือง นโยบายสาธารณะและยุทธศาสตร์ชาติ **(Politics and National strategy)๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิด วิธีการทางการเมือง ที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ นโยบายทางการเมืองกับยุทธศาสตร์ชาติ การเมืองที่เกี่ยวกับการตัดสินใจกำหนดนโยบายสาธารณะ และการนำไปสู่แผนงานความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองการบริหารและนโยบายสาธารณะปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การวิเคราะห์นโยบายและการนำไปสู่การจัดทำแผนปัญหาและอุปสรรคในการกำหนดนโยบาย	**๔๐๑ ๓๑๒ การเมืองและนโยบายสาธารณะ** **(Politics and Public Policy) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิด ความสำคัญ วิวัฒนาการ และบทบาททางการเมืองในการกำหนดนโยบายสาธารณะ นโยบายทางการเมือง หลักการและมาตรการเชิงนโยบายรูปแบบต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการบริหารนโยบายสาธารณะ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ	ปรับปรุงชื่อวิชาและรายละเอียดวิชา
๔๐๑ ๓๐๗ การเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นไทย **(Thai Local Government and Politics)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษารูปแบบการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นของไทยเปรียบเทียบอดีตกับปัจจุบัน แนวคิดหลักการบริหารราชการแผ่นดิน กลไกการพัฒนาประเทศ การปกครองส่วนภูมิภาคกับการการเมืองภาคประชาชน การปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจการเมือง สังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวโน้มของการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นไทยในอนาคต	**๔๐๑ ๓๑๓ การเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นของไทย** **(Thai Local Government and Politics)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษารูปแบบการเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นของไทย แนวคิดหลักการบริหารราชการแผ่นดิน กลไกการพัฒนาประเทศ การปกครองส่วนภูมิภาคกับการการเมืองภาคประชาชน การปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ การเมืองสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวโน้มการเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นไทย	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา
๔๐๑ ๔๒๐ การเมืองกับการสื่อสารทางการเมือง **(Politics and Political Communication)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองและองค์กรทางการเมืองกับสาธารณชน บทบาทของการสื่อสารและสื่อมวลชนในทางการเมือง การ	**๔๐๑ ๔๑๔ การสื่อสารทางการเมือง** **(Political Communication) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองระหว่างองค์กรทางการเมืองกับสาธารณชน บทบาทของสื่อมวลชนในการสื่อสารทางการเมือง การสื่อสารกับการใช้ประโยชน์ทางการเมือง	ปรับปรุงชื่อวิชาและรายละเอียดวิชา

รณรงค์ทางการเมืองและการเลือกตั้ง กระบวนการนโยบายและการพัฒนา การแสดงความคิดเห็นสาธารณะ การสำรวจ รูปแบบองค์กร โครงสร้างและกระบวนการของการสื่อสารทางการเมือง ความสัมพันธ์ของการสื่อสารกับประชาธิปไตย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมทางการเมือง การสื่อสารและสื่อมวลชน การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสำคัญของการสื่อสารกับการเมือง	พัฒนาการของเทคโนโลยีสมัยใหม่กับการสื่อสารทางการเมือง การเมืองในสังคมเครือข่ายผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล การรณรงค์ทางการเมืองและการเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นสาธารณะ โครงสร้างและกระบวนการของการสื่อสารทางการเมือง ความสัมพันธ์ของการสื่อสารทางการเมืองและวาทกรรมทางการเมือง การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาร่วมสมัยของการสื่อสารการเมือง	
๔๐๑ ๓๒๕ รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา (Political Science in Buddhism) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมาย ทฤษฎี หลักการและองค์ประกอบของประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนา หลักประชาธิปไตยในพระไตรปิฎก ธรรมาธิปไตยกับประชาธิปไตย เปรียบเทียบหลักประชาธิปไตยกับประชาธิปไตยแนวพุทธ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เสริมสร้างประชาธิปไตย และการประยุกต์ใช้หลักประชาธิปไตยเชิงพุทธในการบริหารและการปกครอง	**๔๐๑ ๓๑๕ รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา (Political Science in Buddhism) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิด หลักการและองค์ประกอบทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา ระบอบประชาธิปไตย หลักธรรมนูญ การกำเนิดรัฐ แนวคิดการเมืองการปกครองในคัมภีร์พระพุทธศาสนา หลักพุทธธรรมกับการเมืองการปกครอง แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การเมืองการปกครองตามแนวคิดของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา และการประยุกต์ใช้หลักประชาธิปไตยเชิงพุทธในการเมืองการปกครอง	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา
	๔๐๑ ๓๑๖ การวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย (Analysis of Thai Politics and Government) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาหลักการและวิธีการวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย ประวัติศาสตร์ สถาบันทางการเมือง สถาบันรัฐสภา พัฒนาการของรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง สถาบันพระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลาทางการเมือง พระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครองไทย วิเคราะห์ตามทฤษฎี	ย้ายจากวิชาแกนรัฐศาสตร์

	โครงสร้างตามสถานการณ์และแนวโน้มทางการเมืองไทย	
๔๐๑ ๔๑๖ การศึกษาอิสระทางรัฐศาสตร์ (Independent Study on Political Science) ๓ (๐-๖-๖) ศึกษาค้นคว้าวิจัยภาคสนามทางการรัฐศาสตร์หรือเรื่องอื่นโดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา	**๔๐๑ ๔๑๗ การศึกษาอิสระทางรัฐศาสตร์ (Independent Study on Political Science) ๓ (๐-๙-๐)** ศึกษา ค้นคว้า วิจัยภาคสนามทางรัฐศาสตร์หรือเรื่องอื่น ๆ โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ผู้สอน	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา
๔๐๑ ๔๒๒ สัมมนาปัญหาทางการเมืองการปกครองของไทย (Seminar on Problems of Politics and Government of Thailand) ๒ (๒-๐-๔) สัมมนาปัญหาทางการเมืองการปกครองของไทย ตามหัวข้อที่กำหนดให้	**๔๐๑ ๔๑๘ สัมมนาปัญหาทางการเมืองการปกครองของไทย (Seminar on Problems of Politics and Government of Thailand) ๓ (๒-๒-๕)** การสัมมนา นำเสนอ และอภิปรายประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองการปกครองของไทย ตามหัวข้อที่กำหนด	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา
๔๐๑ ๔๒๓ ประสบการณ์วิชารัฐศาสตร์ (Experience in political science) ๓ (๓-๐-๖) ฝึกปฏิบัติงานและอบรมในประเด็นต่อไปนี้ การรวมตัว การสร้างพลังทางการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง อุดมการณ์ทางการเมือง การสร้างอำนาจต่อรองของประชาชน กลุ่มผลักดันกระบวนการนโยบายสาธารณะ ขบวนการทางสังคมและการเมือง และประชาชนภาคพลเมืองในการเปลี่ยนแปลง ภายใต้การควบคุมอาจารย์ที่ปรึกษา	**๔๐๑ ๔๑๙ ประสบการณ์สาขารัฐศาสตร์ (Experience in political science) ๓ (๐-๙-๐)** การฝึกงานหรือฝึกภาคสนามด้านรัฐศาสตร์หรือด้านที่เกี่ยวข้องในองค์กรภายในประเทศหรือต่างประเทศ โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา
๔๐๑ ๔๑๘ กฎหมายอาญา (Criminal Law) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาลักษณะกฎหมายอาญา ทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดชอบ ขอบเขตบังคับกฎหมายอาญา การพยายามกระทำความผิด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดเหตุยกเว้นความผิด ยกเว้นโทษ ลดโทษ การกระทำความผิดหลายบทหรือ	**๔๐๑ ๓๒๐ กฎหมายอาญา ๑ (Criminal Law 1) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาหลักทั่วไปของกฎหมายอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๑	ปรับปรุงรายละเอียดวิชา โดยแยกเป็นภาค ๑ - ๒

หลายกระทง การกระทำความผิดอีก อายุความ อาญา โทษในทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัย รวมทั้งศึกษาทฤษฎีอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาอีกด้วย		
	๔๐๑ ๓๒๑ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Law of Criminal Procedure) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษากระบวนการดำเนินคดีอาญา ให้ทราบหลักทั่วไป อำนาจสอบสวนและเขตอำนาจศาล หมายเรียกและหมายอาญา การจับ ขัง จำคุก ค้นและปล่อยชั่วคราว การสอบสวน การชันสูตรพลิกศพ การฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๑ และ ภาค ๒ และศึกษาวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๓ และให้ทราบถึงการอุทธรณ์และฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๔	ย้ายจากวิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์
	๔๐๑ ๓๒๒ กฎหมายลักษณะพยาน (Law of Witness) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาลักษณะและกฎเกณฑ์การสืบพยานหลักฐานของศาล ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา หลักในการรับฟังและไม่รับฟังพยานหลักฐาน รวมทั้งหลักเรื่องพยานบอกเล่าและพยานความเห็น ข้อที่ศาลรู้เอง ข้อสันนิษฐานและหน้าที่นำสืบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๑ ลักษณะ ๕ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๕	ย้ายจากวิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์ ๙ หน่วยกิต	**๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์ ๖ หน่วยกิต**	ปรับลดหน่วยกิต
	๔๐๑ ๔๒๓ กฎหมายอาญา ๒ (Criminal Law 2) ๓ (๓-๐-๖) วิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์ก่อน : เคยศึกษาวิชา ๔๐๑ ๓๒๐ กฎหมายอาญา ๑ ภาคทั่วไป	ปรับปรุงรายละเอียดวิชาโดยแยกเป็นภาค ๑ - ๒

	ศึกษาหลักกฎหมายอาญาภาคความผิดที่สำคัญตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ และ ๓	
๔๐๑ ๔๒๗ กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม **(Law of Labour and Welfare) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษากำเนิดและหลักสำคัญของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายประกันสังคม กฎหมายเงินทดแทน กฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว กฎหมายคนเข้าเมือง รวมทั้งแนวคิด หลักการ นโยบายของรัฐและกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ระบบสวัสดิการสังคม การจัดสวัสดิการสังคมให้แก่บุคคลประเภทต่าง ๆ ในสังคม เช่น สวัสดิการลูกจ้าง สวัสดิการครอบครัว สวัสดิการสตรี เด็กและเยาวชนในภาวะยากลาบาก สวัสดิการผู้สูงอายุ สวัสดิการคนพิการและคนไร้ที่พึ่ง	**๔๐๑ ๔๒๔ กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม** **(Law of Labour and Welfare) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษากำเนิดและหลักสำคัญของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายประกันสังคม กฎหมายเงินทดแทน กฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว กฎหมายคนเข้าเมือง รวมทั้งแนวคิด หลักการ นโยบายของรัฐและกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ระบบสวัสดิการสังคม การจัดสวัสดิการสังคมให้แก่บุคคลประเภทต่าง ๆ ในสังคม เช่น สวัสดิการลูกจ้าง สวัสดิการครอบครัว สวัสดิการสตรี เด็กและเยาวชนในภาวะยากลาบาก สวัสดิการผู้สูงอายุ สวัสดิการคนพิการและคนไร้ที่พึ่ง	คงเดิม
๔๐๑ ๔๒๘ การเมืองการปกครองของประเทศประชาคมอาเซียน **(Politics and Government of Asian Community) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาระบบการเมืองและพัฒนาการทางการเมืองรูปแบบของรัฐ ของประเทศประชาคมอาเซียนจากอดีตถึงปัจจุบัน และวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันของแต่ละประเทศ	**๔๐๑ ๔๒๕ การเมืองการปกครองของประเทศประชาคมอาเซียน** **(Politics and Government of Asian Community) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาระบบการเมืองและพัฒนาการทางการเมืองรูปแบบของรัฐ ของประเทศประชาคมอาเซียนจากอดีตถึงปัจจุบัน และวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันของแต่ละประเทศ	
	๔๐๑ ๔๒๖ นวัตกรรมกับการเมืองไทย **(Innovation and Thai politics)๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิด หลักการ กระบวนการ วิธีการและนวัตกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการเมืองไทย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง ระหว่างรัฐกับสังคม รัฐกับพลเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมกับการเมืองไทย	ย้ายจากวิชาเฉพาะสาขาวิชารัฐศาสตร์

๔๐๑ ๔๒๙ การต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตที่เป็นการปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบในทุกรูปแบบ	**๔๐๑ ๔๒๗ การต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตที่เป็นการปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบในทุกรูปแบบ	คงเดิม
๔๐๑ ๔๓๐ เหตุการณ์ปัจจุบันในการเมืองไทย (Current Affairs of Thai Politics) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงต่างๆ ทั้งอดีตและปัจจุบัน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องและกระทบต่อการเมือง เศรษฐกิจและสังคมไทย โดยเน้นเหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันเป็นสำคัญและแนวโน้มการเมืองไทยในอนาคต	**๔๐๑ ๔๒๘ เหตุการณ์ปัจจุบันในการเมืองไทย (Current Affairs of Thai Politics) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงต่างๆ ทั้งอดีตและปัจจุบัน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องและกระทบต่อการเมือง เศรษฐกิจและสังคมไทย โดยเน้นเหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันเป็นสำคัญและแนวโน้มการเมืองไทยในอนาคต	คงเดิม
๔๐๑ ๔๓๑ จิตวิทยาการเมือง (Political Psychology)๓ (๓-๐-๖) ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคม ประกอบด้วย การเลือกระบบการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับรัฐบาล ทัศนคติของรัฐบาลที่มีต่อประชาชนและของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์จากจิตวิทยามาเป็นเครื่องมืออธิบาย	**๔๐๑ ๔๒๙ จิตวิทยาการเมือง (Political Psychology)๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคม ประกอบด้วย การเลือกระบบการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับรัฐบาล ทัศนคติของรัฐบาลที่มีต่อประชาชนและของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์จากจิตวิทยามาเป็นเครื่องมืออธิบาย	คงเดิม
๔๐๑ ๔๓๐ แนวคิดทางการเมืองของนักคิดสำคัญในตะวันออก (Eastern Political Thoughts) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาแนวคิดทางการเมืองของนักคิดสำคัญในตะวันออก ประกอบด้วย ประเทศอินเดีย ประเทศจีน ประเทศอื่นๆ ในตะวันออก และแนวคิดในอุดมคติทางพระพุทธศาสนา	**๔๐๑ ๔๓๐ แนวคิดทางการเมืองของนักคิดสำคัญในตะวันออก (Eastern Political Thoughts) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิดทางการเมืองของนักคิดสำคัญในตะวันออก ประกอบด้วย ประเทศอินเดีย ประเทศจีน ประเทศอื่นๆ ในตะวันออก และแนวคิดในอุดมคติทางพระพุทธศาสนา	คงเดิม
๔๐๑ ๔๓๓ ระบอบประชาธิปไตยเปรียบเทียบ (Comparative Democracy) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาแนวคิดประชาธิปไตย ความเป็นมาของประชาธิปไตย เปรียบเทียบสมัยโบราณและ	**๔๐๑ ๔๓๑ ระบอบประชาธิปไตยเปรียบเทียบ (Comparative Democracy) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิดประชาธิปไตย ความเป็นมาของประชาธิปไตย เปรียบเทียบสมัยโบราณและสมัย	คงเดิม

สมัยปัจจุบัน ประชาธิปไตยของอังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เปรียบเทียบประชาธิปไตยระบบทุนนิยมกับประชาธิปไตยสังคมนิยม ประชาธิปไตยระบบอังกฤษ อเมริกา และฝรั่งเศส แนวโน้มการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย	ปัจจุบัน ประชาธิปไตยของอังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เปรียบเทียบประชาธิปไตยระบบทุนนิยมกับประชาธิปไตยสังคมนิยมประชาธิปไตยระบบอังกฤษ อเมริกา และฝรั่งเศส แนวโน้มการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย	
๔๐๑ ๔๓๔ การเมืองกับความคิดเห็นสาธารณะ (Politics and Public Opinions) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นสาธารณะ รูปแบบการแสดงความคิดเห็น การทำความเข้าใจ การตีความและประเด็นปัญหาในกระบวนการสำรวจความคิดเห็นสาธารณะ บทบาทและผลกระทบของความคิดเห็นสาธารณะต่อประชาธิปไตย นโยบายสาธารณะและการสร้างสถาบันทางการเมือง การตอบสนองของสังคมและสถาบันทางการเมืองต่อความคิดเห็นสาธารณะ การบริหารจัดการและการระดมความคิดเห็นสาธารณะต่อประเด็นปัญหาทางการเมือง	**๔๐๑ ๔๓๒ การเมืองกับความคิดเห็นสาธารณะ (Politics and Public Opinions) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นสาธารณะ รูปแบบการแสดงความคิดเห็น การทำความเข้าใจ การตีความและประเด็นปัญหาในกระบวนการสำรวจความคิดเห็นสาธารณะ บทบาทและผลกระทบของความคิดเห็นสาธารณะต่อประชาธิปไตย นโยบายสาธารณะและการสร้างสถาบันทางการเมือง การตอบสนองของสังคมและสถาบันทางการเมืองต่อความคิดเห็นสาธารณะ การบริหารจัดการและการระดมความคิดเห็นสาธารณะต่อประเด็นปัญหาทางการเมือง	คงเดิม
๔๐๑ ๔๓๕ พฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติการทางการเมือง สิ่งกำหนดพฤติกรรม จิตวิทยากับการศึกษาพฤติกรรมทางการเมือง และปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อกิจกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลาทางการเมือง พฤติกรรมของบุคคลต่อผู้นำทางการเมือง และแนวโน้มการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย	**๔๐๑ ๔๓๓ พฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติการทางการเมือง สิ่งกำหนดพฤติกรรม จิตวิทยากับการศึกษาพฤติกรรมทางการเมือง และปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อกิจกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลาทางการเมือง พฤติกรรมของบุคคลต่อผู้นำทางการเมือง และแนวโน้มการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย	
๔๐๑ ๔๓๖ การเมืองกับธุรกิจ (Politics and Business) ๓ (๓-๐-๖) แนวการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับธุรกิจ รัฐและระบบตลาด ผลประโยชน์ทางธุรกิจและนโยบายสาธารณะ บทบาทและอิทธิพลทางการเมืองของกลุ่ม	**๔๐๑ ๔๓๔ การเมืองกับธุรกิจ (Politics and Business) ๓ (๓-๐-๖)** แนวการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับธุรกิจ รัฐและระบบตลาด ผลประโยชน์ทางธุรกิจและนโยบายสาธารณะ บทบาทและอิทธิพลทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางธุรกิจ	คงเดิม

ผลประโยชน์ทางธุรกิจ บรรษัทขนาดใหญ่และบรรษัทข้ามชาติ	บรรษัทขนาดใหญ่และบรรษัทข้ามชาติ	
๔๐๑ ๔๓๗ ชนชั้นนำทางการเมือง (Political Elites) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาทฤษฎีชนชั้นปกครอง หลักการและแนวโน้มชนชั้นปกครองโดยเปรียบชนชั้นปกครองในระบอบประชาธิปไตย ศึกษาเกี่ยวกับตัวผู้ปกครองและชนชั้นผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครอง รวมถึงรูปแบบสังคม (Social types) ในการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบชนชั้นปกครองในกลุ่มประเทศฟาสซิสต์คอมมิวนิสต์และเสรีประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน	**๔๐๑ ๔๓๕ ชนชั้นนำทางการเมือง (Political Elites) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาทฤษฎีชนชั้นปกครอง หลักการและแนวโน้มชนชั้นปกครองโดยเปรียบชนชั้นปกครองในระบอบประชาธิปไตย ศึกษาเกี่ยวกับตัวผู้ปกครองและชนชั้นผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครอง รวมถึงรูปแบบสังคม (Social types) ในการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบชนชั้นปกครองในกลุ่มประเทศฟาสซิสต์คอมมิวนิสต์และเสรีประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน	คงเดิม
๔๐๑ ๔๓๘ สันติวิธีและสมานฉันท์ (Peaceful means and Reconciliation) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาสาเหตุและปัญหาของความขัดแย้ง วิธีระงับความขัดแย้งโดยสันติวิธี การสร้างสันติวิธีและสมานฉันท์ตามหลักพุทธธรรม	**๔๐๑ ๔๓๖ สันติวิธีและสมานฉันท์ (Peaceful means and Reconciliation) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาสาเหตุและปัญหาของความขัดแย้ง วิธีระงับความขัดแย้งโดยสันติวิธี การสร้างสันติวิธีและสมานฉันท์ตามหลักพุทธธรรม	คงเดิม
๔๐๑ ๔๓๙ การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการระดมมวลชน (Political Participation and crowd storming) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาแนวคิด พัฒนาการ สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ และการดำเนินการกิจกรรมทางการเมือง ยุทธวิธีในการระดมมวลชน การจัดการอารมณ์ของมวลชน การวิเคราะห์มวลชน และการจัดตั้งกลุ่มแกนนำในการเคลื่อนไหวมวลชน	**๔๐๑ ๔๓๗ การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการระดมมวลชน (Political Participation and crowd storming) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิด พัฒนาการ สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ และการดำเนินการกิจกรรมทางการเมือง ยุทธวิธีในการระดมมวลชน การจัดการอารมณ์ของมวลชน การวิเคราะห์มวลชน และการจัดตั้งกลุ่มแกนนำในการเคลื่อนไหวมวลชน	คงเดิม
๔๐๑ ๔๔๐ การพัฒนาระบบราชการไทย (Development of Thai Bureaucratic System) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาแนวคิดการจัดองค์การราชการ	**๔๐๑ ๔๓๘ การพัฒนาระบบราชการไทย (Development of Thai Bureaucratic System) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิดการจัดองค์การราชการ	คงเดิม

วิวัฒนาการของระบบราชการไทย โครงสร้างของระบบราชการไทย รัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน การปฏิบัติงานของระบบราชการไทย บทบาทข้าราชการกับการบริหารงานบุคคลของระบบราชการไทย การบริหารงานคลังและงบประมาณของระบบราชการไทย การพัฒนาระบบราชการตามหลักธรรมาภิบาล การปฏิรูประบบราชการและแนวโน้มการการพัฒนาของระบบราชการไทย	วิวัฒนาการของระบบราชการไทย โครงสร้างของระบบราชการไทย รัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน การปฏิบัติงานของระบบราชการไทย บทบาทข้าราชการกับการบริหารงานบุคคลของระบบราชการไทย การบริหารงานคลังและงบประมาณของระบบราชการไทย การพัฒนาระบบราชการตามหลักธรรมาภิบาล การปฏิรูประบบราชการและแนวโน้มการการพัฒนาของระบบราชการไทย	
	๔๐๑ ๔๓๙ ความเป็นครูวิชาชีพสำหรับนักรัฐศาสตร์ **(Professional Teacher for Political Scientist) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความรู้เบื้องต้นความเป็นครู บทบาทหน้าที่และภาระงานครู สมรรถนะครู ลักษณะของครูที่ดี จรรยาบรรณวิชาชีพครู การเป็นบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้ ทักษะการเป็นผู้นำทางวิชาการ คุณธรรมและจริยธรรมของครู เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู รวมทั้งการบริหารจัดการในวิชาชีพครู	รายวิชาใหม่
	๔๐๑ ๔๔๐ เพศสภาพและเพศวิถีกับการเมือง **(Gender and Sexuality in Politics)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความสัมพันธ์ วิวัฒนาการ และบทบาทของหญิง-ชายและเพศทางเลือกในทางการเมือง ทฤษฎีและทัศนะทางการเมืองแบบเฟมินิสต์ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิง-ชายและเพศทางเลือก กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ การปรับเปลี่ยนและแนวโน้มของความสัมพันธ์หญิง-ชายและเพศทางเลือกกับนัยสำคัญต่อลักษณะและพัฒนาการทางการเมือง การกำกับควบคุมเพศสภาพและเพศวิถีในระบบสองเพศสภาพ การขัดขืน ต่อรอง และการโต้เถียง	รายวิชาใหม่

	ทางการเมืองในประเด็นต่าง ๆ	
	๔๐๑ ๔๔๑ พลวัตเมืองพะเยากับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น **(Dynamics of Phayao and Local Community Management) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิดและและทฤษฎีของพลวัตทางสังคม แนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม แนวคิดและหลักการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น โดยศึกษาเรื่องความเป็นมาและพัฒนากของเมืองพะเยา ตั้งแต่ยุคประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน พัฒนาการการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การเมืองภาคประชาชนและการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลง การปรับตัว และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่น การวิเคราะห์และการออกแบบการบริหารจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นพะเยาเพื่อการต่อยอดองค์ความรู้สู่สากล	รายวิชาใหม่
	๔๐๑ ๔๔๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง **(Local Government and Related Law) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พระราชบัญญัติเทศบาล พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด กฎหมายปกครองที่เกี่ยวข้อง กฎหมายที่ดิน การพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ	รายวิชาใหม่
	๔๐๑ ๔๔๓ ภูมิรัฐศาสตร์ท้องถิ่น	รายวิชาใหม่

	(Local Geo - Politics) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาองค์ความรู้ภูมิรัฐศาสตร์ท้องถิ่นภาคใต้ในมิติ แนวคิด ประวัติและพัฒนาการ โครงสร้างและรูปแบบการปกครอง การกระทำทางการเมือง ความสัมพันธ์ทางอำนาจ ในสมัยอาณาจักรศรีวิชัย อาณาจักรตามพรลิงค์ และประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช อิทธิพลและผลกระทบของภูมิรัฐศาสตร์ท้องถิ่นด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนาวัฒนธรรม ท้องถิ่นนิยม อัตลักษณ์และภาวะผู้นำทางการเมือง	
	๔๐๑ ๔๔๔ แนวคิดทางการเมืองของผู้นำต้นแบบ **(Political Concept of Master Leaders)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาองค์ความรู้และวิเคราะห์เกี่ยวกับผู้นำต้นแบบทางการเมืองในมิติ ประวัติบุคคล แนวคิดทางการเมือง การสื่อสารทางการเมือง อัตลักษณ์และภาวะผู้นำ ผลงานและวิถีปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทางการเมืองของบุคคลต้นแบบในภาคใต้ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ เช่น พระรัตนธัชมุนี (ม่วง รตนทฺธโช), พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), พระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิโท), นายน้อม อุปรมัย, พลเอกเปรม ติณณสูลานนท์, นายชวน หลีกภัย เป็นต้น	รายวิชาใหม่
	๔๐๑ ๔๔๕ พลวัตของชุมชนในทางการเมืองท้องถิ่น **(Political Concept of Master Leaders)** **๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาความหมาย แนวคิดและทฤษฎีทางพลวัตทางการเมืองในท้องถิ่น โดยการศึกษาพื้นฐานวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นจากอดีตถึงปัจจุบัน ศึกษาความเคลื่อนไหว	รายวิชาใหม่

	ของประชาชนในท้องถิ่น รูปแบบการได้มาของตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของภาคพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โครงสร้างด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม หลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมพลวัตของชุมชนในทางการเมืองท้องถิ่น	
	๔๐๑ ๔๔๖ การเมืองกับการพัฒนาท้องถิ่น (Politics and local development) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเมืองและการปกครองท้องถิ่น พัฒนาการท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับรัฐบาลส่วนกลาง และการบริหารจัดการท้องถิ่น ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน นโยบายของพรรคการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาการเมืองท้องถิ่นและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	รายวิชาใหม่
	๔๐๑ ๔๔๗ การเมืองและการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา (Politics and Local Government in Chachoengsao) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาพลวัตรทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นในอดีตจนถึงปัจจุบัน โครงสร้างอำนาจนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัด กลุ่มอิทธิพลทางการเมือง ความสัมพันธ์กลุ่มอำนาจ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายใต้บริบทที่ประเทศไทยพัฒนาแบบประชาธิปไตยที่เน้นการกระจายอำนาจ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ	รายวิชาใหม่
	๔๐๑ ๔๔๘ การเมืองกับการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคตะวันออก (Politics and Economic Development in Eastern Region) ๓ (๓-๐-๖)	รายวิชาใหม่

	ศึกษาศึกษาโครงสร้างด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ฝั่งทะเลตะวันออกตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน รวมทั้งจุดเปลี่ยนเชิงประวัติศาสตร์ในแต่ละช่วงเวลา เงื่อนไขโครงสร้างของการเปลี่ยนแปลง และผลที่เกิดขึ้นตามมาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมในภาคตะวันออก	
	๔๐๑ ๔๔ ขบวนการทางสังคมและการเมืองอีสาน **(Social Movements and I-san politics) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีคลาสสิก ทฤษฎีสมัยใหม่ และ ทฤษฎีหลังสมัยใหม่ นักคิดทางการเมืองของอีสาน การก่อเกิด เจตจำนงอุดมการณ์ การเคลื่อนไหว ของขบวนการทางสังคมและการเมืองอีสาน พลวัติของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองอีสาน	รายวิชาใหม่
	๔๐๑ ๔๕๐ เทคนิคการสอบข้าราชการพลเรือน (Technique of civil officer competitive examination) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาเนื้อหาสาระ องค์ความรู้พื้นฐานของการสอบเป็นข้าราชการพลเรือนทั้งทางด้านการคิดวิเคราะห์เชิงภาษา ด้านการคิดวิเคราะห์เชิงนามธรรม ด้านการคิดวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้านความรู้และลักษณะการเป็นข้าราชการที่ดี ตลอดถึงกฎหมาย พระราชบัญญัติ และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือน	รายวิชาใหม่
	๔๐๑ ๔๕๑ สัมมนาขบวนการทางสังคมในภาคอีสานตอนบน **(Seminar on Social Movements in the upper Isan) ๓ (๓-๐-๖)** ศึกษาและวิเคราะห์ ในลักษณะของการ	รายวิชาใหม่

	สัมมนา เกี่ยวกับกรณีศึกษา ของขบวนการทางสังคมที่สำคัญทั้งในอดีตและปัจจุบันในพื้นที่ภาคอีสานตอนบน	
	๔๐๑ ๔๕๒ กฎหมายปกครองท้องถิ่น (law of Local Government) ๓ (๓-๐-๖) แนวความคิดพื้นฐานของการจัดระเบียบราชการบริหารท้องถิ่น กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นตามกฎหมายปัจจุบัน อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในฐานะที่เป็นนิติบุคคล การกำกับดูแล ท้องถิ่น ระเบียบและ วิธีการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การควบคุมจากส่วนกลาง กรณีศึกษา	รายวิชาใหม่
	๔๐๑ ๔๕๓ จังหวัดศึกษา (Province Studies) ๓ (๓-๐-๖) การเรียนรู้เรื่องของจังหวัดอันเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ในด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ทรัพยากรสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การพัฒนาอาชีพและสินค้า พืชพรรณ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและศิลปกรรม ประเพณี ศาสนา บุคคลสำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาและแนวทางการพัฒนาจังหวัด การวิเคราะห์เหตุปัจจัยและผลกระทบ การสังเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกัน และแนวทางการพัฒนา	รายวิชาใหม่
	๔๐๑ ๔๕๔ สังคมและวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น (Society and Culture of Local Community) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาขอบเขต ความหมาย ความสำคัญของสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา ครัวเรือน สร้างสังคมท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีการศึกษาชุมชน นโยบายเพื่อการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น	รายวิชาใหม่

ภาคผนวก ข
(ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ ของมหาวิทยาลัย)

๑. ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศักราช ๒๕๖๖

๒. ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศักราช ๒๕๔๗

๓. ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๗

๔. ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕

๕. ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕



ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี
พ.ศ. ๒๕๖๖

เพื่อให้การบริหารงานจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยจึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๖ เมื่อวันพุธที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้กับนิสิตที่รับเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๔ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายถึง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภามหาวิทยาลัย” หมายถึง สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภาวิชาการ” หมายถึง สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“นิสิต” หมายถึง ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑
คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

ข้อ ๗ ผู้สมัครเข้าศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๗.๑ คุณสมบัติของพระภิกษุสามเณรผู้สมัครเข้าศึกษา

๗.๑.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ

๗.๑.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๑.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

๗.๑.๕ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๑.๖ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือ

๗.๑.๗ เป็นผู้สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลี ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๘ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว ต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๙ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรซึ่งมีคุณวุฒิเทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากมหาวิทยาลัย

๗.๑.๑๐ ผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๗.๑.๑๑ ไม่เคยถูกคัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถานศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

๗.๒ คุณสมบัติของคฤหัสถ์ผู้สมัครเข้าศึกษา

๗.๒.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ

๗.๒.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๒.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

๗.๒.๕ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๖ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรซึ่งมีคุณวุฒิเทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากมหาวิทยาลัย

๗.๒.๗ ผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

๗.๒.๘ ไม่เคยถูกคัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

ข้อ ๘ ให้มหาวิทยาลัยดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีในแต่ละปีการศึกษา

ข้อ ๙ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตเพื่อเข้าศึกษาในอีกสาขาวิชาหนึ่งได้ ทั้งนี้ ให้มีการโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาตามเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนดและต้องมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต และมีเวลาศึกษาอีกไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ

หมวด ๒
การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๑๐ การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้ใช้ระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาค การศึกษาปกติ

๑๐.๑ ภาคการศึกษาที่ ๑ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๐.๒ ภาคการศึกษาที่ ๒ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

นอกจากนั้น จะจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ต่อจากภาคการศึกษาที่ ๒ อีก ๑ ภาคก็ได้ โดยมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ แต่ให้เพิ่มชั่วโมงศึกษาในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ ภาคการศึกษาฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ

ข้อ ๑๑ ระยะเวลาการศึกษาระดับปริญญาตรี

๑๑.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษารวมการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๑.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษา และการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้นับเข้าในปีการศึกษาที่ ๕ ยกเว้นในกรณีข้อ ๑๐ ให้เป็นไปตามระยะเวลาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๒ หลักสูตรระดับปริญญาตรีให้ศึกษารายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๓ การคิดหน่วยกิต

๑๓.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๑๓.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึก หรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๑๓.๓ การฝึกงาน หรือฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๑๓.๔ การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๑๓.๕ กิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดนอกเหนือจากรูปแบบที่กำหนดข้างต้น ที่ใช้เวลาทำกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๔ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยกำหนดหลักสูตร และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียน โดยต้องมีหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร

ข้อ ๑๕ การเลือกและการขอเปลี่ยนสาขาวิชา หรือวิชาเอกให้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะ หรือวิทยาลัยที่จะออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์

ข้อ ๑๖ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยส่งชื่อรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียน

ภายหลังวันลงทะเบียนรายวิชาแล้ว หากคณะหรือวิทยาลัยจำเป็นต้องเปิดสอนรายวิชาใหม่เพิ่มขึ้นหรือไม่เปิดสอนรายวิชาใดที่ได้แจ้งไว้ก็ให้ดำเนินการได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และต้องแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบ ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๑๕ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

ข้อ ๑๗ ให้สำนักทะเบียนและวัดผลออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ ซึ่งไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ในการรับนิสิตที่จะขอย้ายจากคณะ หรือวิทยาลัยต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย หรือโอนจากสถาบันการศึกษาอื่นโดยจะต้องมีเวลาการศึกษาต่อเนื่องในคณะ หรือวิทยาลัยที่เข้าศึกษาใหม่ไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต

ข้อ ๑๘ การเทียบฐานะชั้นปีของนิสิตในมหาวิทยาลัยกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่นิสิตลงทะเบียนเรียนและสอบได้ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์พิจารณา และกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค

ข้อ ๑๙ สภาพนิสิตแบ่งออกได้ ดังนี้

๑๙.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป

๑๙.๒ นิสิตสภาพรอพินิจ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐

การจำแนกสภาพนิสิตจะกระทำเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาแต่ละภาค ยกเว้นนิสิตที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก ซึ่งการจำแนกสภาพจะกระทำได้เมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่ ๒ นับแต่เริ่มเข้าศึกษา

สำนักทะเบียนและวัดผลจะต้องแจ้งสภาพรอพินิจให้นิสิตที่มีสภาพเช่นนั้นและอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตผู้นั้นทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๒๐ การลาพัก และการขอกลับเข้าศึกษาต่อ นิสิตอาจยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาต่อคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๐.๑ ถูกเกณฑ์ หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๒๐.๒ ได้รับทุนการศึกษาระหว่างประเทศ หรือทุนอื่นใดที่มหาวิทยาลัยเห็นสมควรสนับสนุน

๒๐.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งของแพทย์โดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๒๐.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญ

ในกรณีที่นิสิตขอลาพักก่อนลงทะเบียนรายวิชา หรือก่อนเปิดภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดอย่างช้าภายใน ๗ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา และต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตไว้ หากไม่ปฏิบัติตามมหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

อนึ่ง ถ้านิสิตขอลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว หรือในระหว่างภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องโดยเร็วที่สุด และจะต้องมีเวลาศึกษาโดยสม่ำเสมอในระยะก่อนการยื่นคำร้องขอลาพัก หากรายวิชาใดนิสิตขาดเรียนเกินกว่าร้อยละ ๒๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ถือว่าได้ผลการศึกษาระดับ F เฉพาะรายวิชานั้น และให้นำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๒๑ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอนุมัติให้นิสิตลาพักได้ครั้งละไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ ถ้านิสิตยังมีความจำเป็นที่จะต้องขอลาพักต่อไปอีก ให้ยื่นคำร้องขอลาพักใหม่ตามวิธีการดังกล่าวแล้ว

นิสิตที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา เมื่อจะกลับเข้าศึกษาต่อ จะต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดก่อนวันเปิดภาคการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หากไม่ปฏิบัติตามจะไม่มีสิทธิ์ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษานั้น เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีเหตุสำคัญ และจำเป็นที่ทำให้นิสิตผู้นั้นไม่สามารถยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาได้ทันตามกำหนด จะอนุมัติให้เป็นกรณีพิเศษก็ได้

ข้อ ๒๒ คณะหรือวิทยาลัยต้องแจ้งรายชื่อนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษาและรายชื่อนิสิตที่ขอกลับเข้าศึกษาต่อให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

ข้อ ๒๓ การนับวันต่าง ๆ ตามข้อบังคับนี้มหาวิทยาลัยจะประกาศให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

หมวด ๓
การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต การลงทะเบียน การเพิ่มและการถอนรายวิชา

ข้อ ๒๔ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๒๔.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานมายื่นต่อสำนักทะเบียนและวัดผลตามวัน เวลา สถานที่ และวิธีการ พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒๔.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันที่กำหนดต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน หลังจากวันที่กำหนดไว้ มิฉะนั้นจะถือว่าสละสิทธิ์

ในกรณีที่ได้แจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบตามความในวรรคแรกแล้ว ต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตให้เรียบร้อยภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ไม่เกิน ๗ วัน นับตั้งแต่วันเปิดภาคการศึกษา

๒๔.๓ ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้เข้าศึกษาในหลักสูตรใดแล้วต้องขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตในหลักสูตรนั้นแล้วจะศึกษาเกินกว่า ๑ สาขาวิชาในขณะเดียวกันไม่ได้

สำหรับหลักสูตรพหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ หลักสูตรควบระดับปริญญาตรีสองปริญญา หลักสูตรควบระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท หรือหลักสูตรที่จัดการศึกษาแบบคลังหน่วยกิต ให้ศึกษาเกินกว่า ๑ หลักสูตรในเวลาเดียวกันได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่สภาวิชาการกำหนด

ข้อ ๒๕ การลงทะเบียนรายวิชา

๒๕.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาตามที่ประสงค์จะศึกษาตามรูปแบบ และหลักเกณฑ์ที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนด

๒๕.๒ ให้มีการลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษา และการลงทะเบียนทุกครั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๕.๓ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาด้วยตนเองตามวัน เวลา สถานที่ และวิธีการ พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียม และส่วนที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ให้เรียบร้อยจึงถือว่าการลงทะเบียนนั้นสมบูรณ์ ทั้งนี้ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

กรณีไม่สามารถชำระค่าธรรมเนียมตามวรรคแรก นิสิตต้องยื่นเรื่องขออนุมัติผ่อนผันค่าธรรมเนียมการศึกษาต่อคณะหรือวิทยาลัยตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒๕.๔ นิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชาหลังจากวันที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนด โดยไม่ได้รับอนุมัติให้ผ่อนผันค่าธรรมเนียมการศึกษาให้ถือว่าลงทะเบียนช้า ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเป็นพิเศษตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

๒๕.๕ นิสิตไม่ลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วันแรกของภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย ให้ลงทะเบียนเรียนได้เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ระยะเวลาที่พ้นกำหนดนั้นต้องไม่เกิน ๗ วัน และต้องชำระค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒๕.๔

ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนรายวิชาเป็นกรณีพิเศษเช่นนี้ ถ้าเวลาเรียนนับจากวันที่ลงทะเบียนรายวิชาเหลืออยู่ไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของภาคการศึกษานั้นก็ให้มีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนด้วย แต่ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่เหลือ

๒๕.๖ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติภาคใดภาคหนึ่งที่มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอนจะต้องลาพักการศึกษาภายใต้เงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๒๐ หากไม่ปฏิบัติตามมหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

๒๕.๗ ถ้าไม่เกินกำหนด ๒ ปีการศึกษาปกตินับจากวันที่มหาวิทยาลัยถอนชื่อนิสิตออกจากทะเบียนนิสิตตามข้อ ๒๐.๔ ข้อ ๒๕.๖ และข้อ ๕๘.๓.๑๓ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้นิสิตผู้นั้นกลับเข้าเป็นนิสิตใหม่ได้เมื่อมีเหตุอันสมควรโดยให้ถือระยะเวลานั้นเป็นระยะเวลาพักการศึกษา

ในกรณีเช่นนี้ นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมเสมือนเป็นผู้ลาพักการศึกษา รวมทั้งค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ค้างชำระ (ถ้ามี)

ข้อ ๒๖ จำนวนหน่วยกิตที่นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนได้ มีดังนี้

๒๖.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ให้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาในภาคการศึกษาภาคการศึกษาที่ ๑ และภาคการศึกษาที่ ๒ ได้ภาคละไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต และไม่เกินภาคละ ๒๒ หน่วยกิต ส่วนภาคฤดูร้อนให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต

๒๖.๒ นิสิตสภาพรอพินิจให้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาในภาคการศึกษาที่ ๑ และภาคการศึกษาที่ ๒ ได้ภาคละไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกินภาคละ ๑๕ หน่วยกิต ส่วนภาคฤดูร้อนให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

ข้อ ๒๗ นิสิตที่ประสงค์จะลงทะเบียนรายวิชา นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๖ ต้องยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๒๘ การขอเพิ่ม หรือการขอถอนรายวิชา

๒๘.๑ การขอเพิ่มรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติหรือภายใน ๗ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อนโดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๘.๒ การขอถอนรายวิชา ต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาภายในเงื่อนไข และให้มีผล ดังต่อไปนี้

๒๘.๒.๑ ถ้าขอถอนภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วัน แรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน หรือนิสิตที่ถูกสั่งพักการศึกษา รายวิชาที่ถอนนั้นจะไม่ปรากฏสัญลักษณ์ W ในระเบียน

๒๘.๒.๒ ถ้าขอถอนเมื่อพ้นกำหนด ๑๔ วันแรก แต่ยังอยู่ภายใน ๔๕ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือเมื่อพ้นกำหนด ๗ วันแรก แต่ยังอยู่ภายใน ๒๐ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อนถือว่านิสิตถอนตัวจากการศึกษารายวิชานั้น และจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชานั้น ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒๘.๒.๓ การขอถอนเมื่อพ้นกำหนด ตามข้อ ๒๘.๒.๒ นั้นจะกระทำมิได้เว้นแต่คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย เห็นสมควรอนุมัติด้วยเหตุผลพิเศษ ในกรณีเช่นนี้นิสิตจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ถอนนั้น

๒๘.๒.๔ นิสิตจะถอนรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนแล้วจนเหลือจำนวนหน่วยกิตต่ำกว่า ๙ หน่วยกิตในภาคการศึกษาปกติไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

ข้อ ๒๙ มหาวิทยาลัยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมทั้งสิทธิ์การได้รับค่าธรรมเนียมคืนในบางกรณี ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

หมวด ๔
การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๓๐ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนเรียนไว้แต่ละภาคการศึกษา

ข้อ ๓๑ การวัดผลการศึกษาอาจทำได้หลายวิธี ในระหว่างภาคการศึกษาจะมีการสอบทุกรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ในภาคการศึกษานั้น ถ้ารายวิชาใดไม่มีการสอบให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยประกาศให้นิสิตทราบก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๓๒ นิสิตต้องมีเวลาศึกษาในแต่ละรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่ทำการเรียนการสอนทั้งหมด ในภาคการศึกษานั้น จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นกรณีตามข้อ ๒๕.๕

นิสิตผู้มีเวลาศึกษาในรายวิชาใดไม่ครบเกณฑ์กำหนดดังกล่าว และมิได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือหัวหน้าส่วนงานจัดการศึกษาจะได้ระดับ F ในรายวิชานั้น และให้นำมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๓๓ การประเมินผลการศึกษา ระบบการประเมินผลการศึกษา

ระบบการประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชานั้นให้มีผลการศึกษาระดับ (Grade) และค่าระดับ (Grade-point) ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม (Excellent)	A	๔.๐
ดีมาก (Very Good)	B+	๓.๕
ดี (Good)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี (Very Fair)	C+	๒.๕
พอใช้ (Fair)	C	๒.๐
ค่อนข้างพอใช้ (Quite Fair)	D+	๑.๕
อ่อน (Poor)	D	๑.๐
ตก (Failed)	F	๐

ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนต่ำสุด ที่ถือว่าผ่านในรายวิชานั้น ๆ คือระดับ D

ข้อ ๓๔ การให้ระดับ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓๔.๑ นิสิตเข้าสอบ และสอบตก

๓๔.๒ นิสิตขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

๓๔.๓ นิสิตไม่มีสิทธิ์เข้าสอบ ตามข้อ ๓๒

๓๔.๔ นิสิตขอถอนรายวิชาในกรณีอื่น นอกจากที่ไม่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๔

๓๔.๕ นิสิตไม่แก้ผลการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ (I) ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในข้อ ๓๙ วรรค ๒

๓๔.๖ นิสิตกระทำผิดระเบียบการสอบไล่ และได้รับการตัดสินให้สอบตก

ข้อ ๓๕ นอกจากการวัดผลเป็นระดับตามข้อ ๓๓ แล้ว รายงานผลการศึกษาอาจแสดงได้ด้วย

สัญลักษณ์	ผลการศึกษา
I (Incomplete)	ไม่สมบูรณ์
S (Satisfactory)	สอบได้ไม่กำหนดระดับ
U (Unsatisfactory)	สอบตกไม่กำหนดระดับ
W (Withdrawal)	ถอนรายวิชาที่ศึกษา
AU (Audit)	ศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต

ข้อ ๓๖ ในการศึกษารายวิชาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย หรือรายวิชา

ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย อาจมีการวัดผลโดยไม่มีค่าระดับก็ได้ และให้แสดงผลการศึกษาโดยใช้สัญลักษณ์ S หรือ U

ข้อ ๓๗ การให้สัญลักษณ์ I สำหรับรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ให้กระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๓๗.๑ นิสิตไม่ส่งงานมอบหมาย หรือไม่เข้าทดสอบย่อยให้ครบเกณฑ์ตามกำหนดที่อาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นสั่ง หรือดำเนินการในภาคการศึกษา

๓๗.๒ นิสิตป่วยไม่อาจกระทำการสอบระหว่างการสอบรายวิชานั้นโดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๓๗.๓ นิสิตขาดสอบโดยได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือด้วยเหตุสุดวิสัยบางประการซึ่งทำให้นิสิตนั้นยังปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำหรับรายวิชานั้นไม่สมบูรณ์และอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าไม่สมควรประเมินผลการศึกษาขั้นสุดท้ายของนิสิตผู้นั้น

ในกรณีดังกล่าว ตามข้อ ๓๗.๑, ๓๗.๒, และข้อ ๓๗.๓ นิสิตจะต้องทำการสอบและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนให้เรียบร้อยเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สมบูรณ์อย่างช้าภายใน ๑๕ วัน หลังจากวันลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติถัดไป มิฉะนั้นสัญลักษณ์ I จะถูกปรับเป็น F ทันที เว้นไว้แต่ได้แจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

นิสิตที่ได้รับผลการศึกษาสมบูรณ์ตามเงื่อนไขในวรรคแรก จะได้รับระดับคะแนนไม่สูงกว่า C เว้นแต่ผลไม่สมบูรณ์ (I) นั้น เกิดเนื่องมาแต่เหตุสุดวิสัยตามข้อ ๓๗.๓ อาจให้ระดับสูงกว่า C ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๓๘ การให้สัญลักษณ์ S จะให้เฉพาะรายวิชาซึ่งนิสิตสอบได้ และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ

ข้อ ๓๙ การให้สัญลักษณ์ U จะให้เฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบตก และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ ในกรณีนี้นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนใหม่จนกว่าจะสอบได้สัญลักษณ์ S

ข้อ ๔๐ การให้สัญลักษณ์ A ให้กระทำเฉพาะรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ และแจ้งความจำนงในวันลงทะเบียนว่าจะเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต และไม่ประสงค์จะให้มีการวัดผล

ข้อ ๔๑ การให้สัญลักษณ์ W ให้กระทำเฉพาะรายวิชาในกรณีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๒ และข้อ ๒๘.๒.๓

ข้อ ๔๒ นิสิตที่ผลการสอบในรายวิชาใดไม่ต่ำกว่าระดับ D ให้ถือว่าสอบได้รายวิชานั้น ยกเว้นในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดว่าจะต้องสอบให้ได้สูงกว่าระดับ D

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรนิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนวิชานั้นจนสอบได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคแรก

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาเลือกนิสิตอาจลงทะเบียนเรียนซ้ำในรายวิชานั้น หรืออาจลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นแทนก็ได้ โดยได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นรายวิชาที่ไม่มีอยู่ในหลักสูตรปรับปรุงใหม่ตามวงรอบ นิสิตอาจลงทะเบียนในรายวิชาที่มีเนื้อหาเทียบเคียงกับรายวิชานั้นได้ โดยได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

ข้อ ๔๓ การเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนน

๔๓.๑ รายวิชาที่จะขอเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ถ้าเป็นการเรียนซ้ำจะต้องเป็นรายวิชาที่ได้รับระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือ ๒.๐ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษา

๔๓.๒ ในแต่ละภาคการศึกษา นิสิตลงทะเบียนเรียนซ้ำได้โดยต้องลงทะเบียนรายวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ยกเว้นในกรณีที่นิสิตเรียนครบหน่วยกิตตามหลักสูตรปริญญาตรีแล้ว แต่คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึงเกณฑ์ ตามข้อ ๖๔.๑ สามารถเรียนซ้ำเฉพาะรายวิชาที่เรียนเพื่อยกระดับคะแนนได้

ข้อ ๔๔ การนับหน่วยกิตสะสมให้นับรวมเฉพาะ ของรายวิชาที่นิสิตสอบได้ตามเกณฑ์ข้อ ๓๘ และข้อ ๙๙ เท่านั้น

๔๔.๑ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนรายวิชาใดมากกว่าหนึ่งครั้ง ให้นับจำนวนของหน่วยกิตของรายวิชานั้นไปคิดเป็นหน่วยกิตสะสมได้เพียงครั้งเดียว

๔๔.๒ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนวิชาที่ระบุไว้ว่าเป็นวิชาที่เทียบเท่ากันให้นับหน่วยกิตเฉพาะรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งเท่านั้นเป็นหน่วยกิตสะสม

ข้อ ๔๕ ให้มีการประเมินผลการศึกษา เมื่อสิ้นการศึกษาทุกภาคโดยคำนวณหา "ค่าระดับเฉลี่ย" ของรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้สำหรับภาคการศึกษานั้น ค่านั้นเรียกว่า "ระดับเฉลี่ยประจำภาค" (SEMESTER GRADE POINT AVERAGE - SGPA และให้คิดค่าระดับเฉลี่ยสำหรับรายวิชาทั้งหมดทุกภาคการศึกษาตั้งแต่เริ่มเป็นนิสิตจนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน ค่านั้นเรียกว่า "ค่าระดับเฉลี่ยสะสม" (CUMMULATIVE GRADE POINT AVERAGE = CUM GPA)

ข้อ ๔๖ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค (SGPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้นตั้งแล้วหารด้วยหน่วยกิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๔๗ การคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสม (CUM GPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิต ของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนไว้ทั้งหมดตั้งแล้วหารด้วยจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนไว้ ไม่ว่ารายวิชานั้นจะได้ก้น หรือแทนกันก็ตาม

ข้อ ๔๘ รายวิชาที่มีรายงานผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ I, S, W, Au จะไม่นำมาคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยตามข้อ ๔๖ และข้อ ๔๗

ข้อ ๔๙ การหาค่าระดับเฉลี่ยให้คิดทศนิยมสองตำแหน่งไม่ปัดเศษ

หมวด ๕
การเตือนและการรอพินิจ

ข้อ ๕๐ มหาวิทยาลัยจะนำผลการศึกษาของนิสิตแต่ละรายมาพิจารณาทุกภาคการศึกษารวมทั้งภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน นิสิตจะต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงภาคการศึกษานั้น ไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ มิฉะนั้นจะได้รับการเตือน หรืออยู่ในภาวะรอพินิจในต้นภาคการศึกษาถัดไป หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิตแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๑ ในภาคแรกที่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย นิสิตที่ได้ค่าระดับเฉลี่ยสำหรับภาคการศึกษานั้นต่ำกว่า ๑.๕๐ จะได้รับการเตือนจากมหาวิทยาลัยซึ่งไม่นับเป็นการเตือนตามข้อ ๕๓

ข้อ ๕๒ นิสิตต้องได้รับค่าระดับเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้น ๒ ภาคแรกที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ มิฉะนั้น จะต้องถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต

ข้อ ๕๓ หากได้รับการเตือน ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน โดยยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่เช่นเดิม ให้อยู่ในภาวะรอพินิจในภาคการศึกษาถัดไป และให้บันทึกภาวะรอพินิจนั้นลงในระเบียนเรียนด้วย

ข้อ ๕๔ ในภาคการศึกษาที่อยู่ในภาวะรอพินิจหากนิสิตยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษานั้นต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่อีก นิสิตผู้นั้นจะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต ยกเว้นกรณีตามข้อ ๕๕

ข้อ ๕๕ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้วได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ แต่ไม่ถึง ๒.๐๐ ตามเกณฑ์สมบูรณ์ มหาวิทยาลัยอาจให้นิสิตลงทะเบียนตามข้อ ๔๔ หรือเปลี่ยนสาขาวิชา หรือย้ายโอนคณะสังกัดภายใต้ข้อ ๖๒.๑

ข้อ ๕๖ กรณีข้อ ๕๕ นิสิตจะต้องศึกษาให้ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงเกณฑ์ ๒.๐๐ ภายในระยะ ๓ ภาคการศึกษาถัดไป ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองเท่า (๘ ปี) สำหรับการศึกษาภาคปกติ นับแต่วันที่ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

ข้อ ๕๗ ภายใต้ข้อ ๕๖ การเปลี่ยนสาขาวิชาก็ดี การย้ายโอนคณะสังกัดก็ดี การพักการศึกษาก็ดี ไม่มีผลทำให้การเตือน และภาวะรอพินิจเปลี่ยนแปลง

หมวด ๖
การพ้นสภาพนิสิตและวินัยของนิสิต

ข้อ ๕๘ นิสิตต้องพ้นสภาพการเป็นนิสิตในกรณี ดังต่อไปนี้

๕๘.๑ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับปริญญาตามข้อ ๖๕

๕๘.๒ ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยให้ลาออก

๕๘.๓ ถูกถอนชื่อออกจากมหาวิทยาลัย ในกรณีดังต่อไปนี้

๕๘.๓.๑ ไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใดภาคการศึกษาหนึ่งตามข้อ ๒๕.๖

๕๘.๓.๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๑ ภาคการศึกษาแล้ว ไม่ชำระค่าบำรุงมหาวิทยาลัยเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตภาคปกติ

๕๘.๓.๓ เมื่อตรวจพบว่าขาดคุณวุฒิ หรือคุณสมบัติตามข้อ ๗ อย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่กรณี

๕๘.๓.๔ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคในภาคการศึกษาแรก ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ต่ำกว่า ๑.๒๕ หรือสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม ๒ ภาคการศึกษาแรกของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่ำกว่า ๑.๗๕

๕๘.๓.๕ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๓ ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นต้นไปสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐

๕๘.๓.๖ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๗๕ เป็นเวลา ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน

๕๘.๓.๗ ไม่พ้นสภาพรอพินิจตามความในข้อ ๕๔

๕๘.๓.๘ สอบได้ไม่ครบตามหลักสูตรของแต่ละคณะหรือวิทยาลัย หรือได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ถึง ๒.๐๐ ภายในระยะเวลา ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร หรือตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๕๘.๓.๙ ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ

๕๘.๓.๑๐ ไม่สามารถเลือกวิชาเอก - โท (ถ้ามี) ภายในระยะเวลาตามหลักเกณฑ์ที่แต่ละคณะหรือวิทยาลัยกำหนดไว้ในหลักสูตร

๕๘.๓.๑๑ ถูกสั่งพักการศึกษารวมกันเกินกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๕๘.๓.๑๒ ประพฤติผิดอย่างร้ายแรง และได้รับการพิจารณาโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

๕๘.๓.๑๓ ย้ายไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น

๕๘.๓.๑๔ มรณภาพ หรือตาย

ข้อ ๕๙ นิสิตที่พ้นสภาพการเป็นนิสิตแล้ว หากกลับมาศึกษาใหม่อาจเทียบโอนรายวิชาที่เคยศึกษาในหลักสูตรที่ศึกษาใหม่อีกก็ได้ ทั้งนี้ การโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นการพ้นสภาพตามข้อ ๕๘.๓.๙ และข้อ ๕๘.๓.๑๒

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นของมหาวิทยาลัยต้องได้รับการพิจารณาโทษกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

๖๐.๑ ภาคทัณฑ์

๖๐.๒ พักการศึกษา

๖๐.๓ พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๖๑ การลงโทษนิสิตที่กระทำผิดระเบียบการสอบในการสอบประจำภาค หรือการสอบระหว่างภาคให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ร่วมกับกรรมการคุมสอบเป็นผู้พิจารณาว่าเป็นความผิดประเภททุจริต หรือส่อเจตนาทุจริต หรือเป็นความผิดอื่น

๖๑.๑ ถ้าเป็นความผิดประเภททุจริตให้ลงโทษนิสิตผู้กระทำผิด ดังต่อไปนี้

๖๑.๑.๑ ให้นิสิตผู้นั้นได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และ

๖๑.๑.๒ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ พิจารณาสั่งพักการศึกษาอย่างน้อย ๑ ภาคการศึกษาปกติ หรืออาจให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตได้

การพักการศึกษาของนิสิตผู้กระทำผิดนั้นให้เริ่มในภาคการศึกษาปกติถัดจากภาคการศึกษาที่กระทำผิด และให้นับระยะเวลาที่ถูกสั่งพักการศึกษาเป็นระยะเวลาการศึกษาด้วย

๖๑.๒ ถ้าเป็นความผิดประเภทผิดระเบียบการสอบอย่างอื่นนอกเหนือจากข้อ ๖๑.๑ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาการลงโทษตามควรแก่กรณีความผิด แต่จะต้องไม่เกินกว่าที่ระบุไว้ในข้อ ๖๑.๑.๑

ทั้งนี้ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือหัวหน้าส่วนงานจัดการศึกษา ที่นิสิตผู้กระทำผิดนั้นสังกัดอยู่ดำเนินการลงโทษตามมติของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย แล้วแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบทันที

หมวด ๗
การย้ายโอนสังกัดและหน่วยกิต

ข้อ ๖๒ การย้ายโอนหลักสูตรภายในคณะหรือย้ายระหว่างคณะหรือวิทยาลัย มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

๖๒.๑ นิสิตต้องศึกษาในหลักสูตรเดิมมาแล้วไม่น้อยกว่าสองภาคการศึกษาปกติ ทั้งนี้ ไม่นับภาคการศึกษาที่ลาพัก หรือถูกลงโทษทางวินัยให้พักการศึกษา และได้เกรดเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ ก่อนการย้ายหลักสูตร

๖๒.๒ การย้ายหลักสูตรภายในคณะหรือย้ายระหว่างคณะหรือวิทยาลัย ให้นิสิตผู้ประสงค์จะขอย้ายโอนสังกัดแสดงความจำนงเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผลประกอบยื่นต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดอย่างช้า ๑๕ วัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอยู่ส่งคำขอย้ายโอนพร้อมข้อคิดเห็นประกอบไปยังคณะ หรือวิทยาลัย ที่นิสิตขอย้ายโอนไปสังกัดเพื่อศึกษานั้น

การจะอนุมัติหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับอนุมัติให้ย้ายโอนสังกัดแล้วต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๖๓ การย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนการลงทะเบียนรายวิชาเว้นแต่อธิการบดีจะประกาศ หรือสั่งการเป็นอย่างอื่น

๖๓.๑ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่รับย้ายโอนมีอำนาจพิจารณาเทียบรายวิชา และหน่วยกิตที่นิสิตผู้นั้นได้ศึกษาไว้แล้วเพื่อกำหนดเงื่อนไขการศึกษาและจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องศึกษาใหม่ในหลักสูตรของคณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอน

ให้คณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอนดำเนินการตามความในวรรคแรกให้เสร็จสิ้น และแจ้งผลให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้น ๆ

๖๓.๒ การนับระยะเวลาศึกษาตามข้อ ๕๖, ๕๘.๓ และข้อ ๖๕.๑ ให้นับรวมระยะเวลาการศึกษาในสังกัดเดิมด้วย

ข้อ ๖๔ สำหรับนิสิตที่ย้ายโอนหลักสูตร คณะ หรือวิทยาลัยภายในมหาวิทยาลัยให้นำผลการศึกษาของรายวิชาต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาจากคณะ หรือวิทยาลัยเดิมมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมด้วย ทั้งนี้ การโอนผลการศึกษาดังกล่าวให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด รายวิชาที่นิสิตผู้ย้ายโอนคณะได้ศึกษาจะไม่ตรงกับหลักสูตรของคณะ หรือวิทยาลัยที่สังกัดใหม่ก็ตาม สำหรับนิสิตที่โอนคณะหรือวิทยาลัยมาจากมหาวิทยาลัยให้ทำการประเมินผล เฉพาะรายวิชาที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยเท่านั้น

ในกรณีนิสิต ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือหัวหน้าส่วนงานจัดการศึกษาที่ตนสังกัดให้ลงทะเบียนเรียนบางรายวิชาในมหาวิทยาลัย

หมวด ๘
การสำเร็จการศึกษา

ข้อ ๖๕ นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๖๕.๑ สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร และมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

๖๕.๒ ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน และการปฏิบัติศาสนกิจ หรือการปฏิบัติงานบริการสังคม รวมทั้งคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๖๕.๓ ไม่มีพันธะอื่นใดกับมหาวิทยาลัย

ข้อ ๖๖ นิสิตที่จะได้รับปริญญาเกียรตินิยม ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๖๖.๑ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง

๖๖.๑.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้นๆ

๖๖.๑.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐

๖๖.๑.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือได้สัญลักษณ์ U

๖๖.๑.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน

๖๖.๑.๕ ไม่มีประวัติในระเบียนการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษาหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ

๖๖.๒ เกียรตินิยมอันดับสอง

๖๖.๒.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้นๆ

๖๖.๒.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕

๖๖.๒.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า D หรือได้สัญลักษณ์ U

๖๖.๒.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน

๖๖.๒.๕ ไม่มีประวัติในระเบียนการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา

นิสิตที่เทียบโอนหน่วยกิตและผลการศึกษาจากระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มีการตกลงร่วมผลิต หรือจากการใช้แบบทดสอบมาตรฐานสามารถได้รับปริญญาเกียรตินิยมได้ ทั้งนี้ ไม่ให้นำรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่เทียบโอนมาคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยหน่วยกิตสะสม

ข้อ ๖๗ นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเพื่อขอสำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษาสุดท้ายที่นิสิตจะสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร

ข้อ ๖๘ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและวัดผล เป็นผู้พิจารณาคำร้องของนิสิตเบื้องต้นแล้วเสนอต่อสภาวิชาการเพื่อพิจารณาเสนอสภามหาวิทยาลัยอนุมัติปริญญา หรือปริญญาเกียรตินิยม หรือเหรียญรางวัลต่อไป

ข้อ ๖๙ สภามหาวิทยาลัยจะพิจารณาอนุมัติปริญญาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

ข้อ ๗๐ มหาวิทยาลัยจัดให้มีพิธีประสาทปริญญาปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งจะประกาศกำหนดวันให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๗๑ การดำเนินการใดๆ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ข้อบังคับนี้มีผลใช้บังคับ และยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ในขณะที่ข้อบังคับนี้มีผลบังคับใช้ให้ดำเนินการหรือปฏิบัติการต่อไปตามข้อบังคับที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้มีผลใช้บังคับจนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ

สำหรับนิสิตหลักสูตรที่ต้องดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้คงดำเนินการตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

พระพรหมวชิราธิบดี

(พระพรหมวชิราธิบดี)
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับ เลขที่ ๔ ๒๕๖๖
วันที่ ๒๖/๗/๖๖
สำนักงานสภามหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย



ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗

เพื่ออนุวัตให้เป็นไปตามความในข้อ ๘, ๑๘ และ ๖๒ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเห็นสมควรออกระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๗ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้ :-

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗"

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือ ประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"การโอน" หมายถึง การโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิตของรายวิชาในระดับเดียวกันที่ได้เคยศึกษามาแล้วในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

"การเทียบโอน" หมายถึง การเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิตของรายวิชาในระดับเดียวกันที่ได้เคยศึกษามาแล้วในสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรองเพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในมหาวิทยาลัย

"คณะกรรมการ" หมายถึง คณะกรรมการประจำคณะ หรือวิทยาลัย ในมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการโอนผลการศึกษา มีดังนี้

(๑) นิสิตหลักสูตรระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ที่เคยศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่าสองภาคการศึกษาปกติ หรือมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าสี่สิบหน่วยกิต ในมหาวิทยาลัย และมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ หรือสำเร็จการศึกษามาแล้วจากมหาวิทยาลัย ต้องยื่นคำร้องขออนุมัติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับโอน ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

ในกรณีที่ขอโอนเกินกว่าที่กำหนดไว้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ

(๒) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาเห็นชอบการโอนของนิสิตที่ยื่นคำร้อง เฉพาะรายวิชาที่มีผลการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ S หรือ ค่าระดับ ๒.๐๐ หรือเทียบเท่า ให้คณะหรือวิทยาลัยที่ดำเนินการรับโอนเสร็จสิ้นแล้ว แจ้งผลการโอนให้กองทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้น ๆ

(๓) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่โอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิตตามหลักสูตรที่ศึกษาได้ และนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสม ยกเว้นการโอนผลการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จากมหาวิทยาลัย

(๔) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับโอน ไม่น้อยกว่าสามภาค การศึกษาปกติ

นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมทั้งสองกรณี ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเทียบโอนผลการศึกษา มีดังนี้

(๑) ผู้ที่เคยศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษามาแล้วจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง ต้องยื่นคำร้องขออนุมัติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอน ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

(๒) รายวิชาที่นำมาขอเทียบโอน ต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของรายวิชาใหม่ที่ขอเทียบโอน และจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้ จะต้องไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่รับเทียบโอน

(๓) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการเทียบโอนของผู้ยื่นคำร้อง เฉพาะรายวิชาที่มีผลการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ S หรือค่าระดับ ๒.๐๐ หรือเทียบเท่า ให้คณะหรือวิทยาลัยที่ดำเนินการรับเทียบโอนเสร็จสิ้นแล้ว แจ้งผลการเทียบโอนให้กองทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้นๆ

(๔) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่เทียบโอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิตตามหลักสูตรที่ศึกษาได้ และไม่สามารถนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสมได้

(๕) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าสามภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่าหกสิบหน่วยกิต

นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมการเทียบโอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา ประกอบด้วย

(๑) อธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย เป็นประธาน

(๒) คณบดีทุกคณะ เป็นกรรมการ

(๓) ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวนสองรูป ซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภาวิชาการ

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินสี่รูปหรือคน ซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภาวิชาการ

(๕) ผู้อำนวยการกองวิชาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๖) ผู้อำนวยการกองทะเบียนและวัดผล เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตามข้อ (๓) และ (๔) ให้วาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้

ข้อ ๘ คณะกรรมการมาตรฐานการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ระบบ มาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา

(๒) ออกประกาศหรือคำสั่งเกี่ยวกับการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา

(๓) รับพิจารณาคำร้องและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา

(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใดๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่มหาวิทยาลัยมอบหมาย

ข้อ ๙ ให้การดำเนินการเกี่ยวกับการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาที่ดำเนินการไปก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้มีผลสมบูรณ์ตามระเบียบฉบับนี้

ข้อ ๑๐ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

(พระสุเมธาธิบดี)
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย



ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒)
พุทธศักราช ๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขบางส่วนของระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๑"

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๔ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"การโอน" หมายถึง การโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิต ของรายวิชาในระดับเดียวกันที่ได้เคยศึกษามาแล้วในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

"การเทียบโอน" หมายถึง การเทียบโอนผลการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือปริญญาและหน่วยกิตของรายวิชาในระดับเดียวกัน ที่ได้เคยศึกษามาแล้วในสถาบันการศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในมหาวิทยาลัย

"คณะกรรมการ" หมายถึง คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัย ในมหาวิทยาลัย"

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกข้อ ๖ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเทียบโอนผลการศึกษา มีดังนี้

(๑) ผู้ที่เคยศึกษาหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษามาแล้ว จากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง ต้องยื่นคำร้องขออนุมัติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับโอน ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้าศึกษา

(๒) รายวิชาที่นำมาขอเทียบโอน ต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของรายวิชาใหม่ที่ขอเทียบโอน และจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้ จะต้องไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่รับเทียบโอน

(๓) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการเทียบโอนของผู้ยื่นคำร้อง เฉพาะรายวิชาที่มีผลการศึกษาในหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ S หรือค่าระดับ ๒.๐๐ หรือเทียบเท่า ให้คณะหรือวิทยาลัยที่ดำเนินการรับเทียบโอนเสร็จสิ้นแล้วแจ้งผลการเทียบโอนให้กองทะเบียนและวัดผลทราบ ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้าศึกษา

(๔) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่เทียบโอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิตตามหลักสูตรที่ศึกษาได้ และไม่สามารถนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสมได้

(๕) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าสามภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่าหกสิบหน่วยกิต

นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมการเทียบโอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระธรรมสุธี)
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย



ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕ ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อให้การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรีดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันพุธที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไว้ดังต่อไปนี้

โครงสร้างหลักสูตร วิชาเอกเดี่ยว

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**๒๔**	**หน่วยกิต**
๑.๑ วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๑๘	หน่วยกิต
๑.๒ วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๐๒**	**หน่วยกิต**
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	ไม่น้อยกว่า	๓๐	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาแกน	ไม่น้อยกว่า	๓๓	หน่วยกิต
๒.๓ วิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า	๓๓	หน่วยกิต
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขา	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**๖**	**หน่วยกิต**
รวม	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๓๒**	**หน่วยกิต**

โครงสร้างหลักสูตร วิชาเอกคู่

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**๒๔**	**หน่วยกิต**
๑.๑ วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๑๘	หน่วยกิต
๑.๒ วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๐๒**	**หน่วยกิต**
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	ไม่น้อยกว่า	๓๐	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาเอกที่หนึ่ง	ไม่น้อยกว่า	๓๖	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาเอกที่สอง	ไม่น้อยกว่า	๓๖	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**๖**	**หน่วยกิต**
รวม	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๓๒**	**หน่วยกิต**

โครงสร้างหลักสูตร วิชาเอก-โท

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**๒๔**	**หน่วยกิต**
๑.๑ วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๑๘	หน่วยกิต
๑.๒ วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๐๒**	**หน่วยกิต**
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	ไม่น้อยกว่า	๓๐	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๕๔	หน่วยกิต
๒.๓ วิชาโท	ไม่น้อยกว่า	๑๘	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**๖**	**หน่วยกิต**
รวม	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๓๒**	**หน่วยกิต**

โครงสร้างหลักสูตรต่อเนื่อง

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**๒๔**	**หน่วยกิต**
๑.๑ วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๑๘	หน่วยกิต
๑.๒ วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๐๒**	**หน่วยกิต**
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	ไม่น้อยกว่า	๓๐	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาแกน	ไม่น้อยกว่า	๓๓	หน่วยกิต
๒.๓ วิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า	๓๓	หน่วยกิต
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขา	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**๖**	**หน่วยกิต**
รวม	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๓๒**	**หน่วยกิต**

โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีคณะครุศาสตร์ (ต่อเนื่อง ๒ ปี)

๑.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**๒๔**	**หน่วยกิต**
๒.หมวดวิชาวิชาเฉพาะด้าน	**ไม่น้อยกว่า**	**๖๖**	**หน่วยกิต**
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	ไม่น้อยกว่า	๒๔	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า	๔๒	หน่วยกิต
๓.หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**๖**	**หน่วยกิต**
รวมตลอดหลักสูตร	**ไม่น้อยกว่า**	**๙๖**	**หน่วยกิต**

โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีคณะครุศาสตร์ (หลักสูตร ๔ ปี)
โครงสร้างหลักสูตร วิชาเอกการสอนพระพุทธศาสนา

๑.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**๒๔**	**หน่วยกิต**
๒.หมวดวิชาวิชาเฉพาะด้าน	**ไม่น้อยกว่า**	**๙๔**	**หน่วยกิต**
๒.๑ วิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า	๓๔	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๖๐	หน่วยกิต
๓.หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**๖**	**หน่วยกิต**
รวมตลอดหลักสูตร	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๒๔**	**หน่วยกิต**

โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต
โครงสร้างหลักสูตร

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**๒๔**	**หน่วยกิต**
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๐๗**	**หน่วยกิต**
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	ไม่น้อยกว่า	๑๕	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	๙๓	หน่วยกิต
๒.๒.๑ วิชาแกน	ไม่น้อยกว่า	๘๑	หน่วยกิต
๒.๒.๒ วิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**๖**	**หน่วยกิต**
รวม	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๓๘**	**หน่วยกิต**

โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีหลักสูตรนานาชาติ
โครงสร้างหลักสูตร วิชาเอกเดี่ยว

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**๒๔**	**หน่วยกิต**
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	**ไม่น้อยกว่า**	**๙๐**	**หน่วยกิต**
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาแกน	ไม่น้อยกว่า	๓๓	หน่วยกิต
๒.๓ วิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า	๓๓	หน่วยกิต
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขา	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**๖**	**หน่วยกิต**
รวม	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๒๐**	**หน่วยกิต**

โครงสร้างหลักสูตร วิชาเอก-โท

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**๒๔**	**หน่วยกิต**
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	**ไม่น้อยกว่า**	**๙๐**	**หน่วยกิต**
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๕๗	หน่วยกิต
๒.๓ วิชาโท	ไม่น้อยกว่า	๒๑	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**๖**	**หน่วยกิต**
รวม	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๒๐**	**หน่วยกิต**

โครงสร้างหลักสูตรต่อเนื่อง

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**๒๔**	**หน่วยกิต**
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	**ไม่น้อยกว่า**	**๙๐**	**หน่วยกิต**
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาแกน	ไม่น้อยกว่า	๓๓	หน่วยกิต
๒.๓ วิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า	๓๓	หน่วยกิต
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขา	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**๖**	**หน่วยกิต**
รวม	**ไม่น้อยกว่า**	**๑๒๐**	**หน่วยกิต**

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

พระพรหมวชิราธิบดี

(พระพรหมวชิราธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศ เลขที่ ๕/๒๕๖๖
รับที่ ๑๓/๑/๒๖
สำนักงานสภามหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หน้า ๑๑
เล่ม ๑๓๙ ตอนพิเศษ ๒๑๒ ง ราชกิจจานุเบกษา ๙ กันยายน ๒๕๖๕

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๑ แห่งกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบกับมติคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๕ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

๑. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕”

๒. ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ให้ใช้ประกาศนี้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา โดยใช้สำหรับหลักสูตรที่จะเปิดใหม่และหลักสูตรปรับปรุงของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

๓. ในประกาศนี้

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

“อาจารย์ประจำ” หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ และตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่าในสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด หรือบุคคลในองค์กรภายนอกที่มีการตกลงร่วมผลิต ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษา และมีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

สำหรับอาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานนี้เริ่มใช้บังคับ ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

“อาจารย์ประจำหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่สภาสถาบันอุดมศึกษาเห็นชอบหรืออนุมัติ มีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกัน

“คุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร” หมายถึง คุณวุฒิที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสาขาวิชา หากสาขาวิชาใดยังไม่มีประกาศมาตรฐานสาขาวิชา หรือประกาศมาตรฐานสาขาวิชาไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ ให้หมายถึงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาการหรือวิชาชีพของหลักสูตร หรือคุณวุฒิอื่นแต่มีประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นที่ประจักษ์ที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชานั้นบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาได้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยการพิจารณาคุณวุฒิที่สัมพันธ์กันให้อยู่ในดุลยพินิจของสภาสถาบันอุดมศึกษา

“อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา โดยจะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า ๑ หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้

ยกเว้นหลักสูตรพหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตร ในกรณีนี้ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถซ้ำได้ไม่เกิน ๒ คน

“อาจารย์พิเศษ” หมายถึง ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ

“การตกลงร่วมผลิต” หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรภายนอกนั้น ๆ

“องค์กรภายนอก” หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาในหรือต่างประเทศที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศนั้น หรือเป็นหน่วยราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น

หากเป็นบริษัทเอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้อยู่ในดุลยพินิจของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยต้องแสดงศักยภาพและความพร้อมในการร่วมผลิตบัณฑิตของบริษัทดังกล่าว และต้องให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษา

“ประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ” หมายถึง การทำงานร่วมกับสถานประกอบการโดยมีหลักฐานรับรองผลการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์กับสถานประกอบการ หรือหลักฐานรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือมีผลงานทางวิชาการประเภทการพัฒนาเทคโนโลยี หรือผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมเผยแพร่มาแล้ว

๔. ชื่อปริญญา สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาใดยังมิได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญาที่คณะกรรมการกำหนด

๕. ปรัชญา และวัตถุประสงค์

มุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากลให้การผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อว่ากำลังคนที่มีคุณภาพ ต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐานภูมิปัญญาไทยภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียมมาตรฐานสากล

ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการ

ปฏิบัติงานได้ตามกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณที่กำหนด สามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล โดยแบ่งหลักสูตรเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๕.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ แบ่งเป็น ๒ แบบ ได้แก่

๕.๑.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยอาจมีการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เน้นความรู้และทักษะด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์

๕.๑.๒ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญาตรีสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว แต่ให้เสริมศักยภาพของผู้เรียนโดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้วและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำวิจัยทางวิชาการที่ลุ่มลึก หลักสูตรก้าวหน้าแบบวิชาการต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

๕.๒ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ แบ่งเป็น ๒ แบบ ได้แก่

๕.๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพหรือมีสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ โดยผ่านการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

หลักสูตรแบบนี้เท่านั้นที่จัดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ได้ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรีและจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุคำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการผลิตบุคลากรในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการหรือทักษะวิชาชีพอยู่แล้วให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติเชิงวิชาการ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานประกอบการกับสถาบันอุดมศึกษาและการบริหารจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการภาคทฤษฎีและปฏิบัติในบริบทของการทำงานตามสภาพจริง เพื่อให้นักศึกษาบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการนักปฏิบัติขั้นสูงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ในด้านอาจารย์ผู้สอนจำนวนหนึ่งต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการมาแล้ว และหากเป็นผู้สอนจากสถานประกอบการต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

๕.๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สมรรถนะทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการขั้นสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้วให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้

ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และทำวิจัยที่ลุ่มลึกหรือได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงในองค์กรหรือสถานประกอบการ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

๖. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ หรือเทียบเคียงได้ไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบอื่น ให้มีการนับระยะเวลาในการศึกษาเทียบเคียงได้กับระบบทวิภาค โดยให้สภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนด ซึ่งจะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาของหน่วยการเรียนรู้เทียบเคียงกับหน่วยกิตในระบบทวิภาค รายวิชาภาคทฤษฎีและรายวิชาภาคปฏิบัติการฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม การทำโครงงานหรือกิจกรรมอื่นใดที่เสริมสร้างการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับระบบการจัดการศึกษาที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

๗. การคิดหน่วยกิตตามระบบทวิภาค

๗.๑ รายวิชาภาคทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๗.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๗.๓. การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนามที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๗.๔ การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๗.๕ กิจกรรมการเรียนอื่นใดที่สร้างการเรียนรู้นอกเหนือจากรูปแบบที่กำหนดข้างต้น การนับระยะเวลาในการทำกิจกรรมนั้นต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต ให้เป็นไปตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบอื่นที่ไม่ใช่ระบบทวิภาค ให้นับระยะเวลาการศึกษาและการคิดหน่วยกิตเทียบเคียงได้กับระบบทวิภาค โดยให้สภาสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวเป็นผู้กำหนด

๘. จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

๘.๑ หลักสูตรปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติ ๔ ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๒๐ หน่วยกิต

๘.๒ หลักสูตรปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติ ๕ ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๕๐ หน่วยกิต

๘.๓ หลักสูตรปริญญาตรีมีระยะเวลาการศึกษาปกติไม่น้อยกว่า ๖ ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๘๐ หน่วยกิต

๘.๔ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต

๙. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

๙.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ อย่างครบถ้วน เป็นผู้ตระหนักรู้ถึงการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา เป็นผู้ที่สามารถสร้างโอกาสและคุณค่าให้ตนเองและสังคม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก เป็นบุคคลที่ดำรงตนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมและยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง รู้คุณค่าและรักษ์ชาติกำเนิด ร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต และต้องแสดงการวัดและประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปได้อย่างชัดเจน

การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา

๙.๒ หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมของหมวดวิชาเฉพาะ ดังนี้

๙.๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ทางวิชาการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต

๙.๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต โดยต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๔๒ หน่วยกิต ในจำนวนนั้นต้องเป็นวิชาทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต

๙.๒.๓ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๙๐ หน่วยกิต

๙.๒.๔ หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า ๖ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๑๐๘ หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๑๕ หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๕๐ หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้า ผู้เรียนต้องเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาในหมวดวิชาเฉพาะไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

๙.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนหน่วยกิตและผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตรที่เข้าศึกษา

๑๐. คุณวุฒิ คุณสมบัติ และจำนวนอาจารย์

๑๐.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ประกอบด้วย

๑๐.๑.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๑ เรื่อง ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง

กรณีมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอกที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคคลที่มาจากองค์กรนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรและมีประสบการณ์การทำงานในองค์กรแห่งนั้น หรือการทำงานประเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

๑๐.๑.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย ๕ คน

กรณีมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอก ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรจากสถาบันอุดมศึกษาเจ้าของหลักสูตรนั้นเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๓ คน

กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า ๑ วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ ๓ คน

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการพิจารณาเป็นรายกรณี

๑๐.๑.๓ อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

ในกรณีที่มีอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕ จะประกาศใช้ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้

สำหรับหลักสูตรที่มีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอกที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคคลที่มาจากองค์กรนั้น อาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์การทำงานในองค์กรแห่งนั้นหรือการทำงานประเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

กรณีอาจารย์พิเศษที่ไม่มีคุณวุฒิตามที่กำหนดข้างต้น ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น ทั้งนี้ หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษา ตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ด้วย

๑๐.๒ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ และหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ประกอบด้วย

๑๐.๒.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๑ เรื่อง ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง

กรณีมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอกที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคคลที่มาจากองค์กรนั้น อาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรและมีประสบการณ์การทำงานในองค์กรแห่งนั้นหรือการทำงานประเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

๑๐.๒.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย ๕ คน

ในกรณีของหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๒ ใน ๕ คน ต้องมีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ

กรณีมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอก ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรจากสถาบันอุดมศึกษาเจ้าของหลักสูตรนั้นเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๓ คน

กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า ๑ วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ ๓ คน และต้องมีสัดส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ ๑ ใน ๓

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรนั้นให้คณะกรรมการพิจารณาเป็นรายกรณี

๑๐.๒.๓ อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

ในกรณีที่มีอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕ จะประกาศใช้ ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้

สำหรับหลักสูตรที่มีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอกที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคคลที่มาจากองค์กรนั้น อาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์การทำงานในองค์กรแห่งนั้นหรือการทำงานประเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

กรณีอาจารย์พิเศษที่ไม่มีคุณวุฒิตามที่กำหนดข้างต้น ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น ทั้งนี้ หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษาตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ด้วย

๑๑. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๑๑.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี ๕ ปี และไม่น้อยกว่า ๖ ปี) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

๑๑.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

๑๑.๓ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทั้งทางวิชาการ และทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า ๓.๕๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และมีผลการเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าไม่น้อยกว่า ๓.๕๐ ทุกภาคการศึกษาในระหว่างการศึกษาในหลักสูตรแบบก้าวหน้า หากภาคการศึกษาใดภาคการศึกษาหนึ่งมีผลการเรียนต่ำกว่า ๓.๕๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จะถือว่าผู้เรียนขาดคุณสมบัติในการศึกษาหลักสูตรแบบก้าวหน้า

๑๒. การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต

หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ โดยการอนุมัติของสภาสถาบันอุดมศึกษา แต่ต้องไม่กระทบต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

๑๓. เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้ จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

การพ้นสภาพโดยไม่สำเร็จการศึกษาให้เป็นไปตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

๑๔. ปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา

การออกใบปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา ให้ระบุชื่อปริญญา ชื่อสาขาวิชา และชื่อรายวิชาให้ตรงกับที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรฉบับที่คณะกรรมการรับรอง

๑๕. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

๑๖. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยโดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ ๕ ปี

๑๗. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการนั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิกร
ประธานกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

ภาคผนวก ค
(ประวัติและผลงานทางวิชาการของอาจารย์)

ประวัติและผลงานอาจารย์

พระมหากฤษณ์ธนินต์ เสฏฐเมธี, ดร. (เดชจักร์บดินทร์)

๑. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์

สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ)	๒๕๔๖	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ร.บ. (รัฐศาสตร์)	๒๕๖๐	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รป.ม. (นโยบายสาธารณะ)	๒๕๔๙	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Ph.D. (Politics & Public Administration)	๒๕๕๗	University of Pune, India

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๕๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	การเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นของไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	กฎหมายปกครอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	ภาษาบาลี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	สิทธิมนุษยชนตามแนวพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	การเมืองกับนโยบายสาธารณะ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	ภาษาอังกฤษในสาขารัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙	การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐	การเมือง นโยบายสาธารณะและยุทธศาสตร์ชาติ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๑	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๒	วรรณคดีบาลี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๓	บาลีไวยากรณ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. ผลงานทางวิชาการ

๕.๑ บทความทางวิชาการ

พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล (รอดทะยอย), พระมหากฤษณ์ธนินต์ เสฏฺฐเมธี (เดชจักร์บดินทร์) ดร.. (๒๕๖๓). “กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านสาธารณะสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา”. ใน พระเทพสุวรรณเมธี รศ.ดร. (สุชาติ กิตฺติปณฺโญ) (บ.ก.), **พุทธโฆส : สัตถุสาสน์วิวัฒน์ในศตวรรษที่ ๒๑. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓.** (น. ๖๕ - ๗๑). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม.

พระมหากฤษณ์ธนินต์ เสฏฺฐเมธี (เดชจักร์บดินทร์) ดร., พระครูสังฆรักษ์สวงค์ นาถสีโล (สุนทรชัย). (๒๕๖๓). “การสังเคราะห์การบริหารความเปลี่ยนแปลงตามหลักพระพุทธศาสนา”. ใน รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์ (บ.ก.), **พุทธบูรณาการ อารยธรรมวนัมฏองแหรก สู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาจุฬาฯ สุรินทร์ ครั้งที่ ๑.** (น. ๒๓๒๘ - ๒๓๔๑). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์.

พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล (รอดทะยอย), พระมหากฤษณ์ธนินต์ เสฏฺฐเมธี (เดชจักร์บดินทร์) ดร.. (๒๕๖๓). “รูปแบบและกระบวนการพัฒนาบริหารกิจการคณะสงฆ์ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนอย่างยั่งยืน”. **วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์.** ปีที่ ๖ (ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน *๒๕๖๓)*, ๕๓ - ๖๗. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม.

พระครูสังฆรักษ์วิจิตร ถิรจิตฺโต (สุนทราวัตร), ภูริทัต ศรีอร่าม, พระมหากฤษณ์ธนินต์, สมภพ สายหยุด, และดนัย ทองบุญมา. (๒๕๖๔). “แนวทางการบริหารทุนมนุษย์เพื่อสร้างเสริมศักยภาพบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”. ใน พระครูสิริสุตานุยุต, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. (บ.ก.), **วิถีพุทธ วิถีชุมชน รากฐานชีวทัศน์เชิงสังคมล้านนาในสังคมวิถีใหม่. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๗.** (น. ๔๓๙ - ๔๔๙). วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติและผลงานอาจารย์

พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล (รอดทะยอย)

๑. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์

สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)	๒๕๕๑	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ร.ม. (สหวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น)	๒๕๕๓	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๕๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	การวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	การเมืองกับการสื่อสารทางการเมือง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	อาเซียนศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	การศึกษาอิสระทางรัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	ประสบการณ์วิชารัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	ประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐	องค์การและการจัดการในภาครัฐ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๑	วิทยาการบริหารสมัยใหม่	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. ผลงานทางวิชาการ

๕.๑ บทความทางวิชาการ

พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล (รอดทะยอย), พระมหากฤษณ์ธนินต์ เสฏฐเมธี (เดชจักร์บดินทร์) ดร.. (๒๕๖๓). “กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านสาธารณะสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา”. ใน พระเทพสุวรรณเมธี รศ.ดร. (สุชาติ กิตฺติปณฺโญ) (บ.ก.), **พุทธ**

โฆส : สัตถุสาสน์วิวัฒน์ในศตวรรษที่ ๒๑. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓. (น. ๖๕ - ๗๑). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม.

พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล (รอดทะยอย), พระมหากฤษณ์ธนินต์ เสฏฐเมธี (เดชจักร์บดินทร์) ดร.. (๒๕๖๓). “รูปแบบและกระบวนการพัฒนาบริหารกิจการคณะสงฆ์ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนอย่างยั่งยืน”. **วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, ปีที่ ๖.** (ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๓), ๕๓ - ๖๗. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม.

พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล, สิทธิกร พันศิริ. (๒๕๖๖). “การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ : กรณีศึกษาการเมืองการปกครองเปรียบเทียบสุโขทัยกับอยุธยา”. ใน ดร.เพ็ญพรรณ เฟื่องฟูลอย (บ.ก.), **สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ : ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑.** (น. ๕๗๐ - ๕๘๔). วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล. (๒๕๖๗). “วัฒนธรรมทางการเมือง : กับการแก้ปัญหาการเมืองไทย”. ใน พระเมธีวชิรคุณ, รศ.ดร. (บ.ก.), **ปรัชญาลุ่มน้ำอิง : พุทธนวัตกรรมเพื่อการเสริมสร้างสังคมสันติสุข. รายงานสืบเนื่องจากการสัมมนาวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑.** (น. ๗๑๒ - ๗๒๑). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา.

พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล. (๒๕๖๗). “การสื่อสารทางการเมืองเปรียบเทียบ : กรณีศึกษาสถาบันพระมหากษัตริย์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับอาณาจักรอยุธยา”. ใน พระเมธีวชิรคุณ, รศ.ดร. (บ.ก.), **ปรัชญาลุ่มน้ำอิง : พุทธนวัตกรรมเพื่อการเสริมสร้างสังคมสันติสุข. รายงานสืบเนื่องจากการสัมมนาวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑.** (น. ๗๒๒ - ๗๓๖). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา.

ประวัติและผลงานอาจารย์

นายชัยวิวัฒน ลาไป

๑. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์

สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
ค.บ. (บรรณารักษศาสตร์)	๒๕๓๓	วิทยาลัยครูจันทรเกษม
ศศ.ม. (รัฐศาสตร์)	๒๕๔๖	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๕๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	ขบวนการทางการเมืองและสังคม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	การพัฒนาระบบราชการไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และการเลือกตั้ง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	สัมมนาปัญหาทางการเมืองการปกครองของไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙	การเมืองกับการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคตะวันออก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๑	การบริหารองค์กรส่วนท้องถิ่นของไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๒	ความรู้ทั่วไปทางรัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. ผลงานทางวิชาการ

๕.๑ บทความทางวิชาการ

ชัยวิวัฒน ลาไป. (๒๕๖๓). “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา”. ใน ดร.นฤมล ชูเมือง (บ.ก.), **วิจัยแบบบูรณาการ สรรค์สร้าง**

นวัตกรรม ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย ครั้งที่ ๘. (น. ๑๐๐๐ - ๑๐๐๙). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี.

ชัยวิวัฒน ลาไป, นิรมล ตรีตราเพ็ชร. (๒๕๖๓). “แนวทางในการพัฒนาสู่ความเป็นองคการแหงการเรียนรูของวิทยาลัยสงฆพุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”. ใน พระชยานันทมุนี, ผศ. ดร. (บ.ก.), **พุทธเกษตร : นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๔.** (น. ๗๘๔ - ๗๙๖). วิทยาลัยสงฆ์น่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.

พระพรหมพิรยิะ ถาวโร, พระมหาวิเชียร สิริวฑฺฒโน, พระมหาปยิะบตุร ปญญฺาวฑฺฒโน, จตุพล พรหมมี, และชัยวิวัฒน ลาไป. (๒๕๖๔). “แนวทางการจัดการขยะที่เหมาะสมของวัดในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา”. ใน พระมหาเอกชัย สุชโย, ป.ธ.๙ (บ.ก.), **พระพุทธศาสนาและปรัชญา : แนวคิด มุมมอง สังคมยุคหลังโควิด ๑๙. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓.** (น. ๕๕๘ - ๕๗๑). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นครปฐม.

ประวัติและผลงานอาจารย์

นายหฤทัย คำเม้า

๑. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์

สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ)	๒๕๔๘	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
M.A. (Politics)	๒๕๕๓	University of Pune, India

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๕๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	การเมืองการปกครองของไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	สันติวิธีและสมานฉันท์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการระดมมวลชน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	หลักธรรมาภิบาล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	ทฤษฎีการเมือง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	โลกาภิวัตน์กับการเมืองไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙	นวัตกรรมกับการเมืองไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐	การเมืองและการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๑	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๒	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๓	รัฐศาสตร์ในวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๔	พระสงฆ์กับภาวะผู้นำ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๕	พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๖	การเมืองกับการปกครองของไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. ผลงานทางวิชาการ

๕.๑ บทความทางวิชาการ

หฤทัย คำเม้า. (๒๕๖๔). “รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา”. ใน พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ (บ.ก.), **พุทธรัฐศาสตร์สู่การพัฒนาสังคมโลกยุคใหม่หลังโควิด-๑๙. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ การประชุมวิชาการสหวิทยาการพุทธรัฐศาสตร์ ระดับชาติ ครั้งที่ ๑.** (น. ๔๓๙ - ๔๕๔). คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ประวัติและผลงานอาจารย์

นายศิลปะ หินไชยศรี

๑. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์

สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
ศน.บ. (สังคมวิทยา)	๒๕๓๗	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
M.A. (Sociology)	๒๕๔๒	Banaras Hindu University, India
M.A. (Political Science)	๒๕๔๓	Banaras Hindu University, India

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๕๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	ภาษาอังกฤษในสาขารัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	เหตุการณ์ปัจจุบันในการเมืองไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	โลกาภิวัฒน์กับการเมืองไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	นวัตกรรมกับการเมืองไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และการเลือกตั้ง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. ผลงานทางวิชาการ

๕.๑ บทความทางวิชาการ

ศิลปะ หินไชยศรี, ไวชาลี หินไชยศรี. (๒๕๖๒). “พระพิฆเนศ : แนวคิด พัฒนาการ และวิวัฒนาการการผสมผสานความเชื่อในสังคมไทย”. **วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์,** ปีที่ ๕ (ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒), ๑๐๓ - ๑๑๖.

ประวัติและผลงานอาจารย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุปัด ทองอินทร์

๑. ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
ศษ.บ. (คณิตศาสตร์)	๒๕๒๐	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ร.บ. (รัฐศาสตร์)	๒๕๕๗	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ศษ.ม. (การวิจัยการศึกษา)	๒๕๕๖	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๓๓๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และการเลือกตั้ง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	ภาษาอังกฤษในสาขารัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	เหตุการณ์ปัจจุบันในการเมืองไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	นวัตกรรมกับการเมืองไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
(คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร)

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่ ๐๑๖/๒๕๖๗
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติที่ประชุมผู้บริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันจันทร์ ที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ จึงแต่งตั้งผู้มีรายนามต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. พระครูปริยัติวรรณาภรณ์, ผศ.	ประธานกรรมการ
๒. นายชลธี ยังตรง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. ดร.กิตติ เป้าเปี่ยมทรัพย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นายไพโรจน์ รังสินธุ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. พระมหากฤษณ์ธนินต์ เสฏฐเมธี, ดร.	กรรมการ
๖. พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล	กรรมการ
๗. นายชัยวิวัฒน ลาไป	กรรมการ
๘. นายศิลปะ หินไชยศรี	กรรมการ
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุปัด ทองอินทร์	กรรมการ
๑๐. นายหฤทัย คำเม้า	กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

๑. พิจารณาปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมและประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๖๕

๒. พัฒนาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ให้เหมาะสมกับกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป และให้เป็นไปตามอัตตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. จัดทำร่างหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ฉบับปรับปรุงให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๙๐ วัน เพื่อเสนอหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบ และสภามหาวิทยาลัย เพื่ออนุมัติให้ประกาศใช้ต่อไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

(พระครูปริยัติวรรณาภรณ์, ผศ.)
รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร